

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus ATVIRUMAS SUŽEISTOMS ŠEIMOMS ŠEIMA IR ŠVENTĖ	2 3
---	--------

Ganytojo žodis

APAŠTALIŠKOJO NUNCIJAUS ARKIVYSKUPO PEDRO LÓPEZ QUINTANOS ŽODIS ŠILUVOJE ŠVENČIANT ŠEIMŲ DIENĄ	4
KAUNO ARKIVYSKUPO LIONGINO VIRBALO HOMILIJA ŠILUVOJE ŠVENČIANT ŠEIMŲ DIENĄ	5

Homilijos

IŠLAISVINIMAS NUO GODUMO / 28 eilinis sekmadienis (B)	7
„TARP JŪSŲ YRA NE TAIP!“ (Mk 10, 43) / 29 eilinis sekmadienis (B)	8
POJŪČIŲ ĮTAKA SIELAI / 30 eilinis sekmadienis (B)	9
„ŠVENTUMAS NE PRABANGA, O BŪTINYBĖ“ / Visų Šventųjų iškilmė	10

Dokumentai

Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija HOMILETIKOS VADOVAS	12
---	----

Bažnyčia Lietuvoje

Didieji Švč. M. Marijos Gimimo atlidai	23
Žolinės atlidai Pivašiūnuose	31
Vienuolių palapinių šventė „Ateikite ir pamatysite“	33
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	34
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	36
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas	37

Bažnyčia pasaulyje

Santuokos niekinumo bylų reforma	40
----------------------------------	----

Popiežius Pranciškus

Atvirumas sužeistoms šeimoms

2015 m. rugpjūčio 5 d.

Šioje katechezėje vėl tęsiame mūsų mąstymus apie šeimą. Praėjusį kartą kalbėjome apie šeimas, sužeistas dėl sutuoktinių tarpusavio supratimo stokos; šandien norėčiau sutelkti dėmesį į kitą tikrovę: kaip galime pasirūpinti tais žmonėmis, kurie, nepataisomai suirus santuokiniam ryšiui, sudarė naują sąjungą.

Bažnyčia gerai žino, jog tokia situacija yra priešinga krikščioniškajam sakramentui. Tačiau Bažnyčios mokytojiškas žvilgsnis visuomet kyla iš jos motiniškos širdies – iš Šventosios Dvasios gaivinamos širdies, kuri visuomet trokšta žmonių gėrio ir išganymo. Todėl Bažnyčia „dėl tiesos meilės turi gerai orientuotis ir suprasti padėtį“. Taip rašė šv. Jonas Paulius II apaštališkajame paraginime *Familiaris consortio* (84), kaip pavyzdį pateikdamas skirtumą tarp tų, kuriems buvo primestas atsiskyrimas, ir tų, kurie jį sukėlė. Reikia tai skirti.

Kai žvelgiame į tuos naujus ryšius mažų vaikų akimis, – o vaikai gerai išžiūri – dar geriau matome skubų poreikį ugdyti mūsų bendruomenėse tikro priėmimo nuostatą žmonių, gyvenančių tokiose situacijose, atžvilgiu. Todėl svarbu, kad bendruomenės stilius, jos kalba, nuostatos visuomet išreikštų dėmesingumą žmonėms, pradėdant nuo vaikų. Būtent jie labiausiai kenčia esant tokiai situacijai. Kaip galime siūlyti toms šeimoms daryti viską auklėjant vaikus krikščioniškajam gyvenimui ir duoti įtikinamo bei praktikuojamo tikėjimo pavyzdį, – jeigu juos laikome atokiai nuo bendruomenės gyvenimo, tarsi jie būtų ekskomunikuoti? Reikia elgtis taip, kad neuždėtume papildomų naščių prie tų, kurias vaikai tose situacijose ir taip turi nešti! Deja, tų vaikų ir jaunuolių yra iš tikro daug. Svarbu, kad jie suvoktų, jog Bažnyčia yra kaip dėmesinga motina, visuomet pasirėngusi išklausti ir susitikti.

Šiais dešimtmečiais Bažnyčia iš tikrųjų nebuvo nei neįtraukiama, nei tingi. Kadangi šis klausimas buvo ganytojų nuodugnai nagrinėjamas, vadovaujant ir patvirtinant mano pirmtakams, buvo geriau suvokta, kad būtina broliška ir dėmesinga – su meile ir tiesa – priimti tuos pakrikštytuosius, kurie, suirus sakramentinei santuokai, gyvena naujoje bendro gyvenimo sąjungoje. Šie žmonės jokia būdu nėra ekskomunikuoti; jie nėra ekskomunikuoti! Nieku gyvu nedera jų taip traktuoti; jie ir toliau priklauso Bažnyčiai.

Popiežius Benediktas XVI kalbėjo šiuo klausimu ragindamas įdėmiai ištirti ir išmintingai palydėti per sielovadą, žinodamas, kad nėra „paprastų receptų“ (plg. Kalba VII Pasaulio šeimų susitikime Milane 2012 m. birželio 2 d., atsakymas Nr. 5). Todėl ganytojai pakartotinai ragino bendruomenes atvirai ir nuosekliai rodyti pasirengimą juos priimti ir padrašinti, kad jie išgyventų ir vis labiau stiprintų savo priklausomybę Kristui ir Bažnyčiai per malda, Dievo žodžio klausymą, dalyvavimą liturgijoje, krikščioniškąjį vaikų ugdymą, artimo meilę ir tarnavimą vargšams, angažavimąsi dėl teisingumo ir taikos.

Biblinis Gerojo Ganytojo įvaizdis (*Jn 10, 11–18*) apibendrina Jėzaus iš Tėvo gautąją misiją: už avis atiduoti gyvybę. Ši nuostata yra pavyzdys taip pat Bažnyčiai, kuri priima savo vaikus kaip motina, kuri atiduoda už juos savo gyvybę. „Bažnyčia pašaukta būti visada atvirais Tėvo namais.“ Negali durys būti uždarytos! Jokių durų užvėrimų! „Visi kokiu nors būdu gali dalyvauti bažnytiniame gyvenime, visi gali tapti bendruomenės dalimi <...>. Bažnyčia yra <...> Tėvo namai, kur yra vietos kiekvienam su jo varganu gyvenimu“ (*Evangelii gaudium*, 47).

Panašiai ir visi krikščionys šaukiami sekti Gerąjį Ganytoją. Pirmiausia krikščionių šeimos gali su juo bendradarbiauti, besirūpindamos sužeistomis šeimomis, drauge su jomis eidamos bendruomenės tikėjimo keliu. Tegul kiekvienas daro tai, kas nuo jo priklauso, priimdamas Gerojo Ganytojo nuostatą, – jis pažįsta kiekvieną savo avį ir nė vienos jų neatskiria nuo savo begalinės meilės.

Šeima ir šventė

2015 m. rugpjūčio 12 d.

Šiandien pradėdame trumpą apmąstymų ciklą, apimantį tris aspektus, apibūdinančius šeimos gyvenimo ritmą: *šventės, darbo ir maldos*.

Pradėkime nuo *šventės*. Šiandien kalbėsime apie šventę. Iš karto sakome, kad šventė yra Dievo išradimas. Atsimename skaitytą pasakojimą apie kūrimą pabaigą iš Pradžios knygos: „Septintą dieną Dievas buvo užbaigęs darbus, kuriais buvo užsiėmęs, jis ilsėjosi septintą dieną nuo visų darbų, kuriuos buvo atlikęs. Dievas palaimino septintąją dieną ir padarė ją šventą,

nes tą dieną jis ilsėjosi nuo visų kūrimo darbų“ (*Pr* 2, 2–3). Dievas mus moko, kaip svarbu skirti laiko kontempliuoti tai, kas buvo gerai padaryta darbo metu, ir tuo pasidžiaugti. Kalbu apie darbą ne tik kaip apie profesiją ar amatą, bet ir platesne prasme – visokį veikimą, per kurį mes, vyrai ir moterys, galime bendradarbiauti kūrybiniam Dievo darbe.

Taigi šventė nėra tinginiavimas fotelyje ar pasinėrimas į kvailas pramogas. Ne, šventė pirmiausia yra pilnas meilės ir dėkingumo žvilgsnis į gerai atliktą darbą; mes švenčiame darbą. Taip pat ir jūs, jauna vedžiai, švenčiate gražaus sužadėtuvių laikotarpio darbą: tai yra gražu! Tai laikas žvelgti į augančius vaikus ar anūkus ir galvoti: kaip tai gražu! Tai laikas žvelgti į savo namus, į bičiulius, kuriuos pasikviečiame į svečius, į bendruomenę, kuri mus supa, ir galvoti: tai geri dalykai! Dievas taip darė sukūręs pasaulį. Jis ir toliau tai daro, nes Dievas nuolat kuria, taip pat ir šiuo momentu!

Šventė gali sutapti su sunkiomis ar skausmingomis aplinkybėmis, ji švenčiama „jaučiant gumulą gerklėje“. Tačiau ir tokiais atvejais prašome Dievą jėgų, kad ji visiškai neprarastų prasmės. Jūs, mamos ir tėčiai, gerai tai žinote: kaip dažnai iš meilės vaikams jūs gebate nuryti rūpesčius, kad jie galėtų gerai išgyventi šventę ir džiaugtis geru gyvenimo skoniu! Kiek daug tame yra meilės!

Taip pat darbo aplinkoje – neapleisdami pareigų! – galime kai kada išleisti šventės prošvaistę: paminėdami gimtadienį, santuoką, vaiko gimimą, atsisveikindami su bendradarbiu ar priimdami naują... Tai yra svarbu. Svarbu švęsti. Tai šeimyniško artumo momentai veikiant gamybinei mašinai... Mus visa tai gerai veikia!

Tačiau tikrasis šventės laikas pertraukia profesinį darbą ir yra šventas, nes primena vyrui ir moteriai, kad jie sukurti panašūs į Dievą, kuris nėra darbo vergas, bet Viešpats, todėl ir mes niekuomet neturime būti darbo vergai, bet jo „viešpačiai“. Dėl šio dalyko yra įsakymas, įsakymas, saistantis visus be išimties! Tačiau žinome, kad yra milijonai darbo vergų, vyrų, moterų ir net vaikų! Mūsų laikais yra vergų, jie yra išnaudojami, darbo vergai, ir visa tai yra priešinga Dievui, prieštarauja žmogaus orumui! Ekonominio pelno ir technologinio efektyvumo perdėtas akcentavimas kelia grėsmę žmogiškam gyvenimo ritmui, nes gyvenimas turi savo žmogiškąjį ritmą. Poilsio, ypač sekmadienio poilsio, laikas mums skirtas, kad galėtume džiaugtis tuo, kas negaminama ir nevartojama, kas neperkama ir neparduodama. Tačiau matome,

kad pelno ir vartojimo ideologija kėsina praryti net šventę: ji taip pat kartais prilyginama „verslui“, būdai uždirbti pinigų ir juos išleisti. Tačiau ar dėl to dirbame? Vartotojiškas godulys, vedantis į švaistymą, yra pavojingas virusas, kuris, be kita ko, galiausiai sukelia dar didesnį nuovargį. Tai kenkia tikram darbui ir išsekina gyvenimą. Nereguliarus šventimo ritmas reikalauja aukų, ir dažnai tai būna jauni žmonės.

Galiosiausiai šventimo laikas yra šventas, nes Dievas jame gyvena ypatingu būdu. Sekmadienio Eucharistija į šventę įneša visą Jėzaus Kristaus malonę: jo buvimą, jo meilę, jo auką, tai, kad jis mus buria į bendruomenę ir būna su mumis. Drauge visokia tikrovė įgyja pilnutinę prasmę: darbas, šeima, kasdieniai džiaugsmas ir vargai, taip pat kančia ir mirtis; visa tai perkeičiama Kristaus malonės.

Šeima apdovanota ypatingu gebėjimu suprasti tikrąją šventinio laiko vertę, jį orientuoti ir išlaikyti. Kokios gražios šventės šeimoje, jos nuostabiai gražios! Ypač sekmadieniai. Neatsitiktinai šventės, kuriose yra vietos visai šeimai, būna labiausiai pavykusios!

Tikėjimo akimis regimas šeimos gyvenimas pasirodo esąs geresnis, palyginti su vargais, kuriuos jis kainuoja. Jis mums pasirodo kaip paprastumo šedevras, kuris yra gražus būtent todėl, kad nėra dirbtinis, nėra melagingas, bet galintis apimti visus gyvenimo aspektus. Tai mums pasirodo kaip „labai gera“, kaip pasakė Dievas, pabaigęs kurti vyrą ir moterį (*plg. Pr* 1, 31). Taigi šventė yra brangi Dievo dovana; tai brangi dovana, kurią Dievas padarė žmonijos šeimai: nepagadinkime jos!

Nauji leidiniai

Šventasis Tėvas PRANCIŠKUS. Enciklika LAUDATO SI' apie rūpinimąsi bendraisiais namais. – Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2015. – 160 p.

„Primygtinis iššūkis apsaugoti mūsų bendruosius namus apima pastangas suvienyti visą žmonių šeimą siekiant darnaus ir visapusiško vystymosi, nes žinome, kad dalykai gali keistis. Kūrėjas mūsų neapleidžia, nesitraukia nuo savo meilės plano, nesigaili mus sukūręs. Žmonija dar neprarado gebėjimo bendradarbiauti statydamas mūsų bendruosius namus. <...> Primygtinai kviečiu atnaujinti dialogą apie planetos ateities kūrimą. Reikia visus suburiančio pokalbio, kad visiems parūptų bei visus sujudintų dabartinis ekologinis iššūkis ir jo žmogiškosios šaknys“, – rašo popiežius Pranciškus.

Apaštališkojo nuncijaus arkivyskupo Pedro López Quintanos žodis Šiluvoje švenčiant Šeimų dieną

2015 m. rugsėjo 13 d.

Garbieji broliai vyskupai,
Gerbiamieji valdžios atstovai,
Brangūs broliai ir seserys!

Jau du tūkstančius metų Bažnyčia kreipiasi į Švč. Mergelę Mariją angelo Gabrieliaus įkvėptais žodžiais: „Sveika, malonėmis apdovanotoji! Viešpats su tavimi!“ (Lk, 1, 28).

Ir būtent toks yra pasveikinimas, kuriuo norime kreiptis šiandien į mūsų Viešpaties Motiną.

Tai yra atpirtųjų liudijimas, kurie labai gerai žino, kokie yra malonės stebuklai, kuriuos Visagalis įvykdo joje ir per ją visame pasaulyje.

Aš taip pat priimdamas jūsų mylimo arkivyskupo Liongino Virbalo kvietimą su malonumu atvykau kaip piligrimas į šią nuostabią Baziliką, mūsų Motinos šventovę Šiluvoje, visos Lietuvos privilegijuotą pamaldumo Mergelei Marijai vietą, paženklintą mūsų dangiškosios Motinos buvimu.

Man labai džiugu būti čia su jumis ir kartu švęsti šią Eucharistiją Marijos pagerbimo šventėje bei prašyti jos motiniškos globos Bažnyčiai visame pasaulyje, ypač šeimoms.

Šventasis Tėvas, atsiuntęs mane kaip savo atstovą jūsų šaliai, yra kartu su jumis, todėl melskimės taip pat ir už jį, prašydami Viešpatį per Švč. Mergelės Marijos užtarimą jam labiausiai reikalingų malonių.

Sveikinu visus jus, broliai vyskupai, kunigai, vienuoliai, valdžios atstovai ir visi čia esantys tikintieji, ir, laimindamas jus apaštališkuoju palaiminimu, perduodu jums Šventojo Tėvo Pranciškaus, kuris siuntė mane pas jus, meilę, artumą ir bendrystę.

Mūsų tikėjimo kelionėje, einant pasaulio keliais, mums pavyzdys, pagalba ir bičiulystė yra mūsų Motina, Švenčiausioji Mergelė. Marija yra nepavargstanti jos Sūnaus, mūsų Išganytojo, bendradarbė. Marija yra pirmoji ir tobula Jėzaus mokinė.

Marija yra mums ne tik Motina, bet ir mūsų auklėtoja bei mokytoja. Į ją kreipiame pilnus žavesio ir kontem-

pliacijos žvilgsnius, žvelgdami kaip į mums duotą pavyzdį su sūnišku įsipareigojimu sekti ją.

Dabar Švenčiausiajai Mergelei Marijai, mūsų Motinai, patikėkime savo prašymus su sūnišku pamaldumu, kad jos užtarimu mūsų malda taptų vertinga ir jos padedami galėtume patirti tai, ko dėl savo trapumo, vien tik žmogiškomis pastangomis, nepajėgiame gauti.

Šventoji Mergelė, išlaisvink mus iš blogybių, kurios mus plaka, ir padėk mums maksimaliai įvertinti didžias gėrio galimybes, kurias Viešpats yra įdėjęs mūsų širdyse, kad galėtume žvelgti į ateitį su vis labiau augančia viltimi.

Kaip jau gerai žinote, šių metų pabaigoje, kaip tik per Švč. Mergelės Marijos Prsidėjimo šventę, pradėsime šventuosius Gailestingumo metus. Tai bus Jubiliejiniai metai, kaip Šventasis Tėvas sakė, kad gyventume kasdienoje gailestingumu, kurį nuo amžių Tėvas mums išlieja; kad leistume Dievui mus nustebinti, nes Dievas niekuomet nepavargsta mums kartoti, jog mus myli ir nori su mumis dalytis savo gyvenimu.

Šventieji metai, kuriais Bažnyčia, tai reiškia, jog mes visi, labai aiškiu būdu skelbsime Dievo gailestingumą kaip Jėzaus Kristaus apsiereškimo esminį momentą, būdami tikri dieviškojo gailestingumo liudytojai, išpažindami jį ir juo gyvendami.

Jubiliejiniai Gailestingumo metai, kuriais Bažnyčia taps Dievo žodžio aidu, skambančiu stipriai ir įtaigiai, kaip atleidimo žodis ir gestas, kaip palaikymas, pagalba ir meilė. Niekuomet nepavargstanti teikti gailestingumą ir visuomet kantriai guodžianti ir atleidžianti.

Rengdamiesi šiems šventiesiems Gailestingumo metams galėsime atlikti konkrečius veiksmus žvelgdami į tragediją dešimčių tūkstančių pabėgėlių, kurie bėga nuo karo ir bado keliaudami su viltimi gyventi. Šventasis Tėvas praeitą sekmadienį per „Viešpaties Angelo“ maldą mums priminė, kad Evangelija mus kviečia ir mūsų prašo būti „artimu“ tiems, kurie yra patys mažiausi ir apleisti. Kad jiems galėtume konkrečiai suteikti vilties. Ne vien tik pasakyti: „Drąsos, būk kantrus!..“ Krikščioniškoji viltis turi būti kovojanti ir atkakli einantiesiems link saugaus tikslo.

Ir kol mūsų šalių valdžios atstovai tęsia diskusijas, kur ir kaip galima padėti persekiojamiems mūsų broliams krikščionims ir pabėgėliams, kurie beldžia į mūsų duris, Šventasis Tėvas kreipiasi į parapijas, į vienuolines bendruomenes, į vienuolynus ir į visos Europos šventoves, kad konkrečiai išreikštų Evangeliją ir priimtų

po vieną pabėgėlių šeimą. Prisimenant, kad gailėstin-gumas yra antras meilės vardas: „Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40).

Šiam tikslui mus įkvepia vienintelė tiesa, kuri neapgauna, vienintelė viltis, kuri nenuvilia, Kūdikis Jėzus, kurį Marija saugo savo rankose, kartodama mums tai, ką tarnams sakė Kanoje: „Darykite, ką jis jums lieps.“

Būtent tokia yra Švč. Mergelės Marijos žinia, kuria ji kreipiasi į mus, kai mes einame kietais ir sudėtingais

žemės keliais, kad nepamirštume ir neišsižadėtume mūsų krikščioniškųjų šaknų ir kad įžiebtų mumyse tikėjimo, vilties ir meilės ugnį, ant kurios yra statomas krikščionio gyvenimas ir misija, ant kurios galėtume išsaugoti pradinę Bažnyčios ir Lietuvos pavasarį ir tęsti vieningą ir autentišką visuomenę, kuri remtųsi tiesa, gyvybės, šeimos, meilės, solidarumo, sutarimo ir taikos saugojimu.

Iš visos širdies suteikiu jums Šventojo Tėvo vardu apaštališkąjį palaiminimą. Amen.

Kauno arkivyskupo Liongino Virbalo homilija Šiluvoje švenčiant Šeimų dieną

2015 m. rugsėjo 13 d.

Mielieji Bažnyčios ganytojai, garbūs svečiai, visi Šiluvos piligrimai, nuoširdžiai sveikinu Jus visus, susirinkusius į mums brangią šventovę. Mergelės Marijos Gimimo iškilmę švenčiame kaip Dievo meilės žmogui ir vilties šventę. Dievas neužmiršo savo žmonių, Marijos gimimas – Jo išgelbėjimo pažado įvykdymo pradžia. Į Jėzų kreipiamės kaip į Teisybės Saulę, o Tikėjimo išpažinime sakome, kad Jis yra šviesa iš šviesos, o Mariją pagrįstai galime vadinti Išgelbėjimo Aušra, Rytmetine Žvaigžde. Kaip anuomet Elzbietai, taip ir mums visiems Marija neša džiaugsmą – Kristaus artumą. Gal tai viena iš priežasčių, kodėl per šimtmečius į Šiluvą renkasi tūkstančiai piligrimų, maldoje su pasitikėjimu išsakydami savo prašymus ir slapčiausius troškimus.

Noriu ir linkiu, kad ir šiais metais susirinkę patirtume Dievo ištikimybę, išgirstume Jo gerąją žinią. Jėzaus Evangelija yra geroji žinia kiekvienam žmogui, nes kalba apie mūsų pašaukimą būti laimingiems ir gyventi su Dievu. Esame įpratę skirstyti vieni kitus pagal tai, kas ko pasiekė, kokią vietą užima. Taip vieni tarsi atsiduria tarp pirmaujančiųjų, o kiti tampa pralaimėjusiais. Ar mes patys kai kada tokie nepasijuntame? O Jėzus mums sako, kad žmogaus vertė nepriklauso nuo jo pasiekimų, padėties visuomenėje ar sukaupto turto. Tikrąją vertę jau turime, ji neatskirama ir neatimama, nes duota Dievo.

Žmogiškiesiems santykiams negalioja rinkos dėsniai ir mums nereikia būti konkurentams, nes kiekvienas esame savitas ir nepakartojamas Dievo vaikas. Mūsų gyvenimas turėtų būti ne išlikimo varžytuvės, o talka siekiant bendro gėrio.

Tikėjimas taip pat atskleidžia, kad kiekviename žmoguje glūdi gėrio pradai, ir blogis neturi paskutinio žodžio. Net matydami pyktį, kerštą, bjaurastį žinome, jog tai dar ne viskas. Jėzus kviečia atsiversti, t. y. priimti Jo atleidimą ir pradėti atnaujintą, pakeistą gyvenimą.

Evangelija yra geroji žinia šeimai. Vyras ir moteris skirti vienas kitam, jie trokšta mylėti ir būti mylimi, priimti vienas kitą, kurti šeimos bendrystę. Argi darni šeima, geri santykiai tarp šeimos narių nėra tai, ko visi ilgisi? Toks yra žmogus, taip jis sukurtas.

Šeima – kur kas daugiau, negu laikinas pabuvimas kartu. Iš meilės kilęs vyro ir moters išpareigojimas vienas kitam, tvirtas ir aiškus nusistatymas neapleisti vienas kito, palaimintas Dievo, sukuria kažką visiškai naują, kas yra gražiau, didingiau, brangiau. Ne veltui kalbėdamas apie šeimą Jėzus priminė: „Du taps vienu kūnu. Taigi jie – jau nebe du, o vienas kūnas“ (Mk 10, 8). Evangelijos geroji žinia yra ta, kad tokią šeimą įmanoma sukurti ir puoselėti. O pati šeima tampa gera žinia vaikams: turėti mamą ir tėtį, jausti meilę ir paskatinimą, matyti pavyzdį ir gauti patarimą. Šeima yra geroji žinia žmogui, kuris auga pasitikėdamas, kad kitas nenuvils, neapleis, nepaliks sunkiu momentu.

Deja, šeima dažnai nebelaikoma išsiskleidimo vieta, o veikiau atokvėpio pertraukėle tarp darbų, karjeros, užmojų, stengiantis vėl kuo greičiau prie jų sugrįžti. Neseniai popiežius Pranciškus kalbėjo apie šeimą ir darbą, atkreipdamas dėmesį, koks svarbus yra darbas, bet tuo pat metu pastebėdamas, kad „jei šeima tampa darbo organizacijos įkaite arba jei skelbiama, kad šeima trukdo jos pažangai, tai žinokime, kad tokia visuomenė jau pradėjo save griauti! Krikščionių šeimoms tokia padėtis yra didžiulis iššūkis ir misija. Šeimoje glūdi esminiai Dievo kūrybos pradai: vyro ir moters tapatybė ir tarpusavio ryšyje, vaikų gimdyje, darbe, kurio dėka žemėje jauku gyventi“.

Tačiau Evangelija yra geroji žinia ir tiems, kuriems dėl įvairių priežasčių nepavyko išsaugoti šeimos vienybės. Jėzus nė vieno nepasmerkė ir neskaitino to daryti, bet, priešingai, suteikė galimybę vėl pakilti. Dievo gailestingumu ir tiesa apie žmogų, kaip mylimą Dievo kūrinį, vadovausis ir šį rudenį Romoje į sinodą susirinkę vyskupai, ieškantys kelių ir būdų, kaip krikščioniškoms šeimoms geriau išgyventi savo misiją ir pašaukimą, o išsiskyrusiems ir antrą kartą susituokusiems žmonėms labiau įsitraukti į tikinčiųjų bendruomenę ir gyventi Evangelija paženklintą gyvenimą.

Jėzaus Evangelija yra geroji žinia ir visai visuomenei. Popiežius Pranciškus šiais metais išleido encikliką *Laudato Si'* – „Būk pagarbintas“ – apie rūpinimąsi bendraisiais namais, t. y. kūriniųjios tausojimą ir saugojimą. Turime bendrus namus ir šiame pasaulyje esame susiję – ši mintis kaip raudona gija tęsiasi per visą dokumentą. Esame susiję įvairiaisiais saitais. Gamtos teršimas viename regione neigiamai atsiliepia ir kitiems, neracionalus išteklių eikvojimas atima juos iš būsimųjų kartų, klimato kaita paliečia net atokiausiose vietose gyvenančius žmones.

Kad visi esame susiję, akivaizdžiai patyrėme, kai ekonominė krizė sukėlė skaudžius padarinius mūsų šeimose – paskatino emigraciją, atskyrė žmones vienus nuo kitų. Dėl to sumažėjo jaunų šeimų kaimuose ir miesteliuose, buvo uždarytos ištuštėjusios mokyklos. Įvykiai viename regione daro įtaką gyvenimui kituose. Tai juntame ne tik stebėdami, kas vyksta Ukrainoje, bet ir šalyse, kurias iki šiol laikėme tolimomis, – įvykiai jose, sukėlė masinę pabėgėlių bangą, šiandien jau yra mums iššūkis, reikalaujantis priimti būtinus sprendimus.

Pasaulis tampa vis globalesnis, procesai apima vis plačiau, ir negalime į tai žvelgti tik pro asmeninės nau-

dos akinius. Jei sėdime vienoje valtyje, negana, kad mano vieta joje būtų patogi ir saugi, jei tuo pat metu kita valtys pusė leidžia vandenį. Bendri namai verčia galvoti apie bendrąjį gėrį. Popiežius Benediktas XVI sakė: „Dabartinėje globalizacijos epochoje visuotinė pažanga yra įmanoma tik vadovaujantis solidarumo, bendrojo gėrio ir socialinio teisingumo nuostatomis, kurių ištakos yra ne kokioje nors partinėje ideologijoje, bet Kristaus ir Bažnyčios mokymu.“

Remdamasi Evangelija, Bažnyčia kviečia žvelgti plačiau – į mažą ir silpną, seną ir ligotą, bejėgį ir beteisį – ir skatina rūpintis kiekvienu žmogumi, ypač silpniausiu, negalinčiu apginti savęs. O toks yra negimęs kūdikis, negalios palaužtas žmogus, pabėgėlis. Visi esame susiję. Jei matau, kad kitam sunku, – turiu dvi išeitis: galiu stengtis padėti, būti arti arba nusišalinti sakydamas: „Tavo problema, – kaip nori, taip ir daryk, gali net negyventi, man tas pats.“ Puikiai suprantame, kad tik pirmoji nuostata yra krikščioniška.

Todėl mums ne tas pats, kas dedasi Lietuvos kaimuose ir miestuose, mums ne tas pats, kaip sekasi šeimoms, kaip mūsų kraštiečiai gyvena svetur. Drauge mes negalime likti abejingi ir dėl likimo tų, kurie turėjo bėgti iš savo namų, kaip Antrojo pasaulinio karo pabaigoje didelė dalis mūsų tautiečių. Visa tai – ne kitų problema, o žmogiškumo ir krikščioniškumo egzaminas mums patiems. Ar išlaikysime jį?

Kristaus Evangelija šiandien mums primena ne tik atsakomybę, bet ir galimybes, puikias progas. Galime į gera pakreipti savo, o kartu ir viso pasaulio gyvenimą, duoti postūmį, sukeltą gerus padarinius. Galime būti artimieji tiems, kuriems reikia paramos. Ir mes patys galime skubėti į pagalbą, kaip Marija pas Elzbieta, tapdami Gerosios Naujienos ir džiaugsmo nešėjais.

Nauji leidiniai

Valandų liturgija. III tomas. I–XVII eilinio laiko savaitės. – Vilnius: Lietuvos Vyskupų Konferencija / Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 1939 p.

Parengta pagal Romos apeigų „Liturgia Horarum“ antrąjį pavyzdinį leidimą (1985).

Valandų liturgija yra Bažnyčios malda, per kurią šlovinimu, dėkojimu bei prašymu pašvenčiamas visas dienos valandų ciklas ir visa žmogaus veikla. Jau senovėje krikščionys tam tikromis valandomis pasišvėsdavo maldai. Tokio pobūdžio bendra malda ilgainiui įgavo nustatytą Valandų formą. Šios Liturginės valandos, arba Dievo tarnyba, praturtinta skaitiniais, pirmiausia yra šlovinimo ir prašymo malda, taip pat Bažnyčios malda su Kristumi ir Kristui. Po Vatikano II Susirinkimo atnaujinta Valandų liturgija buvo išdėstyta ir sutvarkyta taip, kad ją galėtų atlikti ne vien dvasininkai, bet ir vienuoliai bei pasauliečiai.

IŠLAISVINIMAS NUO GODUMO

28 eilinis sekmadienis (B)

Išm 7, 7–11; Žyd 4, 12–13; Mk 10, 17–30

Šiandien mes girdėjome liūdną Evangelijos pasakojimą apie jaunuolį, kurį Jėzus kvietė būti apaštalu, bet jis atsisakė. Didelė garbė, didelis džiaugsmas, didelė tarnystė ir amžinojo gyvenimo laimėjimas gulėjo prie jaunuolio kojų. Tačiau jis, liūdnai nuleidęs galvą, pasitraukė nuo Išganytojo. Bet juk jo širdyje kažkas buvo, kas jaudino jį. Jis buvo geras, sąžiningas, garbingas, besilaikantis Dievo įsakymų žmogus. Gal net šiek tiek rūpinosi ir vargšais. Tačiau jautė, jog to maža. Reikia padaryti kažką daugiau, žengti lemtingą žingsnį. Ar jis teisingai suprato Jėzaus žodžius? Žinoma, teisingai. Bet nepadarė to svarbaus žingsnio ir pasišalino nuo Jėzaus.

Šventajame Rašte yra sukrečiantys Viešpaties žodžiai. Kreipdamasis į tuos, kurie nesiryžta žengti žingsnio link Jo, link atsivertimo, Viešpats sako: „Tu nei šiltas, nei šaltas“ – t. y. tu esi abejingas, drungnos širdies. Susimąstykite: gal ir mums reikia žengti tą lemtingą žingsnį? Turime Viešpaties malonę, tikėjimą į Kristų, semiamės išminties iš tikrosios Evangelijos ir nereitai einame gyvenimo keliu susikūprinę ir nusiminę. Mums viskas atrodo labai vienoda, nuobodu ir pilka. Ir mes patys tampame nei šalti, nei karšti.

Mes visi čia susirinkusieji galime save laikyti tikinčiais žmonėmis. Bet Jėzui iš mūsų reikia daugiau. Jis laukia atgręžtos į jį mūsų širdies, lyg satelitinės antenos į ryšių palydovą. Ir jeigu šio žingsnio nežengsime, taip ir liksime nei šalti, nei karšti, abejingi žemės keleiviai, neturintys gyvenimo tikslo. Ateisime į šventovę kietą lyg akmuo širdimi. Šventovės skliautais sklandys Dievo žodis, bet mūsų širdyje aido nesigirdės. Mus slegia nusiminimas ir liūdesys, štai kodėl esame nei šilti, nei šalti. Mums reikia, kad mūsų tikėjimo širdies pulsas padažnėtų. Nes jeigu neatsiversime, pražūsimė. Tai labai svarbi mūsų gyvenimo tiesa. Gali nutikti, kad iki paskutinės gyvenimo dienos liksime tik paviršutiniškai katalikai be prasingo, gerais darbais išpuošto gyvenimo.

Kartą vienas mokytojas liepė savo mokinimas parašyti rašinėlių tema „Ką jūs darytumėte, jeigu laimėtumėte milijoną“. Pirmąją vietą laimės tas mokinys, kurio atsakymas bus tikėtiniausias.

Atsakymai buvo skirtingi. Dažniausiai pasitaikė trijų rūšių atsakymai: padėčiau tėvams, o dalį atiduočiau

vargšams; pirkčiau automobilį ir keliaučiau po užsienio šalis; stengčiausi su laimėtu milijonu uždirbti kitą milijoną.

Mokytojas pirmąją vietą paskyrė trečiajam atsakymui, nes dauguma žmonių, turėdami vieną milijoną, stengtųsi uždirbti kitą, trečią, o jeigu pavyktų, tai ir dešimtą milijoną. Tačiau krikščioniškiausias atsakymas buvo pirmasis.

Apie labai turtingą žmogų, o gal net milijonierių, kalbama ir šio sekmadienio Evangelijoje. Jis neišlošė šių pinigų loterijoje – tuomet loterijų nebuvo. Tikriausiai tuos pinigus paveldėjo iš savo tėvų. Jis buvo jaunas ir daug gero girdėjo apie Jėzų, todėl puolęs ant kelių klausė: „Gerasis Mokytojau, ką turiu daryti, kad laimėčiau amžinąjį gyvenimą?“ (*Mk 10, 17*). Kai iš Jėzaus išgirdo, jog reikia laikytis Dievo įsakymų, kuriuos Mozė gavo ant Sinajaus kalno, jaunuolis atsakė, kad viso to laikosi nuo pat jaunystės. Būdamas turtingas, jis nieko neapiplėšė, nevogė, nežudė. Tačiau šis turtingas jaunuolis norėjo padaryti ką nors daugiau, nei mylėti savo tėvus ar visada sakyti tiesą. Tai išgirdęs Jėzus meiliai pažvelgė į jį. Štai čia mums visiems reikia stabtelėti ir pagalvoti, kodėl evangelistas Matas taip išskirtinai pabrėžia, kad Jėzus meiliai pažvelgė į jaunuolį. Kiek daug kartų Jėzus sakė bardamas: „Negalite tarnauti Dievui ir Mamonai“ (*Mt 6, 24*); „Vargas jums, turtuoliai, nes jūs jau atsiėmėte savo paguodą“ (*Lk 6, 24*); „Saugokitės bet kokio godumo, nes jei kas ir turi apšči, jo gyvybė nepriklauso nuo turto“ (*Lk 12, 15*). Prisiminkime palyginimą apie turtuolį ir Lozorį.

Jėzus labai gerai suprato, jog turinčiam daug turto jaunam žmogui labai sunku išlikti doram ir sąžiningam. Prisiminkime Jėzaus pasakojimą apie sūnų palaidūną, kuris iššvaistė savo palikimo dalį ir tapo elgetų elgeta.

Jėzus meiliai pažvelgė į turtingą žmogų, nes jam buvo džiugu matyti Dievo valią vykdantį jaunuolį, kuris geba atsispirti blogiui. Tačiau jam grėsė pavojus, kurio jis nė neįtarė – didelis prisirišimas prie savo turto. Todėl kai Jėzus patarė savo ištekliams paremti stokojančiuosius, jaunuolis nusiminė. Jis negalėjo atplėšti savo širdies nuo turto. Jam buvo nepriimtinas gyvenimas atsisakant savo gausių išteklių, juo labiau juos atiduodant kitiems.

Tad manau, jeigu kas nors iš jūsų laimėtų milijoną, patirtumėte daug vargo ir nemalonumų dėl tokio laimikio: ką daryti su tiek pinigų? Duoti ar neduoti pašalpą tokiai paramos prašytojų gausybei?

„Eik parduok visa, ką turi“ (Mt 19, 21). Ką tai reiškia? Ne tai, ką kai kurie galvojate. Tai nereiškia, jog reikia išleisti viską, ką turime, ir atsisakyti turtų; pirmiausia, ką būtina padaryti, išmesti iš savo dvasios prieraišumo prie turto mintis, užleidžiant vietą mintims apie kur kas svarbesnius dalykus nei pinigai. Suprantame, kaip vargsta tie, kurie nieko neturi ir yra priversti elgetauti, kad išgyventų, ir jiems sunku pažinti Viešpatį ir jo teisingumą. Jų skurdas tampa kliūtimi gauti tą dvasinę neturtėlių palaimą. Ne naujiena turtų atsisakymas

ir išdalijimas vargšams ir elgetoms: daug žmonių taip darė iki Kristaus gimimo, vieni iš meilės žmonėms, kiti iš tuščios garbės ir noro pasirodyti. Tad kas nauja pasigirsta iš Jėzaus lūpų? Tai, kad savo sielą reikia išlaisvinti nuo godumo ir gobšumo demono. Senieji generariai atsisakydavo išorinių daiktų, bet dažnai vidumi taip ir likdavo prisirišę prie turto. Labdara užsiiminėjo iš puikybės, tuščios garbės, išdidumo ar net paniekos neturtingiesiems. Kristus mus moko nuoširdaus ir artimą mylinčio dosnumo.

„TARP JŪSŲ YRA NE TAIP!“ (Mk 10, 43)

29 eilinis sekmadienis (B)

Iz 53, 10–11; Žyd 4, 14–16; Mk 10, 35–45

Šio sekmadienio Evangelija mus perspėja, kad nepapultume į garbės ir galios troškimo pinkles.

Dažnai žmonės labai trokšta išgarsėti: kad apie juos rašytų laikraščiai, juos rodytų televizija, į aukštą postą paskirtų, nes ten prestižas ir pinigai. Odisėjui buvo lengviau praplaukti pro dainuojančias sirenas, nei žmogui atsilaikyti prieš garbės troškimo pagundą. Ir ne vienas, pamynęs teisingumą, moralę ir garbę, lipa per galvas į galingesnę ir sotesnę vietą. Deja, daugeliu atvejų galia ir prestižas brangiai kainuoja: tenka atsisakyti savo interesų, įsitikinimų, principų, išduoti save ir Dievą.

Todėl Evangelijos žodžiai darosi vis kietesni. Viena po kito Jėzus daužo savo mokinių susikurtus stabus, jų valdžios, didybės, šventumo pretenzijas. Autoriaus ironija negailestinga: tie, kurie tariasi esą pašaukti, išaukštinti ir stovintys teisingame kelyje, iš tiesų nesupranta ir nepažįsta savo Mokytojo.

Ko prašė šie du broliai apaštalai? Ar pirmos vietos danguje? Argi danguje yra pirmos ir antros vietos? Iš tikrųjų Jokūbas ir Jonas nerezervavo sau pirmų vietų danguje, bet pirmas vietas žemėje, nes jie Kristaus Karalystę ir Jo mesijiškumą suprato labai žemiškai. „Geriau būti kantriu žmogumi, negu galiūnu; apvaldyti save yra geriau, negu užkariauti miestą“ (Pat 16, 32).

Jokūbas ir Jonas galvojo tik apie save, o Jėzus galvoja apie kitus, apie daugelį, apie žmoniją. Šie du apaštalai žmogaus didingumą supranta vien vertikalčiai – asmeninė karjera, aukštas postas; Išganytojui tikrasis asmens didingumas yra horizontalus, tarnaujantis kitiems. Du apaštalai tegalvojo apie savo gerovę ir

karjerą, Jėzus – apie tarnavimą visiems, apie žmonių tarpusavio solidarumą. Atrodo, kad šiedu apaštalai įsivaizdavo buvimą šalia Jėzaus kaip maudymąsi Išganytojo šlovės spinduliuose.

Vis dėlto nepaisydamas mokinių aklumo Jėzus juos priima ir myli. Jeruzalės kelyje Viešpats augina ir ugdo savo mokinių bendruomenę. Evangelistas Morkus, nuolat pabrėždamas Jėzaus ir apaštalų „nesusikalbėjimą“, greta rodo, kas yra tikroji Kristaus mokinytė ir kokia jos kaina.

Dabar Jėzaus ir jo mokinių kelionė į Jeruzalę pasiekia kulminaciją. Mokytojas ką tik trečią kartą pranašavo apie savo kančią ir mirtį. Evangelistas smulkiai mini visas būsimosios dramos detales. Žmogaus Sūnus bus atiduotas pagonims, išjuoktas, apspjaudytas, nuplaktas ir nužudytas. Mus, ko gero, sudomina tokia Jėzaus aiškiaregystė: jis mato visa, kas jo laukia. Nurodo net laimingą šios istorijos finalą – prisikėlimą. Tačiau Evangelija niekada nežaidžia Jėzaus gebėjimu įsikverbti į paslapčių sritį, nuspėti ateities įvykius. Žmogaus Sūnus nėra aiškiaregys ir burtininkas. Ir nemanykime, kad jis su optimistiška šypsena žygiuoja sostinėn žinodamas, kad Golgota bus tik laikinas nemalonumas jo garbės ir triumfo kelyje. Netrukus Alyvų kalno malda parodys jo tikrą žmogiškąjį trapumą kančios ir mirties akivaizdoje. Maža to, ant kryžiaus evangelistas Morkus jį vaizduos silpną ir apleistą. Užuoat vaizdavusi Jėzų kaip nepalūžusį ir nepabūgusį gresiančios mirties didvyrį, Evangelija jo pašaukimą susieja su aukos avinėlio dalia. Jėzus žino svarbiausią dalyką – jo atiduota gyvybė bus išpirka už daugelį. Čia ir vėl blykstelė Morkaus ironija: apaštalai iš Mesijo tikėjosi išaukštini- mo tik sau, savo siauram būreliui, o jis atiduoda save už daugelį. Net ir už tuos, kurie paskelbs jam mirties nuosprendį. Jokūbas ir Jonas geidė sėdėti Mesijo šlovės dešinėje ir kairėje. Bet kai Mesijas bus pakeltas į

savo šlovę ant kryžiaus, vietoj apaštalu jam iš kairės ir dešinės atsiras du nusikaltėliai, drauge nukryžiuoti ir pakviesti dalyvauti Dievo Sūnaus išaukštinime.

Kitaip nei ankstesniajame Evangelijos pasakojime, mokiniai šįkart, regis, pajunta parako kvapą ir suvokia, kad jų Mokytojas ne šiaip sau vaidina liūdnojo veido riterį. Morkus pabrėžia, jog einantieji Jėzui iš paskos „stebėjosi“ ir „nerimavo“. Tačiau apaštalai ir toliau nesupranta, kodėl jų gyvenimas turi būti susietas su tragišku Mokytojo likimu. Zebediejaus sūnūs staiga tampa kaprizingais vaikais: „Mes norime, kad padarytum, ko prašysime.“ Jie norės pasišildyti Mesijo šlovės spinduliuose. Jėzus ir šįkart gydo saviškių aklumą ir tuštybę: „Patys nežinote, ko prašote.“ Tie, kurie ryžtasi eiti drauge su Jėzumi Jeruzalės keliu, bus šaukiami gerti jo taurę ir priimti jo krikštą. Kitoniškos mokinystės, kitoniško priklausymo Mesijo Karalystei Evangelija nepripažįsta. Morkus vėl karčiai ironizuoja: kiti apaštalai supyksta ant Jokūbo ir Jono, mat jie pasijunta aplenkti ir nustumti į šalį.

Jėzaus atsakymas mokiniams vertas, kad jį išgirstume ir įsidėmėtume visi: „Tarp jūsų yra ne taip! Kas norėtų tapti didžiausias iš jūsų, tebus jūsų tarnas, ir kas panorėtų būti pirmas tarp jūsų, tebus visų vergas. Juk net Žmogaus Sūnus atėjo, ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti ir savo gyvybės atiduoti kaip išpirkos už daugelį.“

Jėzaus mokinių bendruomenė, kurią augina ir ugdo Viešpats Jeruzalės kelyje, nebus panaši į pasaulio di-

džiųjų ir galingųjų susitelkimą. Žmogaus ir Dievo Sūnus, atėjęs kitiems tarnauti ir už kitus atiduoti gyvybės, ir savo sekėjams skiria mažųjų, silpnųjų, atmestųjų likimą. „Tarp jūsų yra ne taip!“ – šis Mokytojo sakinyš palaimina įtampą tarp pasaulio ir krikščionių, su kuriais visuomet bus kas nors „ne taip“.

O jeigu krikščionys tik nuolankiai linkčioja ir pataikauja žemės galybėms, tikėdamiesi sau dovanų bei privilegijų, jeigu krikščionys, užuot tarnavę, patys gviešiasi valdžios ir aplovismentų, nesakykime, kad šitaip siekiama Dievo garbės ir Bažnyčios gerovės. Evangelistas Morkus dar kartą ironiškai nusišypsotų.

Ką iš tikrųjų reiškia krikščioniui būti šalia Jėzaus? Kai kurie atsistoja šalia Jėzaus, kai jiems norisi ką nors pasmerkti kaip nusidėjėlių; kiti – kai nori pasipuikuoti prieš kitus, lyg anas fariziejus šventykloje, dėkojantis Dievui, kad jis ne toks kaip kiti, „blogieji“. Tačiau mažai kas atsistoja šalia Jėzaus ant Golgotos kalno. Vieni gėdijasi būti šalia nuplakto ir erškėčiais vainikuoto Išganytojo, kiti – Jėzaus neturto ir nusižeminimo. Dar kiti, tapę pasaulio didžiūnais ir galingaisiais, atsisako Kristaus ir mano, kad tikėjimas į Jėzų yra tik laiko gaišimas; juk su Jėzumi nepasidarysi pinigų, karjeros, žemiškos laimės.

„Visa, kas pasaulyje yra didelio, ateina pro kentėjimų vartus“ (prel. A. Jakštas Dambrauskas). Tad Jėzaus pavyzdžiu ruoškimės ne garbei, ne aukštiems postams, bet darbui, vargui, kančiai, kryžiui, nes tik po kryžiaus bus prisikėlimas, po mirties – amžinasis gyvenimas, po kančios – garbė.

POJŪČIŲ ĮTAKA SIELAI

30 eilinis sekmadienis (B)

Jer 31, 7–9; Žyd 5, 1–6; Mk 10, 46–52

Kai kas iš jūsų turite mėlynas, lyg dangus, akis. Kitų akys tamsios. Tačiau akių spalva nėra svarbiausias dalykas. Svarbiausia, kad akys būtų sveikos. Jeigu užsimerkę pabandytume kokias dešimt minučių pavaiškščioti po kambarį, pajustume, kaip sunku nieko neužkliudžius eiti. Akys – didelis turtas. Tačiau dėl nelaimingų atsitikimų ir ligų žmonės apanka. Aklieji gyvena visiškoje tamsoje, lyg tamsiausioje naktyje. Aklių žmonių gana daug yra Afrikos ir Azijos kraštuose, kur labai trūksta vaistų akims gydyti. Jiems stengiasi padėti misionieriai, vienuoliai ir vienuolės. Organizuoja apakusiesiems specialias mokyklas, kur jie dėka aklo prancūzo Lujį Brailio 1829 m. išrasto akliųjų rašto iš-

moksta skaityti. Daugelis baigia ne tik vidurines mokyklas, bet ir universitetus. Taip jie nugali savo negalią, užsidirba sau duoną ir jaučiasi naudingi visuomenėje.

Jėzaus laikais Palestinoje buvo daug neregijų. Vienas iš jų, vardu Bartimiejus, gyveno netoli Jericho. Toji vietovė buvo labai graži, netoliese savo vandenį plukdė Jordanas ir tyvuliavo Mirties jūra, augo palmės, figmedžiai ir kvapnios gėlės. Akklasis Bartimiejus viso šito nematė. Būdamas jaunas jis stengėsi nepasiduoti savo negaliai. Buvo sunku nematyti savo tėvų, draugų, gėlių, viso to grožio, apie kurį jam pasakodavo aplinkiniai. Anais laikais nebuvo mokyklų akliesiems ir jokio specialaus darbo, tinkančio aklojo rankoms. Bartimiejus negalėjo užsidirbti pragyvenimui. Kad nenumirtų badu, jis kryžkelėse prašė išmaldos iš praeivių. Gal svajojo apie praregėjimą, tačiau bėgo metai ir niekas jo gyvenime nesikeitė.

Vieną dieną jis išgirdo, jog Izraelyje atsirado kažkoks pranašas, kuris gydo neregius, raišus, kurčius. Žmonės kalbėjo, kad jis net mirusį Lozorių prikėlė. Viltis vėl atsirado Bartimiejaus širdyje. Jis pradėjo ieškoti progos, kaip susitikti su Jėzumi iš Nazareto. Kartą jam besėdint ir prašant išmaldos, pasigirdo triukšmas. Būrys žmonių artėjo link jo. Jis paklausė, kas artinasi. Ir jam buvo atsakyta, kad į jo pusę eina Jėzus. Tada Bartimiejus pradėjo garsiai šaukti: „Jėzau, Dovydo Sūnau, pasigailėk manęs!“ Jo šauksmas nepatiko žmonėms ir daugelis jį draudė, kad nutiltų, bet Bartimiejus dar garsiau šaukė: „Dovydo Sūnau, pasigailėk manęs!“ Jėzus jį išgirdęs paliepė žmonėms aklaį atvesti. Tada neregio paklausė: „Ko nori, kad tau padaryčiau?“ Neregys atsakė: „Rabuni, kad praregėčiau!“ Jėzus jam tarė: „Eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave.“ Ir aklašis praregėjo.

Dievas mums davė penkis pojūčius: regėjimą, klausą, lytėjimą, skonį ir uoslę. Visi jie yra didelė Dievo dovana. Jeigu neturėtume klausos, regėjimo ir nieko negalėtume paliesti, mūsų kūnas būtų panašus į tamsų namą be langų. Deja, pro namų langus galime pamatyti ir išgirsti ne tik gerus ir malonius dalykus. Kartais mūsų buveines pasiekia klaidūs riksmas, keiksmazodžiai, dūmai ir t. t. Panašiai galime kalbėti ir apie mūsų pojūčių įtaką sielai.

Regėjimas. Dėl šio nuostabaus Dievo kūrinio – akių mes galime skaityti Šventąjį Raštą, matyti, kam reikia kokios pagalbos. Tačiau į mūsų regėjimo lauką, kad ir netyčia, patenka nemažai nepadorių vaizdų iš kino filmų ar žurnalų, interneto puslapių, ir nesukontroliuota vaizduotė gali padaryti nemažai žalos mūsų sielai, į kurią liks pasėta pagundos sėkla.

„ŠVENTUMAS NE PRABANGA, O BŪTINYBĖ“

Visų Šventųjų iškilmė
Apr 7,2–4. 9–14; 1 Jn 3, 1–3; Mt 5, 1–12a

Šiandien liturgija mus kviečia prisiminti ir pasidžiaugti tais, kurie džiaugiasi Viešpaties artumu. Visų Šventųjų šventė mini ne tik tuos, kurie paskelbti šventaisiais ir paminimi liturginiame kalendoriuje, bet ir tuos šventus vyrus ir moteris, kurie per šimtmečius nešė švento tikėjimo žiburį savo gyvenimo kelyje, Kristuje užbaigė gyvenimo kovą ir gavo Viešpaties užmokesį. Tuos tūkstančius tūkstančių anoniminių, niekam ne-

Klausa. Jeigu būtume kurti, nesusikalbėtume nei su tėvais, nei su mokytojais, nei su draugais. Be klausos negalėtume klausytis nuostabios muzikos ar dainuoti. Tačiau ne visos dainos ir ne visos kalbos būna doros, gražios ir skaisčios. Net Šv. Raštas sako, jog tobulas yra tas, kas nenusideda liežuviu. Yra vaikų ir jaunimo, kurie apsimeta, jog negirdi tėvų prašymų. Yra suaugusiųjų, kurie niekada nepadės, nepagelbės, nors čia pat plėšikai muštų ar žudytų jų kaimyną, praeivį gatvėje. „Turite akis, ir nematote; turite ausis, ir negirdite?!“ (*Mk 8, 18*).

Lytėjimas. Kiek daug esame girdėję, kaip Jėzus paliesdamas išgydė žmones. Šis Jėzaus gerų darbų prisiminimas turi mus paskatinti uoliai daryti gerus darbus ir visomis išgalėmis vengti blogų.

Skonis. Geriausi skonio receptoriai yra vaikų, kad jie turėtų gerą apetitą ir sparčiai augtų. „Saugok tad liežuvį nuo pikto ir lūpas nuo apgaulės“ (*Ps 34, 14*); „Neapgalvoti žodžiai yra kaip kalavijo smūgiai“ (*Pat 12, 18*).

Brangieji, kai mes turime sveikas, reginčias akis, nesame kurti ar paralyžiuoti, kartais mums gali kilti keista mintis, jog neturime ko prašyti Jėzaus. Mums lyg visko užtenka. Esame kaip ir laimingi. Gal net apsieitume ir be Dievo. Štai čia, mano brangieji, ir yra padaroma viena didžiausių ir lemtingų mūsų gyvenimo klaidų. Užmirštame, jog ne vien duona žmogus gyvas, ne vien gyvybė išreiškia mūsų gyvenimo pilnatviškumą. Reikia galvoti ne tik apie fizinę, bet ir apie moralinę sveikatą. Galima turėti sveikas akis, tačiau nematyti savo artimųjų nelaimių ir prašymų. Galima turėti ausis ir negirdėti pagalbos šauksmų. Galima turėti rankas, bet tingėti dirbti. Tokio žmogaus ausys ir akys serga moraline prasme.

žinomų šventųjų, kurie mums rodė švento gyvenimo pavyzdį. Tūkstančius tų, kurie kankinio mirtimi paliudijo ištikimybę tikėjimui. Šventieji dar kartą mums paliudija, kad Kristaus paskelbtus palaiminimus įmanoma įvykdyti ir kad mūsų gyvenimas yra Dievo gailingumo įsiterpimas istorijoje.

Todėl mums šiandien kyla svarbus klausimas: ar galima realiai sekti šventųjų pavyzdžiu? Norint atsakyti į šį klausimą, reikia išvaduoti šventumo sąvoką iš klaidingų interpretacijų ir baimių. Vargas mums, kad šventumą taip iškraipėme, jog šventumu laikome tik

maldas, pasninkus ir išmalda. „Šventumas nėra bėgimas iš pasaulio, o savarankiškas atsparumas pasauliui“ (Fr. W. Foerster). Daugelis mano, kad šventas yra nenatūralus žmogus: nei valgo, nei geria, nei miega, neliūdi, neverkia, nesijuokia, nejaučia, nemato, negirdi žmonių, nesidomi, kuo gyvena pasaulis. Kartais žmonėms atrodo, jog šventasis yra nežemiškas, nežmogiškas, bekūnis ir – svarbiausia – daro stebuklus. Kas sukūrė šitokią šventumo karikatūrą? Kas ją platina ir juokiasi iš jos? Iš tikrųjų šventasis – tai žmogus, nepraradęs nė vieno žmogiško bruožo, nė vienos žmogiškos savybės. Turintis kūną ir nemarią sielą, verkiantis ir nešantis pareigų našta, slepiantis savąjį skausmą ir dalijantis duoną, vedamas pašaukimo ir neklausantis pagundų, sąžiningas darbininkas ir besidžiaugiantis savo darbo vaisiais... Šventasis – tai tikras, pats tikriausias žmogus, gyvenantis mūsų žemėje, nešiojantis savo širdyje tai, ką mes vadiname Dangumi, ir negailintis to visiems. Net dalijantis. Noriai ir gausiai. Šv. Pranciškus Salezas aiškina, jog šventųjų gyvenimas yra ne kas kita, kaip į gyvenimo praktiką ir veiklą perkelta Evangelija.

Mes visi turime bendrą visiems pašaukimą, pašaukimą būti šventiems. Šventumas prasideda žmogaus širdyje. Kuomet vienas žurnalistas palaimintosios Motinos Teresės iš Kalkutos paklausė, kaip ji jaučiasi pasaulyje vadinama šventąja, ji atsakė: „Šventumas ne prabanga, o būtinybė.“

Pasakojama, kad kartą vienas žydų rabinas susapnavo, jog pateko į rojų ir pamatė, kaip ten susėdę šventi jo tautiečiai studijuoja Šventąjį Raštą. „Argi čia rojus?!“ –

susikrimtęs pasipiktino rabinas. Tuomet vienas jam atsakė: „Tu klysti: ne šventieji yra rojuje, o rojus yra šventuosiuose.“

Kristaus palaiminimai aiškiai parodo, jog pasaulį išgelbės ne mokslininkai, ne politikai, ne kariškiai, bet šventieji. Tie, kurie gyvena niekam nežinomą, kuklų, nereklamuojamą, savikritišką, šventą atgailos gyvenimą. Šventumas turi ir išorinį matmenį. Kaip sako šv. Zita: „Rankos prie darbo, širdis prie Dievo.“ Šventumas nereiškia, kad žmogus nepadarė klaidų ir nuodėmių, tačiau jis privalo pagal savo pašaukimą, luomą ir profesiją būti teisingumo, taikos, gailestingumo nešėjas vargstantiesiems ir silpniesiems. Nebūsi šventas nesidomėdamas kitų džiaugsmiais ir skausmais, rūpesčiais ir vargais. Kas yra krikščionis? Šios šventės liturgija mums duoda labai gerą atsakymą. Autentiškas, tikras krikščionis yra tas, kuris gyvena Kristaus paskelbtų Kalno pamokslo palaiminimų dvasia. Tikras krikščionis yra tas, kuris nešioja Viešpaties ženklą savo kaktoje ir yra apsirengęs Avinėlio Kristaus kraujyje išbalintais drabužiais. Krikščionis yra tas, kuris tapo Dievo vaiku ir gyvena didele viltimi susitikti su Dievu gyvenimo pabaigoje.

Visi Kristaus paskelbti palaiminimai kalba apie Dievo valią vykdančiųjų ateitį. Krikščionis dėl krikšto yra Dievo vaikas ir stovi viena koja danguje. Tačiau tikrasis žingsnis į laimingą amžinybę priklausys tik nuo šio gyvenimo šventumo.

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Nauji leidiniai

Anthony Bloom (Antonijus Surožietis). Gyventi malda. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 173 p.

Garsaus stačiatikių vyskupo knyga padeda skaitytojui ieškoti maldos ir kasdienio gyvenimo vienybės, kviečia iš naujo permąstyti gerai žinomų maldų žodžius, moko nuoširdžiai melstis ir atsako į klausimą, kodėl kai kurios maldos, mūsų nuomone, nesulaukia Dievo atsako.

Daria Sockey. Valandų liturgijos vadovas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 159 p.

„Argi nebūtų puiku rytą pradėti su visuotine malda lūpose?“ – netiesiogiai savo skaitytojų klausia Daria Sockey. Jei paėmėte šią knygą į rankas ir klausiate savęs, ar Valandų liturgija skirta jums, drąsiai leiskitės į šią kelionę kartu su Daria Sockey. Jos knygos puslapiuose tikrai atrasite šio maldos kelio šerdį ir dvasią. Švęsdami Valandų liturgiją, gauname nuostabią dovaną maldoje sutikti Jėzų Kristų, dovaną būti vienybėje su kitais krikščionimis ir gyventi Bažnyčios liturginių metų ritmu.

Daria Sockey aiškiai, nuosekliai ir paprastai pasakoja apie Valandų liturgiją. Nusakoma jos esmė, tikslas ir vieta kiekvieno mūsų ir visos Bažnyčios gyvenime, paaiškinama, kodėl kiekvienas katalikas turėtų pradėti ir baigti dieną melddamasis pagal Valandų liturgiją. Trumpai pristatomos atskiros maldos dalys (priegiesmiai, skaitiniai, psalmės ir pan.), aptariami įvairūs Valandų liturgijos šaltiniai.

Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija

HOMILETIKOS VADOVAS

(Tęsinys. Pradžia Nr. 6)

III. ADVENTO SEKMADIENIAI

78. „Evangelijos skaitiniai turi savitą pobūdį: juose pasakojama apie Kristaus atėjimą laikų pabaigoje (I sekmadienis), apie Joną Krikštytoją (II ir III sekmadieniai), apie įvykius, tiesiogiai parengusius Viešpaties gimimą (IV sekmadienis). Senojo Testamento skaitiniai, ypač iš Izaijo knygos, yra pranašystės apie Mesiją ir mesijinius laikus. Apaštalų laiškų skaitiniuose pateikiami įvairiais atžvilgiais šiam laikui būdingi pamokymai ir paskatinimai“ (*Ordo lectionum Missae*, 93). Adventas yra laikas, kuriuo krikščionis parengiamas malonei, vėl dovanosimai per tų metų didžiąją Kalėdų iškilnę. Nuo I advento sekmadienio homilijos sakytojas kviečia tautą į pasirengimą, ženklinamą daugelio aspektų, kuriuos išryškina turtingas to meto bibliinių skaitinių rinkinys. Pirmu advento tarpsniu kviečiama rengtis Kalėdoms – skatinama ne tik mesti žvilgsnį į mūsų Viešpaties pirmojo atėjimo laiką, kai, pasak I advento dėkojimo giesmės, Jis atėjo „nuolankiai žmogaus kūną priėmęs“, bet ir budriai jo laukti, kol sugrįš „garbingas ir didingas“, kad atiduotų mums „pažadėtą nesibai giančio gyvenimo dovaną“.

79. Tad advento reikšmės yra dvi – dvi Viešpaties atėjimo reikšmės. Tuo laiku esame rengiami Kalėdų šventės malonės atėjimui ir Jo sugrįžimui teisti laikų pabaigoje. Bibliiniai tekstai aiškintini atsižvelgiant į tas dvi reikšmes. Konkrečiame tekste daugiau dėmesio gali būti skirta vienam ar kitam atėjimui, tačiau iš tiesų toje pačioje ištraukoje pateikiama žodžių bei įvaizdžių, leidžiančių aptarti išsyk abu atėjimus. Yra ir dar vienas atėjimas: šių skaitinių klausomės eucharistiniame susirinkime, kuriame dalyvauja Kristus. Advento laiko pradžioje Bažnyčia primena šventojo Bernardo mokymą apie tai, kad tarp dviejų regimųjų Kristaus atėjimų istorijoje ir laikų pabaigoje yra neregimasis atėjimas čia ir dabar (plg. Valandų liturgija, I advento savaitė, trečiadienis), ir vadovaujasi šv. Karolio Boromiejaus žodžiais:

Tai reiškia, kad Kristaus atėjimas buvo naudingas ne tik anuomet kartu su Išganytoju gyvenusiems žmonėms, – jo galybė iki šiol mums visiems yra teikiama, jeigu tik norime šventu tikėjimu bei sa-

kramentais priimti jo mums pelnytą malonę ir jai paklusdami tvarkyti savo gyvenimo įpročius (Valandų liturgija, I advento savaitė, pirmadienis).

a) I advento sekmadienis

80. Evangelijos skaitinys I advento sekmadienį visuose trijuose cikluose yra sinoptinis pasakojimas apie Žmogaus Sūnaus netikėtą šlovingą atėjimą mums nežinomą dieną ir valandą. Esame raginami būti budrūs ir pasirengę, laukti bauginančių ženklų danguje ir žemėje, neleisti, kad mus užkluptų staiga. Taip pradėti adventą visada įtaigu, nes tas laikas neišvengiamai verčia galvoti apie Kalėdas, o daug kur bendrai nuotaikai poveikį daro saldūs Jėzaus gimimo Betliejuje įvaizdžiai. Vis dėlto liturgijoje tuos įvaizdžius lydi kiti, primenantys, kad Betliejuje gimęs Viešpats, pasak Tikėjimo išpažinimo, „ateis gyvųjų ir mirusių teisti“. Tą sekmadienį homilijos sakytojui privalu priminti krikščionims pareigą visada rengtis tokiam atėjimui ir teismui. Adventas, tiesą sakant, ir yra toks pasirengimas: Jėzaus atėjimas per Kalėdas yra susijęs su jo atėjimu paskutinę dieną.

81. Visais trejais metais skaitinius iš Pranašų knygų galima aiškinti kaip liudijančius ir galutinį šlovingą Viešpaties atėjimą, ir per Kalėdas primenamą jo atėjimą „nuolankiai“ priėmus „žmogaus kūną“. Ir Izaijas (A metais), ir Jeremijas (C metais) skelbia apie dienas „atėjus laikui“. Tos liturgijos kontekste tolesniais žodžiais aiškiai kreipiama į laiko pabaigą, tačiau nurodoma ir netolima Kalėdų iškilnę.

82. Kas nutiks tomis dienomis? Izaijas (A metais) teigia: „Ateityje įvyks – Viešpaties namų kalnas stovės aukštai iškilęs virš kalnų ir bus už kalvas aukštesnis. Visos tautos plūs jo linkui.“ Homilijos sakytojui šitie žodžiai teikia kelias aiškinimo galimybes. „Viešpaties namų kalnas“ gali būti teisingai aiškinamas kaip Bažnyčios, pašauktos suvienyti visas tautas, įvaizdis. Bet taip pat gali būti pasitelkiamas kaip pirma žinia apie artėjančią Kalėdų šventę. „Visos tautos plūs“ prieėdžių su kūdikėliu – žodžiai, kurie išsipildys per Viešpaties Apsireiškimą, kai jo pagarbinti atvyks išminčiai. Homilijos sakytojas turėtų priminti tikintiesiems, kad jie irgi yra tarp tautų, plūstančių pas Kristų, ir kad ta kelionė su nauju intensyvumu prasideda I advento sekmadienį. Tie patys įkvėptieji žodžiai taip pat tinka Evangelijoje nedviprasmiškai įvardytam atėjimui laikų pabaigoje. Pranašas tęsia: „Jis [Viešpats] išspręsinčius tarp tautų, nuspręsus daugelio žmonių bylas.“ Baigiamieji ištraukos iš Izaijo knygos žodžiai sykiu yra įstabus kvietimas švęsti Kalėdas ir laukti Žmogaus Sūnaus šlovingojo atėjimo: „O Jokūbo namai! Ateikite, gyvenkime Viešpaties šviesoje.“

83. Pirmasis skaitinys iš Izaijo knygos B metais yra malda, kuria Bažnyčia mokoma tam laikotarpiui būdingos atgailavimo nuostatos. Iš pradžių pateikiama problema, mūsų nuodėmės problema. „Kodėl gi, Viešpatie, leidi nuo tavųjų kelių nuklysti, užkietini mūsų širdį tavęs nebijoti?“ Akivaizdu, kad tokio klausimo būtina imtis. Kas geba suprasti žmogaus nedorybės slėpinį? (plg. 2 Tes 2, 7). Mūsų patirtis, ir savęs pačių, ir aplinkinio pasaulio – homilijos sakytojas gali pateikti pavyzdžių, – verčia iš širdies gelmių garsiai sušukti Dievui: „O, kad perplėstum dangus ir nužengtum, – kalnai prieš tave sudrebėtų!“ Į tokį šauksmą galutinai atsakoma Jėzuje Kristuje. Jame Dievas perplėšė dangų ir nužengė tarp mūsų. Ir jame, kaip ir meldė pranašas, Dievas darė „baisius darbus, kurių mes nesitikėjome, tu nužengei, ir kalnai drebėjo prieš tave. Nuo amžių nėra niekas patyręs...“ Kalėdos yra Dievo atliktų įstačių darbų, kurių nelaukėme, šventimas.

84. Vis dėlto šį I advento sekmadienį Bažnyčia žvilgsnį nukreipia ir į Jėzaus garbingą bei didingą sugrįžimą. „O, kad perplėstum dangus ir nužengtum, – kalnai prieš tave sudrebėtų!“ Panašiai evangelistai apibūdina galutinį atėjimą. Ar mes tam pasirengę? Ne, mums dar labai reikia pasirengimo laikotarpio. Pranašo maldoje toliau sakoma: „O, kad sutiktumei mus, vykdančius teisumą, o, kad neužmirštume mes tavęs savo keliuose!“ To paties meldžiama šio sekmadienio Pradžios maldoje: „Duok, visagali Dieve, savo tikintiesiems ryžto teisiais darbais pasitikti ateinančią Kristų...“

85. Luko evangelijoje, skaitomoje C metais, įvaizdžiai ypač spalvingi. Jėzus pranašauja, kad tarp pasirodysiančių bauginamų ženklų vienas nustelbs visus kitus – būtent Garbės Viešpaties pasirodymas. Jis sako: „Tuomet žmonės išvys Žmogaus Sūnų, ateinančių debesyje su didžia galybe ir garbe.“ Mums, kurie priklausome Jam, tai neturėtų būti virpėjimo iš baimės diena. Priešingai, jis mus ragina: „Kai visa tai prasidės, atsitieskite ir pakelkite galvas, nes jūsų išvadavimas arti.“ Homilijos sakytojas galėtų garsiai paklausti, kodėl paskutinę dieną turėtume puoselėti tokią pasitikėjimo nuostatą? Iš tiesų, tai dienai reikia rūpestingai pasirengti, pakeisti savo gyvenimą. O tam reikalingas advento laikas, kai praktiškai įgyvendiname Viešpaties patarimą: „Saugokitės, kad jūsų širdis nebūtų ap sunkusi nuo svaigalų, girtybės ir kasdienių rūpesčių. <...> Todėl visą laiką budėkite ir melskitės, kad pajėgtumėte išvengti visų būsimųjų nelaimių ir atsilaukti Žmogaus Sūnaus akivaizdoje.“

86. Eucharistija, kurią netrukus švęsime, yra, savaiame suprantama, bendruomenės intensyviausias pasirengimas Viešpaties atėjimui, nes jau pati yra Jo atėjimas.

Dėkojimo giesmėje, kuria tą sekmadienį pradedama Eucharistijos malda, bendruomenė prisistato Dievui kaip „budėdama laukianti“. Mes, kurie dėkojame, jau šiandien galime su visais angelais giedoti: „Šventas, šventas, šventas Viešpats, galybių Dievas.“ Ta pačia budraus laukimo dvasia skelbiame ir „Tikėjimo paslaptį“: „Kada tik valgome šią duoną ir geriamo iš šios taurės, mes skelbiame, Viešpatie, tavo mirtį, laukdami tavęs ateinant.“ Per Eucharistijos maldą dangus atsiveria ir nužengia Dievas. Šiandien gauname Žmogaus Sūnaus, ateisiančio debesyje su didžia galybe ir garbe, Kūną ir Kraują. Malonė, dovanojama per šventąją Komuniją, teikia vilties, kad kiekvienas iš mūsų galės sušukti: „Atsitiesiu ir pakelsiu galvą, nes mano išvadavimas arti.“

b) II ir III advento sekmadieniai

87. Visų trijų ciklų II ir III advento sekmadienių Evangelijos skaitiniuose vyrauja šventasis Jonas Krikštytojas. Krikštytojas pagrindinis veikėjas yra ne tik Evangelijos ištraukose, kurios skaitomos savaitę po šių sekmadienių šiokiadieniais. Gruodžio 19-osios, 21-osios, 23-osios ir 24-osios Evangelijos skaitiniuose dėmesys irgi sutelkiamas į įvykius, susijusius su Jono gimimu. Galiausiai visas Kalėdų ciklas užbaigiamas Jėzaus krikštu, gautu iš Jono rankų. Tuo, kas čia sakoma, siekiama padėti homilijos sakytojui visais tais atvejais, kai bibliiniame tekste ryškiai išnyra Jonas Krikštytojas.

88. Garsus III a. teologas Origenas atkreipė dėmesį į schemą, kuria išreiškiamas didelis slėpinys: kad ir kada būtų atėjęs Jėzus, pirma jo pasirodė Jonas Krikštytojas (Hom. apie Luko evangeliją, IV, 6). Dar net motinos iščiose Jonas šoktelėjo, kad paskelbtų Viešpaties artumą. Dykumoje prie Jordano upės Jonas pamokslaudamas skelbė tą, kuris turi ateiti po jo. Jonui pakrikštijus Jėzų Jordane, dangus atsivėrė ir Šventoji Dvasia regimu pavidalu nusileido ant Jėzaus, o balsas iš dangaus paskelbė jį mylimuoju Tėvo Sūnumi. Jono mirtis Jėzui buvo ženklas ryžtingai pasukti į Jeruzalę, kur – jis žinojo – jo laukė mirtis. Jonas yra paskutinis ir didžiausias iš visų pranašų, mat po jo ateina ir mūsų išganymo darbą įgyvendina jo paskelbtasis.

89. Tas pats Dievo Žodis, kadaise tapęs kūnu Palestinoje, pasiekia ir kiekvieną tikinčių krikščionių kartą. O Jonas, istorijoje atėjęs pirma Jėzaus, ateina ir pirma jo atėjimo pas mus. Per šventųjų bendrystę Jonas tomis dienomis dalyvauja mūsų susirinkimuose skelbdamas tą, kuris ateis, ir todėl ragindamas mus atgailauti. Štai kodėl kas rytą Bažnyčia per Rytmetinę užtraukia giesmę, kurią, Jonui gimus, giedojo jo tėvas Zacharijas: „O tu, vaikeli, būsi vadinamas Aukščiausiojo pranašu, nes

tu eisi pirma Viešpaties jam kelio nutiesti; tu mokysi jo žmones pažinti išganymą iš nuodėmių atleidimo“ (Lk 1, 76–77).

90. Homilijos sakytojas turėtų pasistengti, kad krikščionių tauta, rengdamasi abiem Viešpaties atėjimams, išgirstų primygtinius Jono raginimus atgailauti, ypač ryškius II ir III advento sekmadienių Evangelijos skaitiniuose. Tačiau Jono balsą girdime ne tik Evangelijos tekstuose: visų Izraelio pranašų balsai susilieja Jono balse. „Ir jeigu norite priimti, tai jis yra tas Elijas, kuris turi ateiti“ (Mt 11, 14). Tą patį galima pasakyti ir apie šių sekmadienių visus pirmus skaitinius trijuose cikluose: Jonas yra Izaijas, Baruchas, Sofonijas. Kiekvienas pranašo žodis, skelbiamas to meto liturginiame susirinkime, Bažnyčiai yra Jono balse, čia ir dabar tiesiančio kelią Viešpačiui, aidas. Esame rengiami Žmogaus Sūnaus garbingam ir didingam atėjimui paskutinę dieną. Esame rengiami tų metų Kalėdų šventei.

91. Pavyzdžiui, kiekvienas susirinkimas, kuriame skelbiamas Raštas, yra pranašo Barucho teksto „Jeruzalė“ (II sekmadienis, C): „Jeruzale, nusivilk savo gedulo ir skurdo drabužį, apsivilk amžinu Dievo šlovės grožiu.“ Pranašas ragina rūpestingai pasirengti ir kviečia atsiversti. „Apsigaukb Dievo teisumo skraiste, užsidėk ant galvos Amžinojo šlovės gaubtuvą.“ Bažnyčioje gyvens kūnu tapęs Žodis, todėl į ją kreipiamasi žodžiais: „Kelkis, Jeruzale! Atsistok aukštumoje, pažvelk į rytus ir pasižiūrėk į savo vaikus, surinktus iš rytų ir vakarų Šventojo žodžiu ir džiūgaujancius, nes Dievas juos atsiminė.“

92. Tais sekmadieniais skaitomos įvairios klasikinės mesijinės pranašystės: „Iš Išajo kelmo išaugs atžala, iš jo šaknies prazys pumpuras“ (Iz 11, 1, II sekmadienis, A). Šis skelbimas įvykdomas gimus Jėzui. Kitais metais: „Pasigirsta balsas: *Per dykumą tieskite Viešpačiui kelią! Tyruose ištiesinkite mūsų Dievui vieškelį!*“ (Iz 40, 3, II sekmadienis, B). Visi keturi evangelistai pripažįsta, kad šie žodžiai išsipildė Jono skelbimu dykumoje. Tame pačiame Izaijo tekste tęsiama: „Tada Viešpaties šlovė bus apreikšta! Visa žmonija drauge ją išvys“ (Iz 40, 5). Tai sakoma apie paskutinę dieną. Tai sakoma apie Kalėdų šventę.

93. Iškalbingai, kaip dažnai įvairiomis progomis, kai Evangelijoje išnyra Jonas Krikštytojas, pakartojama jo žinios apie Jėzų esmė: „Aš jus krikštiju vandeniui, o jis krikštys jus Šventąja Dvasia“ (Mk 1, 8, II sekmadienis, B). Tai, kad Jėzus krikštys Šventąja Dvasia, yra tiesioginė sąsaja, sujungianti visus čia aptariamus tekstus, ir centras, į kurį šiame Vadove nuolatos kreipiama, būtent Velykų slėpinys, galutinai įgyvendintas per Sekmines Šventosios Dvasios išliejimu ant tų, kurie tiki į Kristų.

Velykų slėpinys parengiamas viengimio Sūnaus atėjimu kūne, o jo begalinis turtingumas net dar labiau atsiskleis paskutinę dieną. Apie tvarte gimusį kūdikį ir tą, kuris ateis debesyje, Izaijas sako: „Ant jo ilsėsis Viešpaties dvasia“ (Iz 11, 2, II sekmadienis, A); arba žodžiais, apie kuriuos Jėzus pasakys, kad jie išsipildė jame: „Viešpaties Dievo dvasia su manimi, nes Viešpats patėpė mane, kad neščiau gerąją naujieną vargdieniams“ (Iz 61, 1, III sekmadienis, B, plg. Lk 4, 16–21).

94. Advento laiko skaitiniai yra ištisai intriguojantis Senojo Testamento tekstų, slėpingai išpildomų Dievo Sūnaus atėjimu kūne, rinkinys. Homilijos sakytojas vis gali pasisemti iš pranašų poetinės versmės nusakydamas krikščionims slėpinius, į kuriuos jie įtraukiami liturginiu šventimu. Kristus nuolatos ateina, o jo atėjimo matmenų yra daug. Jis atėjo. Vėl ateis garbingai. Ateina per Kalėdas. Ateina jau dabar per kiekvieną advento laiką švenčiamą Eucharistiją. Visiems tiems matmenims galima taikyti pranašų poetinę įtaigą: „Štai jūsų Dievas, – kerštas ateina! Su baisiu atlyginimu jis ateina jūsų išgelbėti“ (Iz 35, 4, III sekmadienis, A). „Nebijok, Zionai, nenuleisk rankų! Viešpats, tavo Dievas, pergale teikiantis galiūnas, yra tavyje“ (Sof 3, 16–17, III sekmadienis, C). „Paguoskit manąją tautą, – sako jūsų Dievas, – guoskite ją! Prabilkit į širdį Jeruzalei ir šaukite jai, kad jos tarnybos lažas pasibaigė, jos kaltė išpirkta“ (Iz 40, 1–2, II sekmadienis, B).

95. Tad nestebėtina, kad, advento savaitių tėkmėje stiprėjant nerimastingo laukimo dvasiai, III sekmadienių celebrantai apsirengia džiugiai rausvais drabužiais, o šio sekmadienio pavadinimas kyla iš amžiais giedoto šią dieną Įžangos priegiesmio pirmų žodžių, paimtų iš šventojo Pauliaus Laiško filipiečiams: „Visuomet džiaukitės Viešpatyje! Ir vėl kartoju: džiaukitės! Viešpats yra arti!“

c) IV advento sekmadienis

96. Su IV advento sekmadieniu Kalėdos visai priartėja. Liturgijos dėmesys nuo primygtinių raginimų atsiversti nukrypsta prie įvykių, tiesiogiai susijusių su Jėzaus gimimu. Toks pokytis ryškus II advento dėkojimo giesmėje. „Štai mergelė pradės“ – toks yra A metų pirmo skaitinio pavadinimas. Ir tikrai, visi skaitiniai iš Pranašų, Apaštalų ir Evangelijų sukasi apie arkan-gelo Gabrieliaus Marijai apreikštą slėpinį. (Tai, kas čia sakoma apie sekmadienio Evangelijos ir Senojo Testamento tekstus, taip pat gali būti taikoma šiokiadienių skaitiniams nuo gruodžio 17 iki 23 d.)

97. Luko pasakojimas apie apreikšimą Marijai skaitomas B metais, o po jo einantis tekstas apie apsilankymą

pas Elzbieta – C metais. Šiems įvykiams daugelio katalikų pamaldume tenka ypatinga vieta. Itin brangiama malda „Sveika, Marija“ prasideda žodžiais, kuriais į Mariją kreipiasi arkangelas Gabrielius ir Elzbieta. Apreiškimas Marijai yra rožinio Džiaugsmo slėpinių pirmas slėpinys, apsilankymas pas Elzbieta – antras. Angelo malda yra išplėstinis apreiškimo apmąstymas, daugelio tikinčiųjų recituojamas kiekvieną dieną – rytą, vidurdienį ir vakare. Arkangelo Gabrieliaus ir Marijos, ant kurios nužengia Šventoji Dvasia, susitikimas pavaizduotas daugelyje krikščioniškojo meno šedevrų. IV advento sekmadienį homilijos sakytojas turėtų remtis šiuo tvirtu krikščioniškojo pamaldumo pagrindu ir padėti savo tikintiesiems giliau suprasti šiuos įstabius įvykius.

98. „Viešpaties angelas apreiškė Marijai: *Tu pradėsi iš Šventosios Dvasios.*“ Tos valandos galia ir jėga niekada neišblės. Ji pajaučiama iš naujo, persmelkia susirinkimą, kuriame skelbiama Evangelija. Kuria ypatingą bendruomeninio šventimo valandą. Mes esame įtraukiami į slėpinį. Tam tikru būdu dalyvaujame toje scenoje. Regime angelą, stovintį priešais Mergelę Mariją iš Nazareto Galilėjoje, taip pat Bažnyčią, kontemplančią sceną, su nuostaba sekančią jų susitikimo dramą, jų keitimąsi žodžiais. Dieviškoji žinia, žmogiškasis atsakymas. Tačiau stebėdami suvokiame, kad šiame regėjime nesame vien pasyvūs žiūrovai. Kas siūloma Marijai – kad ji priimtų Dievo Sūnų į savo iščias, – IV advento sekmadienio liturgijoje tam tikru būdu siūloma kiekvienam tikinčiųjų susirinkimui ir kiekvienam individualiam tikinčiajam. Siūlomos už kelių dienų prasidėsiančios Kalėdos. Lygiai taip, kaip kadaise sakė Jėzus: „Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime“ (Jn 14, 23).

99. B metų pirmame skaitinyje iš Antrosios Samuelio knygos esame kviečiami atsitraukti per žingsnį nuo šitos scenos išlaikydami į ją nukreiptą žvilgsnį. Skaitinyje pateikiamas platesnis vaizdas, Dovydo dinastijos istorija. Norima padėti mums atidžiau pažiūrėti į šios istorijos amžius, kad jos pabaigoje išvystume angelą priešais Mariją. Tad homilijos sakytojui pravartu padėti skaitytojui žvilgsniu aprėpti visą įvykio scenarijų. Dosnasis Dovydas yra įkvėptas kilnios minties pastatyti namą Viešpačiui. Kodėl – klausia Dovydas – dabar, kai jis įsitvirtino savo namuose ir Viešpaties įsikūsimu gavo atsikvėpti nuo savo priešų, kodėl dabar Viešpats ir toliau turėtų gyventi nešiojamojoje skrynioje? Kodėl ne name, šventykloje Viešpačiui? Tačiau Dovydas iš Viešpaties sulaukia labai netikėto atsakymo. Į Dovydo dosnų pasiūlymą Viešpats atsako savo dieviškuoju dosnumu, be galo pranokstančiu

tai, ką Dovydas siūlė ar net galėjo įsivaizduoti. Apgręždamas Dovydo pasiūlymą, Viešpats taria: „Ne tu pastatysi man namus, bet aš, Viešpats, padarysiu tau namus“ (plg. 2 Sam 7, 11), turėdamas galvoje Dovydo dinastiją, kuri tvers „taip ilgai kaip saulė ir lyg mėnulis per kartų kartas“ (Ps 72, 5).

100. Grįždami prie šios dramos pagrindinės scenos, regime, kaip Dovydui duotas pažadas galutinai ir dar kartą nelauktu būdu išsipildo. Marija yra sužadėta „su vyru, vardu Juozapas, iš Dovydo namų“ (Lk 1, 27). Angelas apreiškia Marijai, kad ji pagimdys sūnų, pridurdamas: „Viešpats Dievas duos jam jo tėvo Dovydo sostą“ (Lk 1, 32). Ir Marija bus tie namai, kuriuos Viešpats padarys tikrajam Dovydo Sūnui. Slėpingai išsipildo ir Dovydo troškimas pastatyti namus Viešpačiui. Tardama: „Tebūna man, kaip tu pasakei“ (Lk 1, 38), Ziono Duktė tikėjimo kupinu pritarimu per akimirksnį pastato šventovę, vertą aukščiausiojo Dievo Sūnaus.

101. Marijos mergeliškojo pastojimo slėpinys yra ir A metų Evangelijos skaitinio tema, tačiau dabar pasakojimas Mato rutuliojamas iš Juozapo perspektyvos. Pirmasis skaitinys yra trumpas Izaijo tekstas, kuriame pranašas ištaria gerai žinomą frazę: „Štai ta mergelė laukiasi, – ji pagimdys sūnų ir pavadins jį Emanuelio vardu.“ Šis skaitinys homilijos sakytojui gali suteikti progą paaiškinti, jog Bažnyčia pagrįstai mano, kad Senojo Testamento tekstai yra išpildyti Jėzaus gyvenimo įvykiais. Ištraukoje iš Mato evangelijos susirinkimas girdi rūpestingai perteikiamas su Jėzaus gimimu susijusias smulkmenas, pasakojimą užbaigiant žodžiais: „Visa tai įvyko, kad išsipildytų Viešpaties žodžiai, pasakyti per pranašą.“ Pranašas kalbėjo istorijoje konkrečiomis aplinkybėmis. 734 m. prieš Kristų karalius Ahazas susidūrė su labai galingu priešu. Pranašas Izaijas paragino jį tikėti Dievo galia išgelbėti Jeruzalę ir pasiūlė karaliui ženklą iš Viešpaties. Karaliui veidmainiškai atsisakius, supykęs Izaijas paskelbė, kad ženklas jam vis tiek bus duotas, mergelės, kurios sūnus bus pavadintas Emanueliu, ženklas. Tačiau dabar Šventosios Dvasios, kalbėjusios per pranašą, veikimu tai, kas turėjo savą prasmę apibrėžtomis istorinėmis aplinkybėmis, išsiplečia, kad tiktų daug didingesnėms istorinėms aplinkybėms, – įsikūnijusio Dievo Sūnaus atėjimui. Apie tai galiausiai kalba visos pranašystės ir visa istorija.

102. Turėdamas visa tai galvoje, homilijos sakytojas gali aptarti gerai suręstą Mato pasakojimą. Evangelistui rūpi subalansuotas išlaikyti dvi tiesas apie Jėzų: tai, kad jis yra Dovydo sūnus, ir tai, kad jis yra Dievo Sūnus. Abi tiesos drauge yra esmingai svarbios suvokti, kas yra Jėzus. Šiai darniai slėpinio sampynai įgyvendinti ir Marijai, ir Juozapui tenka apibrėžtas vaidmuo.

103. Kaip ir žvilgsnis į apreiškimą Marijai Izraelio istorijos kontekste, taip ir genealogija šios evangelijos pradžioje teikia svarbų raktą tam aiškinti. (Genealogija skaitoma gruodžio 17 d. ir per Kalėdų nakties Mišias.) Mato evangelija iškilmingai pradedama šiais žodžiais: „Jėzaus Kristaus, Dovydo Sūnaus, Abraomo sūnaus kilmės knyga.“ Po to tradiciškai išvardijamos visos kartos: Abraomui gimė Izaokas, Izaokui gimė Jokūbas ir taip toliau per Dovydą bei jo palikuonis iki Juozapo, kur kalba staiga ir pastebimai pakinta: „Jokūbui gimė Juozapas – vyras Marijos, iš kurios gimė Jėzus, vadinamas Kristumi – Mesiju.“ Ypatinga ir neįprasta tai, kad tekste toliau nesakoma, jog „Juozapui gimė Jėzus“, bet nurodoma, kad Juozapas yra vyras Marijos, iš kurios gimė Jėzus. Būtent ši vieta akcentuojama IV advento sekmadienį, ir šitai parodo, kaip reikia suprasti pirmąją eilutę, būtent: „Štai šitai gimė Jėzus Kristus“, t. y. visai kitokiomis aplinkybėmis nei gimdavo prieš jį, ir tam reikia šio ypatingo pasakojimo.

104. Pirmiausia mums pasakoma, kad Marija pirma, nei pradėjo gyventi drauge su Juozapu, Šventosios Dvasios veikimu jau laukėsi. Tad teksto klausytojams bei skaitytojams aišku, kad kūdikis yra ne Juozapo, bet paties Dievo Sūnus. Tačiau pasakojime Juozapui tai nėra aišku. Homilijos sakytojas galėtų atkreipti dėmesį į dramą, iškilusią Juozapui. Ar jis įtarė Mariją neištikimybėje ir todėl nusprendė „tylomis ją atleisti“? O gal Juozapas kažkaip įtarė dieviškąjį veikimą ir todėl bijojo paimti Mariją į žmonas? Marijos tylėjimas irgi stebina. Tai, kas įvyko tarp jos ir Dievo, ji laiko paslapyje, todėl situacijai paaiškinti teks įsikišti Dievui. Žmogaus žodžių neužtektų tokiam dideliame slėpiniui paaiškinti. Juozapui šiuos dalykus svarstant, angelas sapne jam apreiškia, kad Marija pastojo Šventosios Dvasios veikimu ir kad jis turįs nebijoti. Advento liturgija tikintieji kviečiami nebijoti ir, kaip Juozapas, priimti dieviškąjį slėpinį savo gyvenime.

105. Angelas Juozapui sapne patvirtina, kad Marija pastojo Šventosios Dvasios veikimu. Šitai vėl parodoma, kad Jėzus yra Dievo Sūnus. Tačiau Juozapas turi padaryti du dalykus, kad Jėzaus gimimas būtų teisėtas žydų kultūros ir tikėjimo akyse. Angelas pabrėžtinai kreipiasi žodžiais: „Juozapai, Dovydo sūnau“ ir liepia jam parsivesti Mariją į savo namus, leisdamas jos slėpiniui perkeisti jį. Tada jis turi duoti kūdikiui vardą. Šiais dviem veiksmais Jėzus taps „Dovydo sūnumi“. Matas pasakojimą toliau būtų galėjęs tęsti žodžiais: „Atsikėlęs Juozapas padarė taip, kaip Viešpaties angelo buvo įsakyta“, tačiau pertraukia jį Izaijo pranašyste: „Visa tai įvyko, kad išsipildytų Viešpaties žodžiai, pasakyti per pranašą“, pacituodamas pranašišką eilutę, girdėtą pirmame skaitinyje. Tai, ką Izaijas pasakė Ahazui, yra

palyginti kuklu. Dabar žodis „mergelė“ suvoktinas tiesiogiai, ir jį laukiasi Šventosios Dvasios veikimu. O ką reiškia Emanuelis, kuriuo jie turi pavadinti kūdikį? Matas, kitaip nei Izaijas, paaiškina, ką tai reiškia: „Dievas su mumis.“ Šie žodžiai, kaip rodo aplinkybės, irgi suvoktini tiesiogiai. Juozapas, Dovydo sūnus, jį pavadins Jėzumi, tačiau dar giliau glūdintis jo vardo slėpinys yra „Dievas su mumis“.

106. To paties sekmadienio antrajame skaitinyje iš šventojo Pauliaus Laiško romiečiams girdime senesnę ir paprastesnę nei Mato teologinę kalbą, tačiau jau čia titulų, kuriais išreiškiamas Jėzaus slėpinys, darnios pusiausvyros svarba yra aiški. Šventasis Paulius mini Evangeliją, kalbančią apie „jo Sūnų, kūnu kilusį iš Dovydo giminės, šventumo Dvasia per prisikėlimą iš numirusių pristatytą galingu Dievo Sūnumi“. Šventojo Pauliaus akimis, titulas „Dievo Sūnus“ patvirtintas Jėzaus prisikėlimu. Šventasis Matas, kaip ką tik matėme, vardą Emanuelis aiškindamas kaip reiškiantį „Dievas su mumis“, tokį Viešpaties supratimą išreiškia nurodydamas į jo žmogiškosios egzistencijos pradžią!

107. Vis dėlto būtent Paulius tiesiogiai parodo, kaip tai, ką girdime šiuose tekstuose, sujungti su mumis. Tą, kuris yra jo Evangelijos centras, pavadinęs „Dovydo sūnumi ir Dievo Sūnumi“, Paulius pagonis įvardija kaip tuos, kurie yra „Jėzaus Kristaus pašaukti“. Maža to, vadina juos „Dievo mylimaisiais“ ir „pašauktaisiais šventaisiais“. Homilijos sakytojas turėtų parodyti, kad čia kalbama ir apie mus. Krikščionys klausosi nuostabios istorijos apie Jėzaus Kristaus gimimą, įstabiai įgyvendinančio tai, kas pažadėta per pranašus, bet paskui išgirsta ir apie save – tai, kad jie pašaukti priklausyti Jėzui Kristui; jie yra mylimi Dievo ir pašaukti būti šventaisiais.

108. C metų Evangelijos skaitinys susijęs su tuo, ką Marija padarė išsyk po susitikimo su angelu, paskelbusiu apie Dievo Sūnaus pradėjimą. „Tomis dienomis Marija susiruošusi skubiai iškeliavo į Judėjos kalnyno miestą“ pas savo giminaitę Elzbietą, kuri laukėsi Jono Krikštytojo. Išgirdęs Marijos sveikinimą, kūdikis šoktelėjo Elzbietos iščiose. Taip Jonas pirmąkart paskelbė Jėzaus artumą. Pamokoma apmąstyti ir tai, kaip Marija elgiasi suvokusi, jog savo iščiose nešioja Dievo Sūnų. Ji „skubiai“ iškeliauja aplankyti Elzbietos, kad parodytų jai, jog Dievui nėra negalimų dalykų, ir tokiu poelgiu nepaprastai pradžiugina Elzbietą ir vaiką jos iščiose.

109. Šiomis baigiamosiomis advento dienomis visa Bažnyčia įgyja Marijos bruožų. Bažnyčios veide išsipaudusios aiškios Mergelės žymės. Šventoji Dvasia šiandien Bažnyčioje veikia taip, kaip veikė visada. Todėl, susirinkimui šį sekmadienį pradedant Eucharistijos slėpinį,

kunigas per Atnašų maldą meldžia: „Ant tavo altoriaus sudėtasias atnašas, Viešpatie, tegul pašventina Šventoji Dvasia, kurios veikimu Švenčiausioji Mergelė tapo Išganytojo Motina.“ Homilijos sakytojas turėtų mokėti išryškinti tos maldos liudijamą ryšį: per Eucharistiją Šventosios Dvasios galia tikintieji savo kūne nešioja tai, ką Marija nešiojo savo iščiose. Kaip ir ji, jie turi „skubiai“ daryti gera artimui. Jų geri darbai, padaryti sekant Marijos pavyzdžiu, tada nustebins kitus Kristaus artumu ir paskatins viduje šoktelėti iš džiaugsmo.

IV. KALĖDŲ LAIKAS

a) Kalėdų šventimas

110. „Vigilijai ir trejoms Kalėdų Mišioms pranašo ir kiti skaitiniai paimti iš Romos tradicijos“ (*Ordo lectionum Missae*, 95). Išskirtinis Viešpaties Kalėdų iškilmės bruožas yra paprotys švęsti trejas skirtingas Mišias: nakties, ryto ir dienos. Vykdamas reformas po Vatikano II Susirinkimo, dar prijungtos vigilijos (Kūčių vakaro) Mišios. Išskyrus vienuoliškąsias bendruomenes, sunku patikėti, kad visi dalyvautų visuose trijuose (ar keturiuose) šventimuose. Didžiama tikinčiųjų dalyvaus vienoje liturgijoje, kuri jiems bus „Kalėdų Mišios“. Štai todėl ir numatyta galimybė kiekvienam šventimui pasirinkti iš įvairių skaitinių. Vis dėlto naudinga apžvelgti kai kurias temas, bendras visiems liturginiams ir bibliniams tekstams.

111. Kalėdos yra šviesos šventė. Paplitusi nuomonė, kad švęsti Viešpaties gimimą gruodžio pabaigoje nustatyta siekiant suteikti krikščioniškąją prasmę pagoniškai *Sol invictus* šventei. Kad ir kaip būtų, jau pirmoje III a. pusėje Tertulijonas parašė, kad Kristus pradėtas kovo 25-ąją dieną, kuri kai kuriuose kalendoriuose nurodyta kaip pirmoji metų diena. Tad galimas daiktas, kad Kalėdų laikas buvo apskaičiuotas remiantis tokia data. Šiaip ar taip, nuo IV a. daugelis Bažnyčios tėvų pripažino simbolinę vertę to, kad nuo Kalėdų šventės dienos imdavo ilgėti. Pagoniškos šventės, aukštinosios šviesą žiemos tamsoje, nebuvo retas dalykas, o šviesos šventės žiemą ir šiandien dažnai švenčiamos netikinčiųjų. Priešingai visam tam, Kalėdų įvairių liturgijų skaitiniuose ir maldose pabrėžiama tikrosios Šviesos, ateinančios mums Jėzuje Kristuje, tema. I Kalėdų dėkojimo giesmėje kreipiantis į Dievą Tėvą sušunkama: „Slaptingu Žodžio Įsikūnijimu nauja tavosios garbės šviesa mūsų dvasiai sužibo.“ Tokiai šviesos tamsoje dinamiškai, kurios kupinos tos džiugios dienos, homilijos sakytojas turėtų skirti dėmesio. Toliau glaustai aptarsime kiekvienos liturgijos bruožus.

112. Vigilijos (Kūčių vakaro) Mišios. Nors šiomis Mišiomis prasideda Kalėdų šventimas, maldos ir skaiti-

niai vis dar žadina jaudulio kupiną lūkestį; tam tikra prasme šios Mišios yra viso advento laiko distiliatas. Praktiškai visos maldos susijusios su ateitimi: „Rytoj išvysite visą jo garbę“ (Ižangos priegiesmis); „Duok visa širdimi priimti tavo vienatinį Sūnų kaip Atpirkėją, kad be baimės pasitiktume jį pasaulio pabaigoje kaip Teisėją“ (Pradžios maldą); „Rytoj išdildyta bus žemės neteisybė“ (Posmelis prieš Evangeliją); „Leisk mums, Viešpatie, stropiu tarnavimu atšvęsti prasidedančią Kalėdų iškilmę – mūsų atpirkimo šaltinį“ (Atnašų maldą); „Viešpaties garbė apsireikš, ir visi žmonės išvys Dievo išganymą“ (Komunijos priegiesmis). Skaitiniuose iš Izaijo knygos per kitas Kalėdų Mišias nusakoma tai, kas *vyksta*, o šiose Mišiose skelbiamame tekste pasakojama tai, kas dar tik *įvyks*. Antrame skaitinyje ir ištraukoje iš Evangelijos kalbama apie Jėzų kaip apie Dovydo sūnų ir žmogiškuosius pirmtakus, parengusius kelią jo atėjimui. Šventojo Mato evangelijos genealogija, atskleidama ilgą išganymo istorijos kelią, atvedusį prie įvykio, kurį tuojau švęsime, primena Senojo Testamento skaitinius Velyknaktį. Vardų litanija stiprina laukimo jausmą. Vigilijos Mišiose esame kaip vaikai, kurie, rankose laikydami Kalėdų dovanas, laukia žodžio, leisiančio jas pamatyti.

113. Nakties Mišios. Vidurnaktį, kai likęs pasaulis miega, krikščionys tą dovaną pamato. Ta dovana yra kūnu tapęs Žodis. Pranašas Izaijas skelbia: „Tauta, gyvenusi tamsoje, išvydo didžią šviesą!“ Toliau jis kalba apie šlovingą pergalę to, kuris sutriuškino nuožmaus prievaizdo lazda ir liepsnomis atidavė visus karo įrankius; skelbia, kad to, kuris karaliaus, viešpatavimas bus be ribų, o taika begalinė, ir galiausiai apdovanoja jį vienu titulu po kito: „Nuostabūs Patarėjas“, „Galingasis Dievas“, „Amžinasis Tėvas“, „Ramybės Kunigaikštis“. Evangelijos pradžioje pabrėžiamas tokio dignitoriaus iškilumas paminint imperatorių ir valdytoją, valdančius tuo metu, kai jis pasirodo arenoje. Tada stulbinamai apreiškiama: tas galingasis karalius gimė kukliame Romos imperijos pakraščio kaime, o jo motina „suvystė jį vystyklais ir paguldė ėdžiose, nes jiems nebuvo vietos užieigoje“. Kontrastu tarp Izaijo aprašyto didvyriško užkariautojo ir beginklio kūdikio prakartėlėje išreiškiami visi Evangelijos paradoksai. To paradoksavimo suvokimas giliai šaknijasi tikinčiųjų širdyse ir traukia juos į bažnyčią vidury nakties. Prideramas atsakas yra dėkoti kartu su angelais, kurių giesmė tą naktį suskamba danguje.

114. Ryto Mišios. Skaitiniai, skirti šiai liturgijai, yra itin glausti. Esame kaip tie, kurie pabunda šalčioje ryto šviesoje klausdami savęs, ar angelų pasirodymas viduryje nakties nebuvo sapnas. Piemenys, išsiskiriantys ypatinga įgimta sveika nuovoka, būdinga vargšams,

sako vienas kitam: „Bėkime į Betliejų pažiūrėti, kas ten įvyko, ką Viešpats mums paskelbė.“ Jie nuskuba ir atranda tiksliai tai, ką jiems paskelbė angelas – neturtingą porą ir jų ką tik gimusį sūnų, miegantį galvijų ēdžiose. Kaip jie sureaguoja į šią kuklaus neturto sceną? Grįždami šlovina ir aukština Dievą už tai, ką pamatė ir išgirdo, ir visi, kurie girdėjo jų pasakojimą, stebėjosi. Piemenys mato, o mes irgi kviečiami išvysti kai ką daug svarbiau nei vien jaudinančią sceną, nuolatinį meninio vaizdavimo objektą. Tačiau ta tikrovė atsiskleidžia vien tikėjimo akimis ir į dienos šviesą iškyla tik per kitą liturgiją.

115. Dienos Mišios. Kaip spindinti saulė aukštai danguje šventojo Jono evangelijos prologas apšviečia kūdikio ēdžiose tapatybę. Evangelistas sako: „Tas Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų; mes regėjome jo šlovę – šlovę Tėvo viengimio Sūnaus, pilno malonės ir tiesos.“ Pirmiau, kaip primenama antrame skaitinyje, Dievas įvairiais būdais kalbėjo per pranašus, o „dabar dienų pabaigoje jis prabilo į mus per savo Sūnų, kurį paskyrė visatos paveldėtoju ir per kurį sukūrė pasaulius. Jis, Dievo šlovės atšvaitas...“ Jis toks didingas, kad jį garbina patys angelai. Ir štai visas pasaulis kviečiamas prie jų prisidėti: „Ateikite, tautos, pagarbinkite Viešpatį: šiandien didinga šviesa nužengė žemėn“ (Posmelis prieš Evangeliją).

116. Žodis tapo kūnu, kad mus atpirktų išliedamas savo kraują ir išvien su savimi pakeltų į prisikėlimo garbę. Šventojo Pauliaus Laiške filipiečiams (2, 5–11) cituojamas himnas liudija, kad pirmieji mokiniai suvokė artimą Įsikūnijimo ir Velykų slėpinio sąsają. Nakties Mišių šviesa yra ta pati Velykų vigilijos šviesa. Šių dviejų didžiųjų iškilmių Pradžios maldose vartojami labai panašūs žodžiai. Per Kalėdas kunigas taria: „Dieve, šią švenčiausiąją naktį užtvindęs tikrosios šviesos srautais...“, o per Velykas: „Dieve, šią šventąją naktį nušvietęs garbingu Kristaus prisikėlimu...“ Antrame ryto Mišių skaitinyje įstabiai apibendrinamas Trejybės slėpinio ir mūsų įtraukimo į tą slėpinį per Krikštą apreiškimas: „Bet kai pasirodė mūsų Gelbėtojo Dievo gerumas ir meilė žmonėms, jis išgelbėjo mus Šventosios Dvasios atgimdančiu ir atnaujinančiu nuplovimu <...>. Jis mums išliejo došniai tos Dvasios per mūsų Gelbėtoją Jėzų Kristų, kad, nuteisinti jo malone, taptume viltimi amžinojo gyvenimo paveldėtojais.“ Dienos Mišių maldose apie Kristų kalbama kaip apie mūsų dieviškojo gimimo autorių ir apie tai, kad jo gimimas liudija sutaikinimą, padarantį mus patinkančius Dievui. Pradžios maldoje, vienoje iš seniausių iš krikščioniškojo maldų lobyno, glaustai pasakoma, kodėl Žodis tapo kūnu: „Dieve, sukūręs žmogų nuostabiai kilnų ir dar nuostabiau pakėlęs nupuolusį, suvienyk mus su dievyste savo Sūnaus, kuris

mūsų žmogiškąją prigimtį yra prisiėmęs.“ Vienas iš pagrindinių homilijos tikslų, kaip nekart pabrėžta šiame Vadove, yra skelbti Kristaus velykinį slėpinį. Kalėdų tekstai tikrai teikia tam galimybių.

117. Dar vienas homilijos tikslas yra vesti bendruomenę prie Eucharistijos aukos, kurioje sudabartinamas Velykų slėpinys. Tai galingai rodo žodis „šiandien“, dažnai pasitaikantis Kalėdų Mišių liturginiuose tekstuose. Kristaus gimimo slėpinys tame šventime glūdi, tačiau kaip ir jo pirmasis atėjimas gali būti pamatomas tik tikėjimo žvilgsniu. Piemenims didysis ženklas buvo tiesiog ēdžiose paguldytas neturtingas kūdikis, tačiau grįždami jie šlovino ir aukštino Dievą už tai, ką išvydo. Tikėjimo žvilgsniu duonos ir vyno pavidaluose galime išvysti šiandien gimusį tą patį Kristų. *Admirabile commercium*, apie kuriuos kalbama Kalėdų dienos Pradžios maldoje, sakant, kad Kristus yra mūsų žmogystės dalininkas, o mes – jo dievystės dalininkai, pirmiausia, anot šventimo maldų, išryškėja Eucharistijoje. Nakties Mišių Atnašų maldoje meldžiamės taip: „Šiandienės šventės atnašas, o Dieve, maloniai priimk ir Mišių aukos dalyvius padaryk panašius į savo vienatinį Sūnų, kuriame mūsų žmogystė yra suvienyta su dievyste.“ Rytą: „Mūsų aukos, Viešpatie, tegul išreiškia šiandienę Jėzaus gimimo paslaptį. Kaip žmogumi gimusis Tavo Sūnus drauge yra Dievas, taip šios žemiškos atnašos tesuteikia mums dievišką gyvybę.“ Ir III Kalėdų dėkojimo giesmėje: „Per jį šiandieną sušvito nuostabūs pasikeitimai: Amžinasis Žodis, priimdamas trapią mūsų prigimtį, be galo išaukštino žmonių giminę, ir ta nuostabi su juo giminystė daro mus nemirtingus.“

118. Nuoroda į nemirtingumą paliečia dar vieną Kalėdų tekstuose pasikartojančią temą: šventimas yra tik trumpas stabelėjimas mūsų kelionėje. Čia taip pat išreiškiamas eschatologinė žinia, tokia ryški advento laikui. Vigilijos Pradžios maldoje meldžiamės: „Duok visa širdimi priimti tavo vienatinį Sūnų kaip Atpirkėją, kad be baimės pasitiktume jį pasaulio pabaigoje kaip Teisėją.“ Antrame nakties Mišių skaitinyje apaštalas ragina atsakyti „bedievytės ir pasaulio aistrų“, kad „santūriai, teisingai ir maldingai gyventume šiame pasaulyje, laukdami palaimintosios vilties ir mūsų didžiojo Dievo bei Gelbėtojo Kristaus Jėzaus šlovės apreiškimo“. Ir pagaliau dienos Mišių Komunijos maldoje prašome, kad Kristus, tą dieną gimęs mūsų dieviškojo gimimo autorius, duotų „ir mums nemirtingumą“.

119. Kalėdų skaitiniai ir maldos gausiai teikia maisto šiame gyvenime keliaujančiai Dievo tautai, apreiškia Kristų kaip pasaulio Šviesą ir kviečia mus per Eucharistijos šventimo „šiandien“ įžengti į mūsų atpirkimo velykinį slėpinį. Homilijos sakytojas gali pasiūlyti tokia

puotą Viešpaties gimimo švęsti susirinkusiai Dievo tau-
tai, ragindamas sekti Marija, Dievo Motina, kuri „dė-
mėjosi visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje“
(Ryto Mišių Evangelijos skaitinys).

b) Šventosios Šeimos šventė

120. „Sekmadienį per Kalėdų aštuondienį, švenčiant Šventosios Šeimos šventę, Evangelijos skaitinyje kalbama apie Jėzaus vaikystę, o kituose skaitiniuose apie šeimos gyvenimo dorybes“ (*Ordo lectionum Missae*, 95). Evangelistai praktiškai nepasakoja nieko apie Jėzaus gyvenimą nuo gimimo iki jo viešosios tarnybos prad-
žios; tą nedaugelį, ką perteikia, išgirstame šiai šven-
tei skirtuose Evangelijos tekstuose. Grėsmingi ženklai, supantys Išganytojo gimimą, išblėsta, ir Šventoji Šei-
ma gyvena gan įprastą namų gyvenimą, teikdama šei-
moms, kaip norima pasakyti šio šventimo maldomis, sektiną pavyzdį.

121. Daug kur pasaulyje šeimos institucijai šiandien iš-
kilę dideli iššūkiai, todėl labai pravartu, kad homilijos sakytojas apie tai prabil-
tų. Vis dėlto labiau nei moralinis paraginimas branginti šeimos vertybes homilijos saky-
tojui turėtų rūpėti, remiantis dienos skaitiniais, kalbė-
ti apie krikščioniškąją šeimą kaip *mokymystės* mokyklą. Kristus, kurio gimimą švenčiame, atėjo į pasaulį vyk-
dyti Tėvo valios: tokio Šventosios Dvasios įkvėpto nuo-
lankaus klusnumo neturėtų stokoti nė viena krikščionių šeima. Juozapas paklauso angelo ir nuveda Sūnų ir jo Motiną į Egiptą (A metai); Marija ir Juozapas paklūsta įstatymui paaukoti savo kūdikį šventykloje (B metai) ir keliauti į Jeruzalę švęsti žydų Velykų šventės (C metai). Jėzus savo ruožtu paklūsta savo žemiškiesiems gimdy-
tojams, bet dar labiau trokšta pasilikti Tėvo namuose. Būdami krikščionys, taip pat priklausome šeimai, su-
sirencančiai prie šeimos stalo – altoriaus pasimaitinti auka, atlikta todėl, kad Kristus buvo klusnus ligi mir-
ties. Savo šeimą turėtume laikyti namų Bažnyčia, ku-
rioje praktikuojame pasiaukojamos meilės modelį, ap-
tinkamą Eucharistijoje. Per tai visos krikščioniškosios šeimos taip pat atsiveria išorei, kad taptų Jėzaus naujos ir didesnės šeimos dalimi: „Kas tik vykdo Dievo valią, tas man ir brolis, ir sesuo, ir motina“ (*Mk* 3, 35).

122. Šeimos gyvenimo krikščioniškosios prasmės su-
pratimas padeda homilijos sakytojui paaiškinti skaiti-
nius iš šventojo Pauliaus Laiško kolosiečiams. Apaštalo paliepimas žmonoms būti klusnioms savo vyrams gali mūsų amžininkus trikyti; jei neketina apie šį nurody-
mą kalbėti, homilijos sakytojui protingiau pasinaudoti trumpesne skaitinio versija. Vis dėlto sunkios Šventojo Rašto vietos dažniausiai gali mus daug ko pamokyti, o šis konkretus tekstas teikia homilijos sakytojui progą

imtis temos, kuri galbūt nemaloni girdėti šiuolaikiniam žmogui, bet yra būtina, jei tinkamai suprantama. Tai, ką reiškia tekstas, giliau suprasti leidžia panašus tekstas iš šventojo Pauliaus Laiško efeziečiams (5, 21–6, 4). Jame Paulius aptaria abipusę atsakomybę šeimos gyvenime. Raktinis pasakymas yra štai šis: „pakludami vieni ki-
tiems dėl Kristaus baimės“ (*Ef* 5, 21). Apaštalo mokymo originalumas yra ne tai, kad žmonos turi būti klusnios savo vyrams; jo meto kultūroje tai buvo savaime su-
prantama. Nauja ir savitai krikščioniška yra pirmiausia tai, jog klusnumas turi būti abipusis: jei žmona priva-
lo paklusti savo vyrui, tai pastarasis savo ruožtu, kaip Kristus, turi aukoti savo gyvenimą dėl savo sutuokti-
nės. Antra, motyvas vienas kitam paklusti nėra tiesiog dėl darnos šeimoje ar visuomenės gėrio; taip daroma *dėl Kristaus baimės*. Kitaip tariant, abipusiu klusnumu šeimoje reiškiasi krikščioniškoji mokymystė; šeimos na-
mai yra arba turi tapti vieta, kurioje savo meilę Dievui padarome regimą aukodami savo gyvenimą vienas ki-
tam. Homilijos sakytojas gali paraginti klausytojus įgy-
vendinti savo santykių plotmėje tą pasiaukojamą meilę, kuri yra Kristaus gyvenimo bei misijos šerdis ir švenčia-
ma Eucharistijos „šeimyninėje vakarieneje“.

c) Švč. Mergelės Marijos, Dievo Gimdytojos, iškilmė

123. „Kalėdų aštuntąją dieną, švenčiant Švenčiausiosios Marijos, Dievo Gimdytojos, šventę, skaitiniuose kalba-
ma apie Mergelę, Dievo Motiną, ir apie Švenčiausiojo Jėzaus Vardo suteikimą kūdikiui“ (*Ordo lectionum Mis-
sae*, 95). Šia švente užbaigiama Kalėdų iškilmės šventi-
nė savaitė ir daug kur pasaulyje ženklinama Naujųjų metų pradžia. Skaitiniai ir maldos teikia progą dar kartą ap-
svarstyti Kūdikio, kurio gimimą šventėme, tapatybę. Jis yra tikras Dievas ir tikras žmogus. Senoviniu titulu *Theotokos* (Dievo Gimdytoja) patvirtinama Kristaus ir žmogiškoji, ir dieviškoji prigimtis. Jis taip pat yra mūsų Išganytojas (Jėzus yra vardas, gautas per apipjaustymą, tačiau angelo suteiktas iki pradėjimo). Jis išgano mus gimdamas Įstatymo sąlygomis ir atperka išliedamas savo kraują. Apipjaustymo apeigomis švenčiamas Jėzaus įtraukimas į Sandorą ir iš anksto paskelbiamas „naujosios ir amžinosios Sandoros“ kraujas, „kuris už jus ir visus išliejamas nuodėmėms atleisti“. Marijos vaidmuo išganyto darbe irgi yra pagrindinė šios litur-
gijos tema tiek dėl jos santykio su Jėzumi, priėmusiu iš jos žmogiškąją prigimtį, tiek dėl jos santykio su jo Kūno nariais: ji yra mus užtarianti Bažnyčios Motina. Galiausiai Naujųjų metų šventimas teikia progą padė-
koti už palaimą, gautą ką tik pasibaigusiais metais, ir melsti, kad ir ateinančiais metais galėtume, kaip Mari-
ja, bendradarbiauti su Dievu vykdydami nepaliaujamą Kristaus užduotį. Visos šios gijos labai vykusiai susie-
jamos Atnašų maldoje: „Maloningasis Dieve, tu įkvepi

ir atbaigi visa, kas gera; kaip šiandien, Dievo Gimdytojos iškilmeje, gėrimės tavo malonės pradmenimis, taip leisk ir amžinybėje džiaugtis jos vainiku. Prašome per Kristų, mūsų Viešpatį.“

d) Kristaus Apsireiškimo iškilme

124. Trigubas Kristaus Apsireiškimo matmuo (Trys Karaliai, Kristaus Krikštas ir stebuklas Kanoje) ypač ryškus Kristaus Apsireiškimo iškilme Valandų liturgijoje ir šią iškilme supančiomis dienomis. Vis dėlto lotynų tradicijos Eucharistijos liturgijoje pagrindinis dėmesys skiriamas Evangelijos pasakojimui apie išminčius. Po savaitės per Viešpaties Krikšto šventę žvilgsnis sutelkiamas į šį Viešpaties Apsireiškimo matmenį. Čia metais sekmadienį po Krikšto pateikiamas Evangelijos skaitinys apie vestuves Kanoje.

125. Kristaus Apsireiškimo Mišių trys skaitiniai atstovauja skirtingiems Biblijos raštijos žanrams. Pirmasis skaitinys, paimtas iš Izaijo knygos, yra džiugesio kupina poezija. Antrasis skaitinys iš šventojo Pauliaus Laiško efeziečiams – aiškus teologinis pareiškimas, suformuluotas kone technine Pauliaus kalba. Evangelijos skaitinys yra dramatiškas pasakojimas apie įvykius, kur kiekviena smulkmena sklaidina simbolinės reikšmės. Visi drauge jie atskleidžia šventę ir apibrėžia Apsireiškimą. Jų klausymasis, kai jie skelbiami, padedant Šventajai Dvasiai, ir vis didesnis supratimas ir yra Kristaus Apsireiškimo šventimas. Šventasis Dievo žodis visam pasauliui atskleidžia pamatinę Jėzaus Kristaus gimimo reikšmę. Gruodžio 25-ąją prasidėjusios Kalėdos viršūnę pasiekia būtent šiandien, Kristaus Apsireiškimo diena: Kristus apreiškiamas visoms tautoms.

126. Homilijos sakytojas gali pradėti nuo šventojo Pauliaus teksto, gana trumpo, bet labai intensyvaus, tiksliai nusakančio, kas yra Kristaus Apsireiškimas. Paulius kalba apie savo nepakartojamą susitikimą su prisikėlusiu Jėzumi pakeliui į Damaską ir apie visa, kas iš to išplaukia. Aiškina, kad tai, kas jam nutiko, yra „apreiškimas“, t. y. naujas ir netikėtas įvykių supratimas, per susitikimą su Viešpačiu Jėzumi perteiktas su dieviškuoju autoritetingu, o ne paprasta asmeninė nuomonė. Šventasis Paulius tokį apreiškimą taip pat vadina „malone“ ir „tarnyba“, lobiu, patikėtu jam perduoti kitiems. Be to, tai, kas jam buvo perteikta, jis vadina „paslaptimi“. Ta „paslaptis“ yra dalykas, nežinotas praeityje, paslėptas nuo mūsų supratimo, tam tikru būdu paslėptas įvykiuose, bet dabar – ir būtent tai skelbia Paulius! – dabar yra apreikštas, padarytas žinomu. Kas gi tokio reikšmingo paslėpta nuo ankstesnių kartų ir dabar apreikšta? Šitai ir yra Kristaus Apsireiškimo žinia: „Pagonys kartu su žydais yra paveldėtojai,

vieno kūno nariai ir dalininkai pažado Kristuje Jėzuke per Evangeliją.“ Tai didžiulė pervarta uolau farizėjaus Sauliaus, anksčiau tikėjęs, kad vienintelis kelias į išganymą yra skrupulingas žydų įstatymų laikymasis, mąstysenoje. O dabar Paulius skelbia „Evangeliją“, nelauktą gerąją naujieną Kristuje Jėzuke. Taip, Jėzumi išpildyti visi Dievo pažadai žydų tautai; be šito jo nebūtų imanoma suprasti. Bet dabar „pagonys kartu su žydais yra paveldėtojai, vieno kūno nariai ir dalininkai pažado Kristuje Jėzuke per Evangeliją“.

127. Iš tiesų įvykiai Mato pasakojime, parinktame Kristaus Apsireiškimo iškilmei, yra įgyvendinimas to, ką Paulius sako savo Laiške. Sekdami žvaigždę, Jeruzalę pasiekia išminčiai, išmintingi religingi pagonys, išmanantys garsiąsias išminties tradicijas, kuriomis visa žmonija karštai ieško nepažįstamo visko Kūrėjo bei Viešpaties. Jie atstovauja visoms tautoms ir kelią į Jeruzalę atrado ne vadovaudamiesi žydų Raštais, bet sekdami įstabia žvaigždę danguje, reikšusia jiems kosminio masto įvyki. Nežydiška išmintis leido išminčiams daug ką suprasti. „Mes matėme užtekant jo žvaigždę ir atvykome jo pagarbinti.“ Paskutiniame jų kelionės etape, norint pasiekti tikslią paieškos vietą, žydų Raštų vis dėlto prireikia – pranašo nuorodos į Betliejų kaip į Mesijo gimimo vietą. Sužinojus tai iš žydų Raštų, kosminis ženklas vėl rodo kelią. „Ir štai žvaigždė, kurią jie buvo matę užtekant, traukė pirma, kol sustojo ties ta vieta, kur buvo kūdikis.“ Per išminčius Betliejų pasiekia visos žmonijos jaučiamas Dievo troškimas, atradamas ten „kūdikį su motina Marija“.

128. Būtent šioje Mato pasakojimo vietoje kaip komentarą galima pasitelkti poetines Izaijo eilutes. Džiugus tonas padeda suvokti šios akimirkos įstabumą. „Kelkis, nušviski, Jeruzale! – ragina pranašas. – Tavoji šviesa atėjo, Viešpaties šlovė virš tavęs sušvito.“ Šis tekstas atsirado istorinėmis aplinkybėmis, kai žydų tautai reikėjo pakilti tamsiu savo istorijos tarpsniu. Tačiau dabar, taikomas išminčiams Jėzaus akivaizdoje, jis išpildomas neįsivaizduojamu būdu. Šviesa, šlovė, spindesys – štai žvaigždė, kuri veda išminčius. Arba veikiau – pats Jėzus, kuris yra visų tautų šviesa ir Izraelio tautos šlovė. „Kelkis, Jeruzale!“ – sako pranašas. Taip, bet dabar iš šventojo Pauliaus apreiškimo žinome, kad tada, kai kreipiamasi į Jeruzalę – šį principą galima taikyti visur Rašte, – galvoje turėtinas ne vien istorinis, žemiškas miestas, nes „pagonys kartu su žydais yra paveldėtojai“. Tad titulu „Jeruzalė“ kreipiamasi į visas tautas. „Jeruzale“ vadinama Bažnyčia, surinkta iš visų tautų. „Jeruzale“ iš esmės vadinta kiekviena pakrikštyta siela. Taip išsipildo tai, kas išpranašauta psalmėje: „Klausykis, Dievo mieste, nuostabiųjų dalykų“ ir: „Tavyje yra mano šaknys“ (Ps 87, 3. 7).

129. Tad jaudinantys pranašo žodžiai per Kristaus Apsireiškimą iškilme skiriami kiekvienam tikinčių krikščionių susirinkimui. „Tavoji šviesa atėjo, Jeruzale!“ Homilijos sakytojo padedamas, kiekvienas tikintysis turėtų pajusti tuos žodžius savo gelmėje! „Nors žemė štai sutemos gaubia <...>, bet virš tavęs Viešpats šviečia, virš tavęs jo šlovė apsieiškia.“ Homilijos sakytojui tenka užduotis paraginti tautą atsisakyti vangumo ir vilties stokojančio žvilgsnio. „Pakelki akis, pažvelki aplinkui! Visi renkasi eiti pas tave“, tai yra krikščionims duota tai, ko ieško visas pasaulis. Gausybė tautų atplūs prie malonės, kurioje mes jau esame. Teisingai skelbiama atliepiamojoje psalmėje: „Viešpatie, tave garbins visos žemės tautos.“

130. Mūsų apmąstymai nuo Izaijo poezijos gali grįžti prie Mato pasakojimo. Išminčiai teikia mums pavyzdį, kaip turėtume artintis prie Kūdikių. „Pamatė kūdikį su motina Marija ir, parpuolę ant žemės, jį pagarbino.“ Į šventąją liturgiją įžengėme padaryti to paties. Homilijos sakytojui pravartu paraginti tikinčiuosius atminti, kad, eidami Komunijos Kristaus Apsireiškimą dieną, jie jau pagaliau yra pasiekę tą vietą ir Asmenį, pas kurį juos vedė žvaigždė ir Raštas. Vadinasi, jie turi duoti Jėzui savo vienas kito meilės aukso, savo tikėjimo smilkalų, kuriais pripažįstamas Dievas-su-mumis, ir miros, kuria išreiškiamas pasiryžimas mirti nuodėmei, būti su juo palaidotam ir prisikelti amžinajam gyvenimui. Ir tada jie, kaip ir išminčiai, paragintini grįžti namo kitu keliu užmirštant Eroda, piktavalių apgaviką, ir viską, ko jis prašė jų padaryti. Juk tą šventės dieną jie pamatė Viešpatį! „Kelkis, nušviski, nes tavoji šviesa atėjo. Viešpaties šlovė virš tavęs sušvito.“ Homilijos sakytojas dar gali paraginti, kaip šventasis Leonas prieš daugybę amžių, tarnauti kaip žvaigždei. Kaip žvaigždė savo švytėjimu atvedė tautas pas Kristų, taip ir šis susirinkimas tamsiame pasaulyje turi sušvisti kaip ryški žvaigždė savo tikėjimo, šlovinimo ir gerų darbų spindesiu: „Tautas tamsybės dengia, bet virš tavęs Viešpats šviečia.“

e) Kristaus Krikšto šventė

131. Kristaus Apsireiškimą iškilme pratęsiančia Kristaus Krikšto švente užbaigiamas Kalėdų laikas ir pradedamas eilinis laikas. Jonui krikštijant Jėzų Jordano upėje, nutinka kai kas didinga. Prasiveria dangus, pasigirsta Tėvo balsas ir Šventoji Dvasia regimu pavidalu nusileidžia ant Jėzaus. Tai – Švenčiausiosios Trejybės slėpinio apsieiškimas. Tačiau kodėl tas regėjimas nutinka Jėzaus krikšto akimirka? Homilijos sakytojas turėtų į šį klausimą atsakyti.

132. Paaiškinimą teikia Jėzaus pas Joną atėjimo, kad jis pakrikštytų jį, tikslas. Jonas skelbė atgailos krikštą. Jė-

zus priima šį atgailos ženklą drauge su kitais atėjusiais pas Joną. Iš pradžių Jonas mėgina nuo to susilaikyti, bet Jėzus primygtinai paprašo. Tas primygtinis prašymas parodo jo ketinimą būti solidariam su nusidėjėliais. Jis ketina likti ten, kur yra jie. Tą pat kitokia kalba išreiškia apaštalas Paulius: „Tą, kuris nepažino nuodėmės, jis [Dievas] dėl mūsų pavertė nuodėme“ (2 Kor 5, 21).

133. Kaip tik tą intensyvaus solidarumo su nusidėjėliais akimirka įvyksta didingas Trejybės apsieiškimas. Iš dangaus nuaidi Tėvo balsas paskelbdamas: „Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi.“ Turime suprasti, kad tai, kuo gėrisi Tėvas, yra būtent Sūnaus noras būti solidariam su nusidėjėliais. Per tai paaikškėja, kad jis yra to Tėvo Sūnus, tai yra Tėvo, kuris „taip pamilo pasaulį, kad atidavė savo viengimį Sūnų“ (Jn 3, 16). Tą pačią akimirka balandžio pavidalu ant Sūnaus nusileidžia Dvasia savotiškai patvirtindama ir pripažindama visą netikėtą sceną.

134. Dvasia, parengusi mus šiai scenai per ilgus Izraelio istorijos amžius – „kalbėjusi per pranašus“, kaip išpažįstame Tikėjimo išpažinime, – atveria homilijos sakytojo ir klausytojų protus giliau suprasti tai, kas nutiko. Ta pati Dvasia lydėjo Jėzų kiekvieną jo žemiškojo gyvenimo akimirka paversdama jo veiksmus Tėvo apreiškimu. Tad šios dienos teksto iš pranašo Izaijo knygos galime klausytis kaip Tėvo žodžių Jėzaus širdyje: „Tu esi mano mylimasis Sūnus“ tašos. Jų meilės dialogas tęsiasi: „Tu esi mano išrinktasis, kuriuo aš gėriuosi. Apgaubiau tave savo Dvasia <...>. <...> Aš, Viešpats, pašaukiau tave teismo pergalei, paėmiau tave už rankos. Aš sukūriau tave ir padariau tave Tautų sandora, Tautų šviesa.“

135. Šios šventės atliepiamojoje psalmėje girdime 29-osios psalmės žodžius: „Viešpaties balsas virš vandenų.“ Bažnyčia šią psalmę gieda švęsdama Tėvo žodžius, kurių klausytis privilegija yra tekusi mums ir kurių klausomės šią dieną. „Mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi!“ – štai „Viešpaties balsas virš vandenų, <...> virš vandenyno. Galingas yra Viešpaties balsas, Viešpaties balsas kupinas didybės“ (Ps 29, 3–4).

136. Po krikšto Dvasia Jėzų nuveda į dykumą, kur jis bandomas šėtono. Paskui Jėzus, vėl ir visada vedamas Dvasios, leidžiasi į Galilėją, kur ima skelbti Dievo Karalystę. Šio pakerinčio skelbimo ir nuostabių stebuklų metu Jėzus kartą pasakė: „Aš turiu būti pakrikštytas krikštu ir taip nerimstu, kol tai išsipildys!“ (Lk 12, 50). Šiais žodžiais jis nurodo savo artimą mirtį Jeruzalėje. Paaikškėja, kad Jono Krikštytojo Jėzui suteiktas krikštas buvo ne galutinis, bet tik simbolinis veiksmas, žymintis tai, kas bus atlikta galutiniu kančios ir mirties ant kryžiaus krikštu. Mat būtent ant kryžiaus Jėzus save

apreiškia ne simboliškai, bet konkrečiai ir iki galo solidarizuodamasis su nusidėjėliais. Būtent ant kryžiaus Dievas jį „dėl mūsų pavertė nuodėme“ (2 Kor 5, 21), ir „Kristus mus atpirko iš Įstatymo prakeikimo, tapdamas už mus prakeiksmu“ (Gal 3, 13). Ant kryžiaus jis nusileido į požemių vandenų chaosą ir visam laikui paskandino mūsų nuodėmes. Tačiau Tėvo balsu, tariančiu: „Tu esi mano Sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau <...> Aš jam būsiu tėvas, o jis bus man sūnus“ (Žyd 1, 5), Jėzus nuo kryžiaus ir iš mirties iškeliamas tarsi iš vandenų prisikelti. Ši mirties ir prisikėlimo scena irgi yra meistriškai parašyta ir surežisuota Dvasios. Viešpaties balsas virš vandenyno didingai ir galingai prikelia Sūnų iš mirties: „Galingas yra Viešpaties balsas, Viešpaties balsas kupinas didybės.“

137. Jėzaus krikštas yra pavyzdys ir mums. Per krikštą drauge su Kristumi nusileidžiame į mirties vandenį, kur nuplaunamos mūsų nuodėmės. O su juo panirę, išvien su juo iš vandens ir išnyrime bei giliai savo širdyje išgirstame stiprų ir galingą Tėvo balsą: „Mylima-

sis! Tavimi aš gėriuosi.“ Išgirstame tokį kreipimąsi į mus ne dėl mūsų atliktų gerų darbų, bet dėl to, kad Kristus, mylėdamas mus be galo, karštai troško pasidalyti su mumis savo santykiu su Tėvu.

138. Eucharistija, švenčiama tos šventės dieną, tam tikru būdu pakartoja tuos įvykius. Dvasia yra virš tikintiesiems siūlomų duonos ir vyno dovanų. Jėzaus žodžiais – „tai yra mano kūnas, tai yra mano kraujas“ – skelbiamas jo ketinimas priimti mirties krikštą dėl mūsų išgelbėjimo. O susirinkimas išvien su Sūnumi meldžiasi „Tėve mūsų“ malda todėl, kad drauge su juo išgirdo Tėvo balsą, vadinantį Sūnų „mylimuoju“.

139. Jėzus savo tarnystės metu kartą pasakė: „Kas mane tiki, – kaip Raštas sako, – iš jo vidaus plūs gyvojo vandens srovės“ (Jn 7, 38). Tas gyvasis vanduo pradėjo iš mūsų plūsti sulig krikštu ir tampa vis didesne upe per kiekvieną Eucharistijos šventimą.

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Nauji leidiniai

Robert Barron. Katalikybė: kelionė į tikėjimo šerdį. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 328 p.: iliustr.

Autorius aiškina, kas yra katalikybė. Nuostabioje kelionėje į tikėjimo šerdį per meną, literatūrą, architektūrą, asmenines istorijas, Šventąjį Raštą, teologiją, filosofiją ir istoriją pasauliui pristatoma Katalikų Bažnyčia.

Neal Lozano. Išlaisvintas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 320 p.

Ši knyga yra ne apie piktašias dvasias, o apie atpažinimą tų durų, kurias atveriami jų įtakai, ir apie žinojimą, kaip tas duris uždaryti. Nemažai krikščionių ieško dvasinio vadovavimo, išpažįsta savo nuodėmes, gyvena dievobaimingą gyvenimą ir daro visa, kas, jų manymu, gali išlaisvinti juos iš dvasinių grandinių konkrečiose gyvenimo srityse. Kad ir ką darytų, jie niekaip neranda paguodos. Daug ištikimų atsidavusių tikinčiųjų dėl dvasinio suklaidinimo gyvena su užslėpta nuodėme, nenugalimais impulsais, baime ir galbūt net nesuvokia, kad jiems būtinas išsilaisvinimas iš piktuųjų dvasių. Pasitikėjimas Dievu, kaip ir priešinimasis pagundai, atgailavimas už nuodėmes, išsidėjimas nelabojo darbų ir atleidimas tiems, kurie mus sužeidė, sudaro devyniasdešimt aštuonis procentus mūsų išsilaisvinimo. O kas tie likusieji du, be kurių vidinė laisvė tampa tolimesnėmis mirštais? Nealas Lozano rengia dvasines pratybas, skelbia laisvę Kristuje ir padeda žmonėms išsivaduoti iš piktuųjų dvasių įtakos. Knygoje autorius išdėsto savąjį išsilaisvinimo tarnystės sampratą ir aptaria esminius maldos, vedančios į išsilaisvinimą ir Dievo palaiminimą, principus.

Richard Rohr. Kristi aukštyn: dvasinė branda antroje gyvenimo pusėje. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 224 p.

R. Rohro knygoje *Kristi aukštyn* kalbama apie skirtingus jaunystėje ir brandžiam amžiuje keliamus tikslus ir uždavinius, apie jaunystės kulto apimtos visuomenės „užmirštą“ gebėjimą senti, plėtojama gyvenimo, kaip dvasinės kelionės, tema. Daugelis žmonių antrąją gyvenimo pusę sieja su senėjimu, sveikatos problemomis, vienišumu, baigta karjera, įtakos praradimu. Nemenkindamas senatvės keliamų iššūkių, Richardas Rohras teigia, kad senatvė – tai ne vien praradimai. Priešingai, vyresniems žmonėms atsiveria gilūs, paprasti ir slėpiningi dalykai, kurių nesugebama suvokti jaunystėje. Autorius kviečia atrasti senėjimo dovaną, išvelgti patirties vertę ir suprasti skirtingus dviejų gyvenimo pusių tikslus.

Knyga *Kristi aukštyn* – pirmoji lietuvių skaitytojų pažintis su pranciškonų kunigu Richardu Rohru, kurį išgarsino įvairiose Europos ir Azijos šalyse, Australijoje ir Pietų Afrikoje skaitomos paskaitos Šventojo Rašto, politikos, gamtosaugos, pranciškoniškojo dvasiškumo, tarp-religinio dialogo temomis. Be to, R. Rohras parašė apie 20 knygų, kurios, išverstos į daugelį kalbų, mielai skaitomos visame pasaulyje.

Kunigų paskyrimai

Vilniaus arkivyskupijoje

Kun. dr. **Vytautas Brilius** MIC paskirtas Vilniaus arkivyskupijos tribunolo teisėju ir Vilniaus Šv. Teresės parapijos rezidentu.

Kun. **Nerijus Grigaliūnas** atleistas iš Nemenčinės Šv. arkangelo Mykolo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Vilniaus Šv. Teresės parapijos vikaru.

Kun. **Francišek Jusiel** paskirtas Vilniaus arkivyskupijos tribunolo teisėju ir Vilniaus Šv. vyskupo Stanislovo ir šv. Vladislovo arkikatedros bazilikos parapijos rezidentu.

Mons. **Jan Kasiukevič** paskirtas Vilniaus Visų Šventųjų parapijos rezidentu.

Kun. **Algis Kazlauskas** paskirtas Vilniaus (Kalvarijos) Šv. Kryžiaus Atradimo parapijos rezidentu pagalbėti šios parapijos sielovadoje.

Kun. **Renald Kučko** atleistas iš Druskininkų Švč. M. Marijos Škaplierinės parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Eišiškių Kristaus Žengimo į dangų parapijos vikaru.

Kun. **Mariusz Marszalek** paskirtas Gailastingumo metų Vilniaus arkivyskupijoje koordinatoriumi ir Dievo Gailastingumo šventovės Vilniuje rezidentu.

Kun. prof. dr. **Andrius Narbekovas** atleistas iš Vilniaus Šv. Teresės parapijos rezidento pareigų ir paskirtas Dievo Gailastingumo šventovės Vilniuje rezidentu.

Kun. dr. **Vladimiras Solovej** atleistas iš Vilniaus Šv. Teresės parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Vilniaus Pal. Jurgio Matulaičio parapijos vikaru.

Kun. **Stanislav Valiukevič** atleistas iš Eišiškių Kristaus Žengimo į dangų parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Nemenčinės Šv. arkangelo Mykolo parapijos vikaru. -Vn-

Didieji Švč. M. Marijos Gimimo atlidai

Rugsėjo 7 d. Šiluvoje prasidėjo didieji Švč. M. Marijos Gimimo atlidai. Šilinės, kaip įprasta nuo 2011 metų, pradėtos Šv. Jono Pauliaus II diena, dėkojant Dievui už didžiojo Kristaus piligrimo, Lietuvos bičiulio Jono Pauliaus II švento gyvenimo pavyzdį, meldžiant jo užtarimo mūsų krašto žmonėms.

Tą dieną pagrindinėje iškilmingoje Eucharistijoje Šiluvos aikštėje priešais baziliką malda buvo užtarti į atlidus gausiai atvykę policijos, valstybės sienos apsaugos ir priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos vadovai, pareigūnai. Kitose šv. Mišiose prašyta Viešpaties pagalbos, kad visi uoliai atliktume savo pareigas, melsta Dievo gailastingumo, krikščionių vienybės, pagarbos žmogui ir jo gyvybei mūsų valstybėje. Vidudienį aikštėje prieš iškilmingą Eucharistiją besirenkantys maldininkai buvo kviečiami į bendrą rožinio maldą, vėliau visus sveikino katechezę sakęs Lietuvos policijos kapelionas kun. Algirdas Toliatas CO.

Giedant Loreto Dievo Motinos litaniją, prie altoriaus aikštėje atėjo dvasininkų procesija: liturgijai vadovaujantis Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, Vilniaus arkivyskupijos augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis bei kunigai – policijos kapelionai.

Kauno arkivyskupas pasveikino koncelebruojančius vyskupus, kunigus, visus pirmosios atlidų dienos piligrimus, policijos, valstybės sienos, priešgaisrinės gelbėjimo tarnybų pareigūnus ir vadovus: VRM kanclerį Algirdą Stončaitį, policijos generalinį komisarą Liną Pernavą, priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus pavaduotoją pulkin. Vygandą Kurkulį, valstybės sienos apsaugos tarnybos vado pavaduotoją pulkin. Valentinę Novikovą, taip pat pamaldose giedantį VRM „Sakalo“ vyrų chorą (vad. Romas Makarevičius) bei reprezentacinį pučiamųjų orkestrą (vad. Egidijus Miknius), Jonavos dekanato piligrimus, organizuotai atvykusius į Šilines.

„Šis maldos susibūrimas Šiluvoje – labai graži ir gera proga parodyti, kad esame vienoje pusėje. Jūs, pareigūnai, esate visų žmonių pusėje, esate dėl žmonių, skubate ten, kur žmogui labiausiai reikia pavojaus akimirka, nelaimės momentą“, – sakė arkiv. L. Virbalas, kviesdamas į bendrą maldą ir palinkėdamas visada palaikyti visuomenės ramybei ir saugumui tarnaujančius pareigūnus, o jiems patiems čia, Šiluvoje, – atnaujinti pasiryžimą būti su žmonėmis ir dėl žmonių.

Vėliau per pamokslą vysk. Arūnas Poniškaitis visų dėmesį atkreipė į šv. Juozapą, tylų ir ištikimą Šventosios Šeimos globėją. Juozapas veikė ne dėl savanaudiškai suprastos ramybės ar asmeninių planų – pats Jėzus ir Marija buvo jam įkvėpimas ir prasmė, jie buvo jo širdyje. Į Juozapo misiją panaši ir pareigūnų pagalba, budėjimas, kad žmonės kasdien oriai ir saugiai gyventų ramybėje. Tačiau taika ir ramybė – ne tik pareigūnų rūpestis. Ją saugoti, už ją atsakyti turi pašaukimą visi, kuriuos yra sujungęs tas pats gyvenamasis metas, tas pats kraštas, drauge kuriama istorija. Tačiau neužtenka vien išorinės ramybės, tokios, kuri remiasi žmonių profesionalumu, technologijomis ar pan. Ramybės vieta – žmogaus širdis, laisva, mylinti, ištikima, o ramybė į ją ateina iš Dievo.

Šv. Mišių pabaigoje padėkos žodį už palaikymą ir bendradarbiavimą teisėsaukos vardu tarė VRM kancleris A. Stončaitis. Šiluvos aikštėje užbaigiant šias pamaldas buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Piligrimų sielovadoje tądien talokino Jonavos dekanato kunigai.

Rugsėjo 8-ąją Šiluvoje Švč. M. Marijos Gimimą šventė, Dievo Motinai už nepaliaujamą jos motinišką mūsų tautos ir visos žmonijos globą su gausiais piligrimais iš įvairių vietų dėkojo ir Lietuvos kariuomenė. Marijos Gimimo iškilmės Šiluvoje buvo laukiama nakties vigilijoje. Iki 24 val. Marijos Gimimo titulo bazilikoje įvairios bendruomenės dalyvavo Švč. Sakramento adoracijoje, o vėliau nakties maldai, pasibaigusiai rytmetinėmis šv. Mišiomis, vadovavo *Marijos radijas*, kuris, be to, nuolat rengia atlaidų transliacijas iš Šiluvos.

Už Lietuvos karius, kariūnus, puskarininkius, karininkus, savanorius, partizanus, šaulius ir jų šeimas buvo meldžiamasi iškilmingoje Eucharistijoje (katechezė prieš šv. Mišias vedė kun. Arnoldas Valkauskas). Prie altoriaus sakralioje aikštėje priešais baziliką Eucharistijos šventimui vadovavo Lietuvos kariuomenės ordinariato apaštališkasis administratorius, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, Telšių vyskupas Jonas Boruta, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius bei kunigai – kariuomenės kapelionai.

Giedojo Generolo Jono Žemaičio karo akademijos vyrų choras „Kariūnas“, vadovaujamas Vytauto Versecko ir Vytauto Abario, grojo Karinių oro pajėgų orkestras (vad. Ričardas Kukulskis ir Remigijaus Terminas). Pamaldose dalyvavo LR Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Lietuvos kariuomenės vadas Jonas Vytautas Žukas, Krašto apsaugos sistemos darbuotojai.

Homiliją sakdamas arkiv. G. Grušas kvietė priimti į širdį Dievo žodį, kalbantį šiandien: „Viskas išeina į gera mylintiems Dievą“ (*Rom 8, 28*). Tai labai svarbu, kai turime mokėti atpažinti ir būti atsparūs įvairiais informacijos kanalais nūdien skleidžiamai dezinformacijai, melo propagandai, siekimui infiltruoti blogąją naujieną, kaip viskas pasaulyje, Europoje, Lietuvoje yra blogai. Dievo priešas bando įtikinti, jog meilė ir gėris – neteisingas kelias žmogui, sunkumai jau yra pralaimėjimo ženklai, kurių reikia išvengti. „Turime leisti širdyje išsiknyti galingam Dievo pažadui: „viskas išeina į gera mylintiems Dievą“, – sakė arkivyskupas, atkreipdamas dėmesį, jog Mergelė Marija yra šio Dievo pažado pavyzdys. Mūsų asmeniniame ir mūsų tautos gyvenime, pasak ganytojo, irgi yra Dievo planas, lydymas sunkumų, netekčių, kančių. Vargstančiųjų, pabėgėlių, ligonių kančioje turime pamatyti kenčiantį Kristų ir su meile atsiliepti.

Liturgijos pabaigoje kariuomenės ordinariato apaštališkasis administratorius, Vilniaus arkivyskupas ragino ir drąsino karius palaikyti maldos gyvenimą, skaityti Šventąjį Raštą, gilintis į savo tikėjimą ir iš to semtis dvasinės stiprybės prieš šiandienos blogio propagandą. Padėkos žodį tardamas ministras J. Olekas pabrėžė, jog kariai myli Dievą ir Tėvynę, yra pasiryžę ginti ją ir tikėjimą, tarnauti kariuomenėje profesionaliais ar savanoriais ir, jei prireiktų, nepagailėti ir savo gyvybės. Karių malda buvo užbaigta visų sugiedotu Lietuvos himnu.

Rugsėjo 9-ąją Šiluvoje piligrimai dalyvavo ypatingoje maldoje – už kunigus ir su kunigais, jų tėvais, artimaisiais dėkojo už Kunigystės sakramentą ir Dievo malones, kurias per šį sakramentą ir kunigų tarnystę patiria. Pačiose anksčiausiose rytmetinėse Mišiose melsta malonės žmonėms, kurie atšalo nuo tikėjimo dėl kunigų kaltės, vėliau dėkota Dievui už Eucharistijos bei Dievo žodžio dovanas, prašyta ištikimybės pašauktiesiems – kunigams ir vienuoliams.

Vidudienį didžiulė dvasininkų procesija atėjo prie altoriaus aikštėje, šiai iškilmei specialiai suburtam jungtiniam kunigų ir Kauno kunigų seminarijos klierikų

Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Linas Šipavičius** atleistas iš Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos vikaru.

Kun. **Nerijus Vyšniauskas** atleistas iš Kauno Gerojo Ganytojo vikaro pareigų ir paskirtas Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos vikaru.

Liepos 11 d. perėmęs arkivyskupijos valdymą Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas arkivyskupijos augziliarą vyskupą **Kęstutį Kėvalą** paskyrė generalvikaru, o bažnytinio tribunolo oficiu – mons. **Adolfą Grušą**. Be to, patvirtino iki šiol pareigas ėjusius tribunolo narius.

-Kn-

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Aurimas Stiklakis** paskirtas Aleksoto parapijos vikaru.

Kun. **Andrius Vaitkūnas** atleistas iš Alytaus Švč. M. Marijos, Krikščionių Pagalbos, parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Paluobių bei Braziūkų parapijų klebonu.

Kun. **Jonas Malinauskas MIC** atleistas iš Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas šios parapijos altaristu.

Kun. **Stasys Puidokas MIC** paskirtas Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo parapijos vikaru.

-Vlk-

Įsteigta nauja seserų bendruomenė

Liepos 12 d., švenčiant Pašvęstojo gyvenimo metus, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas įsteigė Viešąją Kristaus tikinčiųjų asociaciją *Dievo Gailėtingumo seserų bendruomenė*. Ši bendruomenė siekia ateityje tapti diecezinės teisės pašvęstojo gyvenimo institutu. Bendruomenės

pašaukimas kyla iš Viešpaties Jėzaus prašymo šv. Faustina melsti Dievo Gailėstingumo pasauliui. Bendruomenės priorė – s. Jėzaus Širdies Teresė. Asociacijos narės gyvens Šv. Ignato gatvėje esančiuose bendruomenės namuose.

„Meldžiu šiai asociacijai Švč. Mergelės Marijos, Gailėstingumo Motinos, globos ir užtarimo, kad bendruomenės veikla vestų jos nares į šventumą, o trečiojo tūkstantmečio Bažnyčiai būtų iškalbingas Dievo Gailėstingumo liudijimas“, – sakė Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas.

Bendruomenės dvasingumo centras – Dievo Gailėstingumas, kurio seserys meldžia, vedamos Šventosios Dvasios kartu su jų pasirinkta globėja Mergele Marija, Gailėstingumo Motina, sekdamos jos tylos, nuolatinės maldos ir evangelinio budrumo dvasia. Vienu iš savo maldos įkvėpimo šaltinių jos laiko karmelitų maldos mokyklą. Seserų bendruomenė išaugo kartu su platesne pasauliečių bendruomene, kuri nuo 2011-ųjų reguliariai renkasi maldai ir yra pasišventusi Dievo Gailėstingumui. Šie pasauliečiai ir toliau glaudžiai lydės naujai įsteigtą seserų bendruomenę.

Vilniaus arkivyskupijoje veikia dvidešimt penki moterų Pašvęstojo gyvenimo institutai (vienuolijos). Ši Dievo Gailėstingumo seserų bendruomenė nėra vienuolija, tačiau siekia tokia tapti ateityje.

-Vn-

Didieji Žolinės atlidai Krekenavoje

Rugpjūčio 14–17 d. Krekenavoje vyko Didieji Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų (Žolinės) atlidai. Pasak Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bazilikos kleb. dr. Gedimino Jankūno, šiais metais oficialūs atlidai švęsti trumpiau negu įprastai: vietoj aštuonių dienų atlidai vyko tik keturias dienas. Atlaidų tema atitiko Pašvęstojo gyvenimo metų nuotakas keliant pamatinį klausimą: „O kam savo gyvenimą pašventei tu?“

chorui (vadovė Vita Liaudanskaitė-Vaitkevičienė) giedant Loreto Dievo Motinos litaniją. Iškilmingam Eucharistijos šventimui vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, koncelebravo Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas ir visi kunigai. Dvasininkai dėkojo už savo pašaukimą, meldėsi už save, savo tėvus, savo bendruomenes, o prie jų savo malda prisidėjo ir gausi piligrimų minia aikštėje.

Brolius vyskupas, įvairių vyskupijų kunigus, jungtinį chorą, visus Eucharistijos dalyvius sveikinęs arkiv. L. Virbalas atkreipė kunigų dėmesį į ką tik giedotos Mergelės Marijos litanijos kreipinį – Karaliene Apaštalų. „Kalbėdamas su kunigais, matau, kad savo širdyje laikote Mariją savo Karaliene. Man tai siejasi su šv. Jono Pauliaus II pamaldumu ir jo šūkiu *Totus Tuus* („Visas Tavo“). Tai nuoširdus kunigo gyvenimo ryšys su Motina“, – sakė arkivyskupas.

Per pamokslą arkiv. L. Virbalas aptarė tris kunigiškojo pašaukimo aspektus: kunigai yra iššventinti, pašventinti ir patys šventina. Iššventinimu kunigai yra įskiepyti Kristuje, sujungti su Kristumi. Pasaulis iš kunigų labai daug reikalauja – išmanyti pačias įvairiausias sritis, tačiau svarbiausia kunigams – leisti Kristui kuo geriau veikti juose ir per juos, nesutrukdyti, neužstoti šio veikimo. Kunigų pašventinimas reiškia Dievui skirtą, perkeistą kunigiškąjį gyvenimą. „Juk kunigystė nėra drabužis, o yra tas raugas, žmogiškos prigimties tešlą paverčiantis trapia Kristaus duona, taigi kažkas, ko nenusivilksi, neatmesi“, – sakė ganytojas. „Vidiniu susivienijimu su Kristumi leiskime Jam keisti save ir vis labiau galėsime šventinti visą pasaulį. <...> Tebus mūsų visų ir kiekvieno tikinčiojo gražus siekis būti Kristaus, būti su Kristumi ir būti Kristuje“, – ragino homiliją užbaigdamas arkiv. L. Virbalas.

Kunigų dieną piligrimams patarnavo Jurbarko dekanato kunigai. Vakaro šv. Mišiose melsta asmeninio susitikimo su Jėzumi.

Rugsėjo 10-ąją Šiluvos atliduose Švč. Mergelės Marijos Gimimą šventė gausiai susirinkusios katalikiškos bendruomenės, draugijos, judėjimai, maldos grupės iš Kauno arkivyskupijos bei kitų Lietuvos vyskupijų.

Šioje margaspalvėje, šventiškai savo vėliavomis ir kita simbolika pasipuošusioje piligrimų jūroje buvo ir šeštuosius metus Kauno arkivyskupijoje gyvenančios Šiluvos Marijos draugijos nariai, malda ir rūpesčiu silpniausiems tarnaujantis „Marijos legionas“, visą Lietuvą malda apglėbiantys Gyvojo rožinio nariai (ypač gausiai susibūrę Panevėžio vyskupijoje), Pal. Jurgio Matulaičio draugija, kelių katalikiškų mokyklų bei gimnazijų (iš Telšių, Kauno, Alytaus) bendruomenės, Vyskupo M. Valančiaus blaivybės sąjūdžio nariai, Kauno „Arkos“ bendruomenė, kelių kraštų ateitininkai ir daug kitų. Kauno Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro bei Šv. Ignaco Lojolos kolegijos dėstytojai ir moksleiviai į atlidus atkeliavo kaip tikri pilgrimai, pėsčiomis nuo kryžiumi paženklintos vietos Dubysos slėnyje. Piligrimų sielovadoje tą dieną talkino Kėdainių dekanato kunigai, tarp piligrimų buvo atliduose dalyvaujančios šio dekanato parapijų bendruomenės.

Pagrindinėje Eucharistijoje melstasi už visas katalikiškas bendruomenes, kad jos savo veikla ir gyvenimu skleistų Evangelijos džiaugsmą. Šią iškilmingą Eucharistiją pradėdamas visus jos dalyvius – liturgijai vadovaujančią Vilkaiviškio vyskupą Rimantą Norvilą, koncelebruojančius vyskopus Joną Borutą, arkivyskupą emeritą Sigitą Tamkevičių, brolius kunigus – pasveikino Kauno

arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, pasidžiaugdamas tokiu gausiu bendruomenių būriu.

„Šioje šventoje liturgijoje norisi akcentuoti, jog kaip Marija mums yra vilties ženklas, pagal šv. Joną Damaskietį (Bažnyčios mokytoją, VIII a.) krikščionių viltis, panašiai ir įvairios katalikiškos bendruomenės, judėjimai parapijose, vyskupijose, visoje vietinėje Bažnyčioje yra vilties židiniai. Jie skleidžia tikėjimo, Dievo meilės šviesą, liudija, jog artimesnis santykis su Dievu žmogui yra palaimingas ir esmingai svarbus. Bendruomenės labai pasitarnauja, liudydamos svarbiausią krikščionių siekį – išganymą“, – sakė homilijoje vysk. Rimantas Norvila.

Šiose pamaldose giedojo Vilniaus Šventojo Kryžiaus Atradimo (Kalvarijų) parapijos vaikų ir jaunimo choras, vadovaujamas Dovilės Savickaitės.

Liturgijos pabaigoje arkiv. L. Virbalas pasidžiaugė, jog iš atlaidų bendruomenės išsiveš padrašinimą, daugiau vilties, paragino bendruomenes būti raugu Bažnyčioje, plėstis, kviesti naujų narių. Ganytojas pakvietė iš Šiluvos parsivežti ir kitų dvasinių dovanų – tai galėtų būti krikščioniška knyga, žurnalas ar pan., kurių atlaiduose taip pat galima įsigyti specialiose palapinėse.

Vakare melstasi visiems aktualia mintimi – kad Lietuvos žmonės visuomet liktų ištikimi Kristaus Evangelijai. Šv. Mišioms vadovavęs ir homiliją pasakęs arkiv. L. Virbalas kvietė žvelgti į Jėzaus Veidą, kruvinąjį, tačiau sykiu spinduliuojantį Prisikėlimo šlove.

„Pats dangus padovanojo mums giedrą, tarsi atsižvelgdamas į tai, kad šiandien čia, Šiluvos aikštėje, susirinko daugybė silpnų, kenčiančių žmonių ir tų, kurie iš meilės jiems gelbsti. Visus sveikinu ir kviečiu melstis labai svarbia intencija. Lietuvoje didelė socialinė grupė yra silpni, kenčiantys, turintys įvairių bėdų žmonės, kuriems labai reikia mūsų meilės ir mūsų maldos“, – sakė saulėtą rugsėjo 11-ąją, Ligonių, slaugytojų ir medicinos darbuotojų dieną, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius iškilmingoje Eucharistijoje.

Kartu su atlydėtais į atlaidus ligoniais, neįgaliaisiais, senyvo amžiaus žmonėmis Mišiose dalyvavo gausus būrys žmonių, kurie jais rūpinasi. Į Šilines atvyko LR Sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė, Kauno – LSMU Klinikų, VšĮ Klinikinės ligoninės, Krikščioniškųjų gimdymo namų – bei kitų miestų gydymo įstaigų vadovai, medikai; Kauno, Marijampolės slaugos ligoninių vadovės ir slaugytojai, Maltos ordino prezidiumo vadovai ir maltiečiai, Lietuvos samariečių bendrija, Caritas organizacijos nariai, įvairių Lietuvos socialinių globos namų, parapijų senelių namų bendruomenių nariai, Neįgaliųjų draugijos. Visiems jiems katechezę prieš pamaldas vedė LSMU Kauno klinikų vyriausiasis kapelionas mons. Artūras Jagelavičius.

Vėliau prasidėjusią liturgiją koncelebravo Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas bei kunigai – gydymo įstaigų kapelionai. Giedojo LSMU mišrus choras „Neris“, vadovaujamas Tomo Lapinsko.

Liturgijai vadovavęs arkivyskupas S. Tamkevičius prabrėžė, kokia paguodžianti kenčiantiems žmonėms yra Evangelijos žinia: jie visi yra Dievo labai mylimi, jie yra pačioje Jėzaus Širdyje. Evangelijoje daug pasakojimų, kaip Jėzus pastebi kenčiančius: apsėstuosius, akluosius, luošuosius, raupsuotuosius. „Kodėl Jėzus buvo vargingiausiųjų žmonių pusėje? Todėl, kad sveiki, turtingi, valdžios turintys žmonės yra gundomi atsistoti Dievo vietoje ir dažnai šiai

Atlaidai pradėti rugpjūčio 14-ąją – bazilikos konsekracijos metinių dieną. Ji buvo skirta jaunimui. Susirinko vietos vaikų ir jaunimo būrys, iš Panevėžio dviračiais atvažiavo apie pusšimtis piligrimų, kurie pirmiausia dalyvavo Sutaikinimo pamaldose, vėliau šventė Eucharistiją. Po šv. Mišių bazilikos aikštėje katechezę „O kam savo gyvenimą pašventei tu?“ vedė kun. Mindaugas Kučinskas. Darbui grupelėse vadovavo kunigai ir seserys vienuolės. Jaunimas turėjo progą aptarti pašaukimo ženklus ir atpažinti, kam gyvenime Dievas juos kviečia. Vakare vyko agapė ir programa prie laužo.

Rugpjūčio 15-ąją, Žolinės dieną, į atlaidus, kaip įprasta, susirinko daugiausia žmonių ir piligrimų, nes tai kartu ir kraštiečių šventė. Parapija ir vietinė bendruomenė stengėsi kuo geriau pasiruošti. Kaip pernai ir užpernai, klebonijos kieme palapinėse įsikūrė savanoriai – vaikai ir jaunimas. Jie buvo pagrindiniai šių atlaidų šeimininkai ir pagalbininkai: rūpinosi parkavimu, svečių priėmimu, sanitarinėmis sąlygomis, aplinkos priežiūra, bazilikos valymu, patarnavimu šv. Mišiose.

Sumos šv. Mišioms vadovavo arkiv. Lionginas Virbalas SJ. Per pamokslą ganytojas kalbėjo apie Švč. M. Mariją, rodančią, koks yra žmogus Dievo plane, koks jis gali būti nesužalotas nuodėmės ir kokie mes esame kviečiami būti. Kvietė pažvelgti į jos rankas ir pasimokyti: viena – kairiaja – ji laiko ir glaudžia prie savęs, prie širdies Jėzų. Ši glaudžianti Marijos ranka mums kalba apie meilę – ne tik apie jos meilę Jėzui, bet ir apie Dievo meilę kiekvienam iš mūsų. Dešiniąją ranką Marija rodo į Jėzų. Ji nepasilieka centre, nukreipia į savo dieviškąjį Sūnų. Vyskupas linkėjo iš šios šventės parsinešti vilties ir šviesos.

Po šv. Mišių bazilikos aikštėje koncertavo maestro Virgilijus Noreika, jo klasės absolventas dainininkas Dainius Puišys, akompanavo pianistas Vytautas Lukočius, koncertą vedė muzikologas Viktoras Gerulaitis. Klausytojai

atlikėjams negailėjo aplodismentų. Vakare aikštėje prie kultūros namų surengta diskoteka jaunimui.

Sekmadienis – Šeimos, bendruomenės diena. Po šv. Mišių, kurias aukėjo vysk. emeritas Jonas Kauneckas, žmonės rinkosi bazilikos aikštėje, kur dr. Nijolė Liobikienė aiškino suaugusiems apie sekmadienio svarbą šeimos gyvenime, o tuo metu kitame bazilikos aikštės gale Audronė ir Albinas Kisieliai virė „charčo“ sriubą ir kepė šakotį. Katechezės pabaigoje visi dalijosi tuo maistu. Šokiais, dainomis linksmino „Raskilos“ folkloro ansamblis. Netoliese, Bazilikos aikštėje, mažiesiems surengtos estafetės, užsiėmimai pagal jų amžiaus grupes ir pomėgius.

Rugpjūčio 17 d. buvo skirta kunigams ir pašvęstojo gyvenimo nariams. Šv. Mišias aukėjo arkiv. Lionginas Virbalas SJ. Prieš tai nuo 9 iki 11 val. vyko vidinio išgydymo pamaldos, 11 val. kun. kapucinas Vincentas Tamošauskas OFM vedė katechezę. Bazilikoje ir parapijos namuose veikė paroda, pristatanti Lietuvos vienuolijas.

Likusias dienas, kaip įprasta per aštuondienį, 12 val. bazilikoje aukotos šv. Mišios. Vieną iš tų dienų suvažiavę Panevėžio vyskupijos Caritas savanoriai meldėsi kartu su Panevėžio vyskupijos Caritas direktoriumi kun. Eugenijumi Styra, paskui dalijosi bendromis vaišėmis parapijos namuose. Visų atlydų metu ir iki rugsėjo parapijos namų salėje veikė dailininko Ričardo Ničajaus paroda. Nuo rugpjūčio 13 iki 18 dienos stovyklavo savanoriai. Rugpjūčio 17 dieną vaikai parodė per visą stovyklos laiką rengtą gražų spektaklį evangeline tema, skirtą Pašvęstojo gyvenimo metams. Atlydų dienomis bazilikoje adoruotas Švč. Sakramentas. Žmonės meldėsi prie stebuklingo Švč. M. Marijos Dievo Motinos paveikslo. -lk-

Marijos, Ežerų Valdovės, atlydai

Rugpjūčio 21–22 d. Baltarusijoje, Breslaujoje, vyko Marijos, Ežerų Valdovės,

pagundai neatsispiria. Silpnas ir kenčiantis žmogus lengviau atsigręžia į Dievą ir pasitiki ne savimi, bet tuo, kurio rankose yra dangus ir žemė“, – sakė arkivyskupas. Jis ragino Šiluvoje melsti reikalingiausio stebuklo – kad Dievas perkeistų mūsų širdis ir jose atsirastų daugiau meilės ir gailingumo.

Vakaro šv. Mišiose melstasi už tuos, kurie siekia išsivaduoti iš priklausomybių, ir jų šeimas. Homiliją sakęs kun. Kęstutis Dvareckas tikino, jog ir didžiausiose gyvenimo kryžkelėse Dievas lieka žmogų mylintis, juo tikintis, už jį kovojantis. Jis ateina į gyvenimą ne jo išiekvoti, bet pripildyti to, ko žmogus trokšta, – tikros ir amžinos laimės, duoti žmogaus gyvenimui tikrumą. Po Mišių vyko vidinio išgydymo pamaldos su misionieriais iš Lenkijos.

Rugsėjo 12-ąją Dievo Motinos Gimimą šventė jaunimas iš Kauno arkivyskupijos ir kitų Lietuvos vietų, taip pat piligrimai iš tolesnių kraštų (Punsko) bei krikščionių šeima – karo pabėgėliai iš Irako, Vilniaus arkivyskupijos rūpesčiu radusi taikaus gyvenimo prieglobstį Lietuvoje (šios šeimos jaunoji karta nešė Mišių atnašas). Tą dieną Dievo malonės melsta ir lietuviams, pasiklidusiems po visą pasaulį. Šioje jaunatviškoje, tikėjimo bendrystės džiaugsmą alsuojančioje piligrimų minioje, ypač gausiai susirinkusioje šventi iškilmingos Eucharistijos sakralioje aikštėje, buvo vyskupijų Jaunimo centrų, kitų Lietuvos jaunimo organizacijų atstovai, moksleiviai, studentai, mokytojai, dėstytojai, katechetai, „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenė, Šiluvą dviračiais pasiekęs Baisogalos parapijos jaunimas. Kartu Eucharistiją šventė jaunieji Kauno arkivyskupijos piligrimai. Šia malda jie užbaigė dviejų dienų atlydams skirtą programą „Teesie Tavo valia“ (Mt 6, 10), kurią parengė Kauno arkivyskupijos Jaunimo centras. 250 jaunų žmonių dalyvavo piligriminiame žygyje ir nuo penktadienio popietės keliavo pėsčiomis iš Lyduvėnų, kartu su sesėmis vienuolėmis, kunigais apmąstė „Tėve mūsų“ maldą ir vidurnaktį pasiekė Šiluvą.

Iškilmingai Eucharistijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, koncelebravo Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Kauno arkivyskupo pagalbininkas augziliaras vysk. Kęstutis Kėvalas bei jaunimo sielovadininkai kunigai.

Homilijoje arkiv. S. Tamkevičius jaunųjų Šiluvos piligrimų dėmesį atkreipė į Evangelijos pasakojimą apie jaunuolį, kuris, spręsdamas jaunam žmogui kylantį būties klausimą, klausė Jėzaus, ką turi daryti, kad laimėtų amžinąjį gyvenimą. Jėzus aiškiai ir trumpai atsakė, kas padėtų jam tapti geru mokiniu, bet šis jaunas žmogus Jėzaus nepaklausė. „Ne tik jaunas žmogus dažnai abejoja, ar laikydamasis Dievo įsakymų gali būti laimingas“, – sakė ganytojas. Šiais laikais siekiama absoliučios laisvės, neva jos niekas negali varžyti. „Mielas jaunime, gėris ir blogis žmogaus širdyje linkęs augti, todėl labai svarbu, kokią gyvenimo kryptį pasirinksite. Nesidairykite į tuos, kurie mėgaujasi prabangiu gyvenimu. Kviečiu mąstyti, ką gero galite padaryti žmonėms ir Lietuvai. Tai bus tikrasis kelias, kuris padarys jus laimingus“, – sakė arkivyskupas

Šių pamaldų liturgiją praturtino ir ypatingas, net 6 kolektyvų jungtinis choras, vadovaujamas Vitos Liaudanskaitės-Vaitkevičienės. Piligrimų sielovadoje šią dieną talkino Raseinių dekanato kunigai. Šiluvoje kasdien daugybė atvykstančių piligrimų pasinaudoja malone atlikti išpažintį, priimti Sutaikiniimo sakramentą. 16 val. Šiluvos bazilikoje vyko VDU KTF choro „Veritas“ koncertas Lietuvos Nepriklausomybės 25-mečio proga. Vakaro šv. Mišiose taip pat melstasi už jaunus žmones, kad gerasis Viešpats padėtų jiems atpažinti savo pašaukimą ir ištikimai juo gyventi.

Rugsėjo 13-ąją Šiluvoje buvo švenčiama pagrindinė Didžiųjų Švč. Mergelės Marijos Gimimo atleidų iškilmė. Tadien melstasi už šeimas ir melsta tėvynės dvasinio atsinaujinimo. Iškilmingą Eucharistiją vidudienį su Lietuvos vyskupais šventė sakralią aikštę tiesiog užtvindžiusi piligrimų jūra – ypač daug sutuoktinių porų, atvykusių su savo vaikais, dar tik besirengiančių santuokai sužadėtuosiu, šeimoms centrų bei kitų šeimų organizacijų darbuotojų, savanorių, ypač talkinančių rengiant sužadėtinius, Kauno ir Telšių seminarijų bendruomenės. Iškilmes transliavo nacionalinė televizija bei *Marijos radijas*. Šių pamaldų pabaigoje, šiemet švenčiant 25-ąsias atkurtosios Nepriklausomybės metines, buvo atnaujintas Pasiuokojimo Švč. M. Marijai aktas. Piligrimai prieš pagrindinę Eucharistiją vienijosi ir į bendrą rožinio maldą aikštėje.

Šią gausią ir džiugią Dievo Sūnaus Gimdytojos iškilmę švenčiančią bendruomenę pasveikino liturgijai vadovavęs Kauno arkivyskupas metropolitas ir sykiu Panevėžio vyskupijos apaštališkasis administratorius Lionginas Virbalas. Eucharistiją koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana, kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Telšių vyskupas Jonas Boruta, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, Telšių vyskupijos augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas, Vilniaus arkivyskupijos augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis.

„Jau du tūkstančius metų Bažnyčia kreipiasi į Švč. M. Mariją arkangelo Gabrieliaus įkvėptais žodžiais: „Sveika, malonėmis apdovanotoji, Viešpats su tavimi!“ Ir būtent toks yra pasveikinimas, kuriuo norime kreiptis šiandien į Viešpaties Motiną. Tai yra atpirktųjų liudijimas, kurie labai gerai žino, kokie yra malonės stebuklai, Visagalio įvykdyti joje ir per ją visame pasaulyje“, – sakė arkivyskupas Pedro López Quintana visus sveikindamas ir Šiluvą pavadindamas privilegijuota pamaldumo čia apsiareiškusiai Marijai vieta. „Gailestingumas yra antrasis meilės vardas“, – kalbėjo apaštališkasis nuncijus, atkreipdamas dėmesį į jau besiantinančius šventuosius Gailestingumo metus Bažnyčioje, kuri nepavargdama skleidžia Viešpaties gailestingumą. Būdamą paguodžianti ir atleidžianti, ji kviečia, kad būtume artimi visiems, kurie yra apleisti, taip pat karo pabėgėliams.

Iškilmėje dalyvavo LR ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius su žmona, Seimo nariai, Kauno universitetų rektoriai, kartu meldėsi Stačiatikių ir Evangelikų liuteronų Bažnyčių Lietuvoje dvasininkai. Giedojo dviejų kolektyvų – „Te Deum“ ir „Diemedžio“ – jungtinis choras, vadovaujamas Audriaus Petrausko, grojo Kauno Įgulos karinių oro pajėgų orkestras, vadovaujamas Ričardo Kukulskio.

„Mergelės Marijos Gimimo iškilmę švenčiame kaip Dievo meilės žmogui ir vilties šventę. Dievas neužmiršo savo žmonių. Marijos Gimimas – jo išgelbėjimo pažado įvykdymo pradžia. Noriu ir linkiu, kad ir šiais metais susirinkę mes visi patirtume Dievo ištikimybę, išgirstume jo Gerąją žinią“, – sakė arkiv. L. Virbalas, vėliau savo homilijoje pasidalydamas, kokia yra Geroji Evangelijos žinia šeimoms, kiekvienam asmeniui, visai visuomenei. Prieš Visuotinę maldą, kaip įprasta Šilinėse, sutuoktiniai, tadien atvykę į atleidus dėkoti Dievui už savo šeimos gyvenimą, buvo pakviesti atnaujinti Santuokos pažadus meldžiant, kad Viešpats padėtų juos tesėti visą gyvenimą.

atleidai. Vidurnaktį šv. Mišias aukoją Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas. Per pamokslą arkivyskupas kalbėjo apie Švč. Mergelės Marijos mums teikiamą pavyzdį. Ganytojas klausė: „Ką mums reiškia jos karaliavimas? Dabar mes galime atsigręžti į Dievą kaip į Tėvą, mums dovanojama Motina, kuri mus lydi, užtaria, kad sektume jos tikėjimo, pasitikėjimo ir ištikimybės keliu, kol galėsime dalytis džiaugsmu su jos Sūnumi amžinybėje. Patikėkime savo rūpesčius ir troškimus tai, kuriai Dievas patikėjo mus.“

Po vidurnakčio šv. Mišių atleidų dalyviai dalyvavo procesijoje meldamiesi rožinio malda, buvo nešamas popiežiaus karūnomis karūnuotas Breslaujos Marijos, Ežerų Valdovės, paveikslas, kuriame vaizduojama Marija su kūdikiu.

Dvi dienas vykusiuose atleiduose šv. Mišioms vadovavo Vitebsko vyskupas Alehas Butkevičius, Minsko-Mogiliovo arkivyskupas Tadeušas Kondrusevičius ir jo vyskupai augziliarai. Bažnyčioje ir prie Marijos, Ežerų Valdovės, paveikslo buvo meldžiamasi net ir naktį.

-vilnensis.lt

Piligrimų eisenos į Šiluvą

Kaip ir kasmet, paskutinį vasaros sekmadienį, rugpjūčio 30-ąją, Šiluvoje buvo švenčiama Padėkos už laisvę, tremtinių, partizanų ir laisvės kovotojų diena. Į šventę dauguma žmonių tą sekmadienį atkeliavo kaip tikri piligrimai – pėsčiomis, dalyvaudami piligrimų eisenose. Jos tradiciškai sekmadienio rytą prasidėjo dviejose vietose: Dubysos slėnyje prie Katauskių gyvenvietės ir Tytuvėnuose. Pirmajai eisenai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, antrajai – Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Prieš vidudienį abi eisenos pasiekė Šiluvą ir čia drauge dalyvavo iškilmingoje Eucharistijoje. Piligrimines eisenas į Šiluvą galima pavadinti tarptautinėmis. Ir šiemet jose dalyvavo Tarptautinės organizacijos už tradiciją, šeimą, nuosavybę nariai bei jaunųjų skautų grupė iš Baltarusijos.

Kauno arkivyskupijos piligrimai (kurijos bei jos institucijų darbuotojai, kelių parapijų atstovai, jaunieji savanoriai) drauge su ganytojais – arkivyskupu Lionginu Virbalu, arkivyskupu emeritu Sigitu Tamkevičiumi, augziliaru vyskupu Kęstučiu Kėvalu – saulėtą rytmetį išsirikiavo į koloną prie kryžiumi paženklintos vietos Dubysos slėnyje. Žygiui vadovavęs arkiv. L. Virbalas kvietė jį skirti maldai už Tėvynę, kad Dievo padedami išsaugotume nepriklausomybę, kad Lietuvos žmonės būtų tikrai laisvi – laisvi nuo nuodėmės. Ganytojas vadovavo rožinio maldai, o vėliau, piligrimų eisenai pasukus per Šiluvos šilą, – Kryžiaus keliui prie čia įrengtų Kryžiaus kelio kopytstulpių.

12 val. pilnutėlėje bazilikoje iškilmingai Eucharistijai vadovavęs arkivyskupas L. Virbalas kvietė dėkoti Dievui už laisvės dovaną, su dėkingumu prisiminti visus, kurie kovojo už Lietuvos laisvę. Eucharistiją koncelebravo vėliau homiliją pasakęs arkiv. emeritas S. Tamkevičius, vysk. K. Kėvalas, Šiaulių vysk. E. Bartulis, *Marijos radijo* programų direktorius kun. Gintaras Blužas. Pamaldose giedojo VDU Katalikų teologijos fakulteto choras „Veritas“, vadovaujamas Vitos Liaudanskaitės-Vaitkevičienės.

Savo homilijoje arkivyskupas emeritas S. Tamkevičius atkreipė dėmesį, kad tautos laisvės siekis visada ir visur buvo susijęs su tikėjimu į Dievą. Ganytojas kvietė nedejuoti, ištikimai su Dievu eiti tikrosios laisvės keliu. „Ačiū jums, dorieji žmonės, kurie laikėtės ir laikotės Dievo bei Evangelijos kelio. Jūs esate „žemės druska“, neleidžianti viskam sugesti. Jūs esate „pasaulio šviesa“, nušviečianti tikros laisvės kelią“, – sakė ganytojas užbaigdamas homiliją. Visuotinėje maldoje, be kitų maldavimų, taikos ir ramybės prašyta visiems kariaujantiems kraštams pasaulyje, ypač ten, kur ir šiandien persekiojami krikščionys. Pamaldos už laisvę Šiluvos bazilikoje tą sekmadienį užbaigtos sugiedotu Lietuvos himnu.

-kait-

Piligrimų sielovadoje šią dieną talkino Kauno I dekanato kunigai. Šeimos gyvenimo rūpesčiai, skauduliai Marijos užtarimui buvo patikėti ir kitose tądien aukotose šv. Mišiose. Jose melstasi už gimstančio vaikelio laukiančias šeimas; už šeimas, kurios rūpinasi našlaičiais ir apleistais vaikais; prašyta tikėjimo ir drąsos kartu gyvenančioms poroms priimti Santuokos sakramentą. Vakaro šv. Mišiose buvo meldžiamasi už sunkumų patiriančias šeimas.

„Susirinkome švęsti Eucharistijos tęsdami Šiluvos atlaidus, melstis už politikus, kultūros, meno, mokslo, žiniasklaidos darbuotojus, kad jie savo darbais ieškotų tiesos ir gėrio“, – sakė arkivyskupas Lionginas Virbalas Šiluvoje sveikindamas iškilmingas šv. Mišias koncelebruojančius arkivyskupą emeritą Sigitą Tamkevičių, savo pagalbininką vyskupą Kęstutį Kėvalą, brolius kunigus, giedantį Kretingos parapijos sumos chorą ir visus *rugsėjo 14-osios* iškilmių dalyvius.

Su atlaidų maldininkais iš įvairių Lietuvos vietų vidudienį šv. Mišiose dalyvavo kelių rajonų merai, katalikiškų mokyklų bei gimnazijų bendruomenės su savo vadovais, Kauno nacionalinio dramos teatro bendruomenė ir kt.

Per pamokslą vyskupas K. Kėvalas į klausimą, kokiais darbais šiandien galėtume ieškoti tiesos ir gėrio politikos, žiniasklaidos, meno, kultūros srityse, pabrėžė tris momentus – vienybės siekimą, pastangas dėl bendrojo gėrio, vilties kultūros įtvirtinimą. Turime mokytis būti vieningi ne tik pavojaus akimirkomis, bet ir taikos bei ramybės laiku. Vienybės reikia politikoje ir visuose žmonių tarpusavio santykiuose. Pats Jėzus rodo pavyzdį, moko atleisti, neteisti, nesmerkti kito. Pastangos dėl bendrojo gėrio – tai mokymasis save dovanoti kitiems. Visos visuomenės gyvenimo sritys – kultūra, menas, politika ir kt. – yra dovanojimosi erdvė ir galimybė. Ganytojas atkreipė dėmesį į įstatymus, kurie turėtų remtis ne dauguma, bet prigimtinio įstatymu. Be tikėjimo į Dievą, moralinių pagrindų, žmonės nusivilia ir pačia demokratija. Savo homilijoje vysk. K. Kėvalas ragino būti vilties žmonėmis, tais, kurių viltis kyla iš pasitikėjimo Dievu.

Vakaro šv. Mišiose melstasi už verslininkus ir žemdirbius, kad jie sąžiningu darbu liudytų Kristų savo aplinkoje. Šios dienos piligrimams sielovadoje talkino Raseinių dekanato kunigai. Jie kartu su nuolatiniiais nuodėmklausiais atlaiduose patarnavo klausyklase, aukojo šv. Mišias, sakė homilijas.

Rugsėjo 15-ąją už savo pašaukimą Dievui dėkoti į Šiluvą suvažiavo seserys ir broliai vienuoliai bemaž iš visų Lietuvos vienuolinių kongregacijų. Galingasis Akatistas, gražiausias Rytų Bažnyčios himnas Dievo Motinai, sujungė vienuolius ir piligrimus į bendrą maldą Apsireiškimo kopylčioje, sykiu pagerbiant Mergelės Marijos Gimimą. Meldžiant pašauktiesiems malonės, kad jie savo gyvenimu liudytų gyvą ir tvirtą tikėjimą, vidudienį Šiluvos aikštėje prie altoriaus buvo švenčiama iškilminga Eucharistija su šimtais seserų ir brolių vienuolių. Jai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas SJ, koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Kauno arkivyskupo pagalbininkas vyskupas Kęstutis Kėvalas, vyskupijų bei kongregacijų kunigai. Giedojo jungtinis seserų ir brolių choras, vadovaujamas seserų Liucijos ir Celinios.

Visą švenčiančią bendruomenę, įvairių kongregacijų seseris ir brolius vienuolius pasveikino Kauno arkivyskupas palinkėdamas: „Tegul ši malda stiprina vienuolių ryžtą stiprinti tikėjimą gyvenant ne truputėlį, bet su visu ryžtu, visu pajėgumu, visu gyvenimu pagal savo pašaukimą.“

„Koks būtų pasaulis be vienuolių?“, – klausė savo homilijoje LVK Vienuolių reikalų komisijos pirmininkas, Telšių vyskupijos augziliaras vyskupas L. Vodopjanovas. Šis pasaulis būtų tikrai blogesnis, tamsesnis, liūdnesnis. Vienuoliai neša pasauliui Jėzaus žinią į visas gyvenimo sritis, kur tik darbuojasi. Vysk. L. Vodopjanovas linkėjo pašvęstiesiems išlikti džiugiems ten, kur jie yra, nuolat liudyti pasauliui, kokių „didžiųjų dalykų padarė Visagalis“.

Vėliau seserys ir broliai vienuoliai atnaujino savo pasiryžimą mylėti Dievą, gyventi skaistumo, neturto, klusnumo įžadais. Pamaldos užbaigtos atlaidų pabaigą ženklinančia procesija su Švč. Sakramentu į Apsireiškimo koplyčią ir palaiminimu. Vakare šv. Mišiose bazilikoje dėkota Dievui už malones, gautas Šiluvos Dievo Motinos užtarimu.

Vakaro šv. Mišioms vadovavęs arkivyskupas L. Virbalas savo homilijoje kvietė dėkoti Viešpačiui. Ganytojas pasidalijo trimis padėkos aspektais. Pirma, Dievui dėkojame už nuovargį – kiekvieno Šiluvoje apsilankiusio piligrimo ar patarnavusiojo atlaiduose. Pats Viešpats stiprino ir padėjo. Arkivyskupas linkėjo išsaugoti tai, ką patyrė atlaiduose – patarnavimo džiaugsmą ar priimtą pagalbą.

Antra, Dievui dėkojame už grūdus ir daigus. „Tikiu, kad Viešpats pasėjo sėklą į kiekvieno žmogaus sielos dirvą“, – sakė arkivyskupas, kviesdamas tai, ką kiekvienas išgirdo, patyrė per atlaidus, kuo sustiprėjo, stengtis toliau auginti ir brandinti.

Trečia, tai padėka už Mergelę Mariją, kuri žvelgia į kiekvieną žmogų ir mato viską, ko kiekvienam asmeniškai reikia labiausiai, motiniškai užtaria kiekvieną Jėzui. „Marija visus kviečia ir ragina eiti pas Jėzų ir jo klausyti, todėl dėkime už tokią gerą Motiną“, – sakė arkivyskupas.

Ganytojas nuoširdžiai padėjo vyskupams, kunigams, seminaristams, seserims vienuolėms, patarnautojams, vargonininkams, šeimininkėms ir valytojoms, Šiluvos parapijai, jos vaikams ir jaunimui, ypač – Šiluvos atlaidų koordinatoriui Vaidai Spangelevičiūtei-Kneižienei, palinkėjo, kad Šiluvoje patirta palaima lydėtų juos ir jų artimuosius. Šilinių atlaidų dalyviams išdalyta per 30 tūkst. Komunikantų – tai visu tūkstančiu daugiau nei pernai.

Katechezes atlaiduose sakė kunigai: Artūras Kazlauskas, Aleksandras Barrelli SDB, Severinas Holocheris OFM, Aldonas Gudaitis SJ, Kęstutis Genys, Algirdas Toliatas, mons. Artūras Jagelavičius, Stasys Kazėnas SJ, Mindaugas Grigalius, Gediminas Jankūnas, Arnoldas Valkauskas, Antanas Blužas OFM, Gintaras Blužas, Erastas Murauskas.

Klausklose patarnavo kunigai: Robertas Grigas, Vytenis Vaškelis, Vidmantas Balčaitis, mons. Aurelijus Žukauskas, Kęstutis Genys, Ladislovas Baliūnas SJ, Severinas Holocheris OFM, mons. Petras Budriūnas.

Nuolat liturgijoje talkino kun. Darius Vasiliauskas, kun. Andrius Alminas, kun. Artūras Kazlauskas. Kun. A. Kazlauskas pradėdavo rytus įvadu savanoriams ir meldavosi kartu su jais Rytmetinę.

Kryžiaus keliui kasdien vadovaudavo Šventosios Šeimos, Dievo Apvaizdos, Marijos tarnaitės seserys, taip pat eucharistietės, pranciškonės, kazimierietės, benediktinės, širdietės. Kasdien šiame Kryžiaus kelyje per šilą dalyvaudavo iki 70 piligrimų.

Jaunimo žygis iš Vilniaus į Trakus

Rugsėjo 12 d. gausus Vilniaus arkivyskupijos, Kaišiadorių ir Panevėžio vyskupijų jaunimo būrys tradiciškai keliavo pėsčiomis iš Aušros Vartų į Trakų šventovę. Jau nuo 2006 m. Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro rengiami piligriminiai žygiai, jungiantys šias senas, stebuklais garsėjančias šventoves, pritraukia būrius jaunimo iš Vilniaus ir kitų vyskupijų.

Šiomet keli šimtai jaunuolių vėl pasiryžo įveikti ilgą kelią, atnešdami savo padėką ir intencijas Mergelei Marijai. Šių metų žygio tema: „Palaiminti gailėstingieji, jie susilauks gailėstingumo“. Ji kilo iš troškimo atsiliiepti į ateinančius popiežiaus Pranciškaus paskelbtus Gailėstingumo metus.

Aušros Vartų šventovėje palaiminimą iš vysk. Arūno Poniškaitio gavę piligrimai, džiugiai laimindami Vilniaus miestą, patraukė Trakų keliu. Kelionė nepailgo giedant, meldžiantis rožinį, Gailėstingumo vainikėlių, dalyvaujant viktorinoje. Žygio metu jauni žmonės turėjo galimybę švęsti Sutaikinimo sakramentą. Jaunimas stabteldavo ne tik pailsėti, atsigerti vandens, bet ir pasiklausyti katechezų bei tikėjimo liudijimų. Apie gailėstingumą gražiai liudijo kunigas Kęstutis Dvareckas. Jis sakė, kad mums svarbu nebijoti išeiti iš visų savo šešėlių į šviesą, kurioje išryškėja mūsų sielos dėmės. Mes nudžiuginame Jėzų, kai pripažįstame savo nuodėmingumą ir leidžiame Jam mums tarnauti, nuplauti mus savo krauju. Kunigas Marius Žitkauskas pabrėžė, kaip svarbu atleisti savo artimui, nes Dievas mums atleido nepalyginti daugiau, esame amžini Dievo skolininkai, todėl ir savo artimui turėtume būti gailėstingi. Jis ragino tapti gailėstingumo vaistais vieni kitiems.

Ilgesnis sustojimas piligrimų laukė Lentvaryje, kur buvo išstatytas Švenčiausiasis Sakramentas. Vakare džiaugsmingai pasiekus Trakų šventovę, piligriminį

žygį vainikavo šv. Mišios, kurioms vadovavo vysk. Arūnas Poniškaitis, koncelebravo būrelis Vilniaus arkivyskupijos kunigų. Vyskupas savo homilijoje sakė, kad krikščionių turtas yra gailėstingumas, ir ragino priimti gailėstingumą, pripažinti savo kaltes ir gailėstingumu keisti pasaulį.

Po šv. Mišių piligrimai tradiciškai buvo vaišinami karštu plovu ir arbata. Šventišką žygio programą užbaigė Domo Razausko ir Sauliaus Petreikio koncertas.

-rž-

Renginiai Teofilui Matulioniui atminti

Birželio 24 d. Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas drauge su Dievo tarno Teofiliaus Matulionio bylos postulatoriumi, Birštono parapijos vikaru kun. dr. Mindaugu Saboniu Vatikano šventųjų skelbimo kongregacijai įteikė knygą apie Dievo tarną T. Matulionį *POSSITIO*. Daugiau kaip 800 puslapių knygoje pateikti dokumentai, Dievo tarną pažinojusių žmonių liudijimai, įrodantys nepaprastą jo atsidavimą Dievui ir tikintiesiems, aukojant persekiojimo ir kalinimo kančias už Bažnyčią. Šis įvykis yra itin reikšmingas Lietuvos Katalikų Bažnyčios gyvenime, nes pateikus dokumentų rinktinę apie kandidatą į palaimintuosius, Šventųjų skelbimo kongregacijos ekspertai pradeda vertinti pateiktą medžiagą.

Sugrįžęs iš kelionės į Romą, Dievo tarno bylos postulatorius kun. dr. Mindaugas Sabonis birželio 29 d. įteikė muziejui itin brangią dovaną – tik 5 egzempliorių tiražu išleistą knygą *POSSITIO*. Šią dieną Birštono sakralinį muziejų aplankė vieno iš garsiausių pasaulyje bažnytinių universitetų – Romos Popiežiškojo šv. Grigaliaus universiteto magistrantų ir doktorantų grupė, vadovaujama Bažnyčios istorijos fakulteto dekanu kun. prof. Nuno da Silva Goncalves SJ. Muziejaus atsiliepiamų knygoje už pažintinę ekskursiją bei edukaciją apie Dievo tarną Teofilų Matulionį dėkojo

Žolinės atlaidai Pivašiūnuose

Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų atlaidai kasmet sutraukia į Pivašiūnus minias maldininkų. Šiomet Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centras didelį dėmesį skyrė tam, kad atlaiduose aktyviai dalyvautų jaunimas. Pasirengimas prasidėjo rugpjūčio 9 d. trijų dienų stovykla Varkalėse, kur jaunimas kasdien šventė Eucharistiją, adoravo Švč. Sakramentą ir mokėsi gyventi dvasine bendryste. Jaunimo dienų temą „Sek paskui mane“ pagilino vienuolių vedamos konferencijos bei katechezės, pristatančios pašvęstąjį gyvenimą. Jauni žmonės galėjo iš arčiau pažvelgti į šį pašaukimą, išsiaiškinti jiems rūpimus klausimus. Kun. t. Domingo Avellaneda IVE kalbėjo apie šventumą, ses. Vincenta Slavėnaitė MVS apžvelgė malda, broliai joanitai iš Vilniaus pristatė pašvęstąjį gyvenimą ir neturtą, ses. Evelina Lavrinovičiūtė MVS aptarė skaistumą, o ses. Jolanta Gurskaitė FMA gvildeno klusnumo temą.

Rugpjūčio 12 d. jaunimas pradėjo piligrimystę į Pivašiūnus pėsčiomis. Buvo ne tik giedama, meldžiamasi, bet ir iš sutiktų žmonių renkamos intencijos, kurias jaunimas nunešė Mergelėi Marijai į Pivašiūnus. Pakeliui melstasi Užuguoščio, Aukštadvario, Onušio bei Dusmenų bažnyčiose. Piligrimus labai šiltai priėmė vietiniai gyventojai, ypač svetingi buvo Nemaionių ir Radomislų kaimų gyventojai. Piligrimystės metu jaunuoliai galėjo atlikti išpažintį arba ateiti dvasinio pokalbio pas kunigą ar vienuolius, kurie lydėjo piligrimus.

Rugpjūčio 14 d. popiet piligrimai pasiekė Pivašiūnus ir, trumpai pasimeldę prie malonėmis garsaus Švč. Mergelės Marijos Nuliūdusiųjų Paguodos paveikslo, įsikūrė Pivašiūnų gimnazijos patalpose. Po trumpo atokvėpio imta rengtis pagrindinės atlaidų dienos savanorystei. Jaunimo dvasios vadas kun. R. Bičkauskas paskirstė tarnystes ir pareigas, supažindino su pagrindinėmis funkcijomis svetingai priimant atvykstančius maldininkus bei suteikiant jiems reikiamą informaciją.

Pagrindinę atlaidų dieną – rugpjūčio 15-ąją, dalyvaujant Lietuvos vyskupams, šv. Mišioms vadovavo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, giedojo jungtinis Kaišiadorių vyskupijos parapijų choras. Mišių pradžioje buvo pašventinti žolynai ir vaisiai. Pamokslo metu kardinolas kalbėjo: „Ši šventė mums skelbia, kad mes danguje turime Motiną. Nuo kryžiaus Viešpats Jėzus apaštalui Jonui patikėjo savo Motiną, o drauge ir mus visus. Marijos kapas yra tuščias, ji yra danguje, o dangus yra atviras jos vaikams. Motinos Marijos širdis yra nuostabiai didelė, nes joje telpa meilė Dievui ir visiems Jo kūriniais.“

Po šv. Mišių Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas visiems padėkojo ir pakvietė kartu bažnyčioje pagarbinti Švč. Sakramentą ir Švč. M. Marijos litanijos žodžiais šauktis Marijos Nuliūdusiųjų Paguodos užtarimo. Po pagrindinių šv. Mišių jaunimas pradėjo rengtis vakaro pamaldoms, kurių metu šlovino, skaitė skaitinius, o vėlų vakarą Pivašiūnų šventovėje prasidėjo Švč. Sakramento adoracija, norintieji galėjo priimti Sutaikinimo sakramentą.

Rugpjūčio 16 d. Pivašiūnai pakvietė šeimas ir jaunimą į išskirtines pamaldas. Šv. Mišių metu buvo teikiamas Sutvirtinimo sakramentas, o po Mišių jaunimo iniciatyva vyko Eucharistijos procesija. Jaunimas ir šeimos kartu meldėsi, pietavo, linksmi leido laiką šokdami liaudiškus šokius. Per pietus maldininkus aplankė ir asmeniškai pasveikino Kaišiadorių vyskupas J. Ivanauskas. Po vyskupo žodžio jaunimas giesme palaimino savo ganytoją, o šis – jaunimą ir šeimas.

Rugpjūčio 17 d. Pivašiūnus užplūdo Gyvojo rožinio ir kitų maldos grupių nariai. Gyvojo rožinio draugija yra pati gausiausia iš visų Kaišiadorių vyskupijoje veikiančių maldos grupių. Jos nariai iškilminga eisena įėjo į Pivašiūnų bažnyčią, nešdami savo parapijos Gyvojo rožinio draugijos vėliavas, pasidabinę išskirtine atributika. Pamokslo metu generalvikaras mons. Algirdas Jurevičius kalbėjo apie Dievo Motinos besąlyginį atsidavimą Viešpaties valiai ir apie maldos gelmę, pasiremdamas šv. Teresės Avilietės dvasiniais lobiais. Po pamaldų įvairių maldos grupių nariai agapėje dalijosi ne vien dvasine patirtimi, bet ir žemiškomis gėrybėmis.

Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* rugpjūčio 18 d. į Pivašiūnus pakvietė parapijų *Caritas* atstovus. Katechezę, skirtą Pašvęstojo gyvenimo metams, vedė kun. Eugenijus Markovas SJ. Pasak jo, žmogus niekad nesijaus ramus, kol neatsiduos į Dievo rankas. Tai galioja gyvenant ir šeimose, ir vienuolynuose. Prelegentas papasakojo apie savo gyvenimo kelią ir artėjimą prie Dievo. Tai atnešė supratimą, kad džiaugsmą Viešpats teikia dažniausiai per kitus žmones. Svarbu ne laukti ypatingų aplinkybių ar progų, o tiesiog daryti gerus darbus bei priimti visus žmones ir nebijoti prisiliesti prie žmonių dvasinių žaizdų. Kai jaučiame vidinį džiaugsmą, tai ženklas, kad mūsų darbai yra geri. Svarbu mokėti džiaugtis mažais dalykais. Kun. Eugenijus papasakojo apie savo patirtis taraujant trejus metus Afrikoje. *Caritas* savanoriai turėjo progą užduoti kunigui klausimų ir asmeniškai pabendrauti. Šv. Mišiose homiliją sakė vysk. Juozas Matulaitis. Po Mišių *Caritas* pakvietė į agapę.

Rugpjūčio 19 d. Pivašiūnuose buvo meldžiamasi už žemdirbius ir bendruomenes. Pačiame rugiapjūtės įkarštyje vykstantys Žolinės atleidai Pivašiūnuose visuomet sulaukia žemdirbių dėmesio. Pamokslo metu kun. Gediminas Mioldažis atskleidė Švč. M. Marijos kaip bendruomeniškos moters vaidmenį.

Rugpjūčio 20 d. Kaišiadorių vyskupija mini Dievo tarną arkivyskupą Teofilijų Matulionį. Pivašiūnuose buvo švenčiama Kunigų ir vienuolių diena. Pašvęstojo gyvenimo metais pagerbiant seseris vienuoles, gausus seserų būrys kartu su kunigais įėjo procesijoje į bažnyčią. Kaišiadorių vyskupas J. Ivanauskas homilijoje komentavo Kalno pamokslo palaiminimus ir priminė Dievo tarno Teofiliaus tarnystę Bažnyčioje. Po homilijos vienuoliai atnaujino vienuoliškus įžadus, o po pamaldų dar ilgai agapėje ragavo bendrystės vaisius. Vakare Dievo tarnas arkiv. Teofilijus paminėtas ir Kaišiadorių katedroje. Susirinkusieji klausėsi 1956 m. autentiško įrašo. Generalvikaras mons. dr. Algirdas Jurevičius skaitė pranešimą apie Dievo tarno Teofiliaus vaidmenį gelbėjant žydų tautybės mergaitę Esterą Elinaitę ir supažindino su naujai paskelbta medžiaga tuo klausimu. Teofiliaus Matulionio maldos grupės nariai perskaitė per Dievo tarno užtarimą patirtų malonių liudijimus, kuriuos tikintieji įrašė į „Malonių knygą“. Homilijoje vysk. J. Ivanauskas atskleidė Dievo tarno reikšmę Bažnyčiai ir paragino melstis, kad Viešpats leistų kuo greičiau sulaukti Teofiliaus paskelbimo palaimintuoju. Šių metų liepos mėnesį pagal Šventųjų skelbimo kongregacijos nuorodas parengta medžiaga (*Positio*) buvo įteikta kongregacijos prefektui kard. Angelo Amato SDB, iš kurio gautas patvirtinimas, kad 2016 m. balandžio mėnesį pateikta *Positio* bus atiduota vertinti Teologų komisijai.

Rugpjūčio 21 d. Pivašiūnuose buvo švenčiama Tikybos mokytojų, katechetų ir pedagogų diena. Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centras sukvietė tikybos mokytojus ir katechetus į susitelkimo dieną, kurią pradėjo vysk. J. Ivanauskas. Ganytojas pasidalijo mintimis iš tarptautinės katechezės konferencijos, vykusios Romoje. Anot prelegento, iš įvairių pasaulio šalių atstovų buvo įdomu

svečiai iš Italijos, Portugalijos, Brazilijos, Meksikos, Tanzanijos, Indijos, Kenijos, Kanados ir kitų šalių. Šios tarptautinės akademinio katalikiškojo pasaulio grupės apsilankymas buvo itin palanki proga tarptautiniu mastu paviešinti ir paskleisti žinią apie Lietuvos švento gyvenimo kankinį Teofilijų Matulionį.

Ši iš Romos atvykusi grupė, kurią sudarė dvidešimt penki kunigai ir penki pasauliečiai, po ekskursijos muziejuje dar plaukiojo Nemunu, trumpai apsilankė „Tulpės“ sanatorijoje, o vakare aukojo šventąsias Mišias Birštono Šv. Antano Paduviečio bažnyčioje. Buvo meldžiamasi dviem intencijomis: prašyta Dievo tarno Teofiliaus Matulionio paskelbimo palaimintuoju ir muziejaus darbuotojai sveikatos. Pamokslo metu kun. dr. M. Sabonis atskleidė arkivyskupo Teofiliaus Matulionio asmenybę, kurios šventumą liudija kasdienis įsipareigojimas vykdyti ne savo, bet Dievo valią.

Rugpjūčio 20 d. Birštono sakralinio muziejaus muziejininkai dalyvavo Kaišiadoryse surengtuose prieš 53-ejus metus mirusio, bet drauge dangui gimusio Dievo tarno Teofiliaus Matulionio minėjimo renginiuose. Tą dieną katedroje veikė muziejaus parengta kilnojama paroda apie Dievo tarną, žvakių šviesos kelias vedė lankytojus į T. Matulionio kriptą. Šią dieną Pivašiūnų atlaiduose buvo meldžiamasi prašant arkivyskupo T. Matulionio greitesnio paskelbimo palaimintuoju. Kaišiadorių katedroje platinti Dievo tarno T. Matulionio maldos grupės išleisti lankstinukai apie arkivyskupą ir per jo užtarimą patiriamas malones, taip pat knygu skirtukai su malda. Konferencijos metu mons. dr. Algirdas Jurevičius pakvietė paklausti autentiško arkivyskupo T. Matulionio ganytojiško laiško garso įrašo. Jį 1956 m. įrašė prelatas Jonas Jonys, suskaitmenino Birštono sakralinio muziejaus darbuotojai. Monsinjoras Algirdas Jurevičius priminė susirinkusiesiems apie arkivyskupo artimo meilę ir plačiau papasakojo žydaitės Esteros Ellin gelbėjimo 1941–1943 m. istoriją. Už mergaitės išgelbėjimą Dievo tarnas

po mirties (2003 m.) buvo apdovano-
tas Žuvančiųjų gelbėjimo kryžiumi.
Kaišiadorių T. Matulionio maldos gru-
pės nariai papasakojo konferencijos
dalyviams keletą liudijimų apie patirtas
malones per Dievo tarno Teofiliaus Ma-
tulionio užtarimą.

Po konferencijos vyskupas J. Ivanaus-
kas su kunigais koncelebravo šv. Mišias.
Jose dalyvavo benediktinių vienuolijos
seserys, Maltos ordino Lietuvoje vado-
vai, svečiai iš Vokietijos ir gausus būrys
tikinčiųjų. Po Mišių melstasi Dievo tar-
no kriptoje, šiltai bendrauta agapėje.

-rZ-

Šv. Kazimiero iškilmė Vėžaičiuose

Rugpjūčio 26 d. į Vėžaičius, Telšių vysku-
pijos diecezinę Šv. Kazimiero šventovę
rinkosi jaunimas iš visos Telšių vyskupij-
jos. Čia vyko Šv. Kazimiero – Lietuvos
jaunimo globėjo atleidai. Šv. Mišioms
vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas
Jonas Boruta SJ, koncelebravo jo aug-
ziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas
OFM. Giedojo Platelių parapijos
jaunimo choras, vadovaujamas Dianos
Paulauskienės, ir Vėžaičių parapijos su-
mos choras. Šv. Mišių pradžioje Telšių
vyskupas J. Boruta SJ išsamiai pristatė
šv. Kazimierą ir jo vaidmenį Lietuvos ir
Bažnyčios istorijoje.

Sakydamas pamokslą vyskupas L. Vo-
dopjanovas OFM analizavo šventumo
svarbą tikinčio žmogaus gyvenime. Jis
kvietė ir jaunus, ir vyresnius šv. Kazi-
miero pavyzdžiu sekti Kristumi, gyven-
ti maldos, aukos, tikėjimo gyvenimą.
Tokio gyvenimo pavyzdys ir yra šv. Ka-
zimieras.

Po šv. Mišių Vėžaičių miestelio gatvė-
mis eita Eucharistijos procesija. Jos
metu Telšių vyskupijos vyskupas kvie-
tė melsti pašaukimų į kunigystę ir vie-
nuolystę. Po visų pamaldų ir palaimini-
mo Švč. Sakramentu visiems padėjo
Vėžaičių parapijos klebonas, Telšių vys-
kupijos jaunimo centro direktorius
kun. Viktoras Daujotis. Jaunimui buvo
surengta nuotaikinga agapė, vėliau

išgirsti apie skirtingas tikybos mokymo bei katechezės situacijas, pasimokyti
iš pateiktų pavyzdžių. Vysk. J. Ivanauskas įteikė tikybos mokytojams kanoni-
nius siuntimus dėstyti tikybą ateinančiais mokslo metais. Pedagogai dalyvavo
šv. Mišiose Pivašiūnų šventovėje. Homilijoje generalvikaras mons. A. Jurevi-
čius kalbėjo apie Marijos *Magnificat* svarbą. Po pamaldų Pivašiūnų gimnazijoje
surengta agapė.

Pivašiūnų Žolinės atleidų aštuondienį rugpjūčio 22 d. apvainikavo Švč. M. Ma-
rijos Karalienės liturginis minėjimas. Tą dieną buvo minima Ligonių, slaugytojų
ir medicinos darbuotojų diena. Šv. Mišioms vadovavo Vilkaviškio vyskupas
Rimantas Norvila. Pamoksle ganytojas kalbėjo apie dvasinį fizinių ligų ma-
tmenį ir ragino pasitikėti Viešpačiu kiekvienoje situacijoje. Mišių metu per
trisdešimtį ligonių, kurie buvo tam pasiruošę ir iš savo parapijos klebono
turėjo specialios formos ligonio kortelę, vyskupai J. Ivanauskas ir R. Norvila
suteikė Ligonių sakramentą. -kaj-

Vienuolijų palapinių šventė „Ateikite ir pamatysite“

Rugpjūčio 29 d. Vilniuje, Bernardinų sode, vyko svarbiausias Pašvęstojo gy-
venimo metų renginys, skirtas Lietuvos visuomenei. Šventės organizatoriai –
Lietuvos moterų vienuolijų aukštesniųjų vyresniųjų konferencija, Lietuvos
vyrų vienuolijų vyresniųjų konferencija ir Lietuvos Vyskupų Konferencijos
vienuolijų reikalų komisija.

Šventės įžanginis akordas buvo išvakarėse Vilniaus katedroje Vilniaus arki-
vyskupo Gintaro Grušo kartu su dar keliais Lietuvos vyskupais ir broliais
kunigais aukotos šv. Mišios, po kurių visi dalyviai buvo išsiųsti į maldos už
Vilniaus miestą akciją.

Šeštadienio šventėje dalyvavo apie pustučio šimto brolių ir seserų iš trisde-
šimt trijų Lietuvoje veikiančių vyrų ir moterų vienuolijų, net kai kurių kon-
templiatyviųjų vienuolynų atstovai, pavyzdžiui, broliai benediktinai iš Pa-
lendrių. Kiekviena vienuolija turėjo savo palapinę, kur galėjo pristatyti savo
vienuolijos charizmą, istoriją, šiądienę misiją, pasidalyti savo rankų darbo
gaminiais, pradžiuginti lankytojus savo talentais ir išmone.

Šventės tikslas, kaip sakė pranciškonas vyskupas Linas Vodopjanovas, Vie-
nuolijų reikalų komisijos primininkas, buvo Pašvęstojo gyvenimo metų proga
parodyti plačiajai visuomenei, kas ir kokie yra seserys ir broliai vienuoliai,
suteikti norintiesiems galimybę susitikti, pabendrauti su broliais ir seserimis,
kurie dažnai nepastebimi tyliai atlieka labai svarbias tarnystes Bažnyčioje ir
visuomenėje.

Sodo centre, scenoje prie fontano, visą dieną vyko iš anksto paskelbta progra-
ma, parengta įvairių vienuolijų atstovų bei jungtinio pašvęstųjų choro, vado-
vaujamo sesers Celinos OSB. Po įžanginio Pašvęstojo gyvenimo metų himno
scenos šeimininkai – šventės vedėjai Dievo Apvaizdos sesuo Dominyka ir
pranciškonas brolis Algis pirmiausia pakvietė žodį tarti Vilniaus arkivyskupą
metropolitą Gintarą Grušą. Jis padėjo pašvęstiesiems už jų gyvenimo ir tar-
nystės liudijimą, priminė istorinį įvairių vienuolijų įnašą į Vilniaus kultūrinį ir
visuomeninį gyvenimą ir paskelbė šventę atidarytą.

Palapinėse ir šalia jų įsikūrę vienuolijų atstovai vaišino svečius pačių kepta
duona ir saldumynais, gira ir žolelių arbata. Kas norėjo, galėjo pasimokyti iš

vienuolių groti gitara ar violončele, verti rožinio karoliukus ar pinti rožinį iš virvučių, gražiai išpuošti piešiniais stiklinius indus, pasidaryti šventą paveikslėlį, įsigyti savo portretą, nupieštą čia pat savo talentu besidalijančios sesers. Vaikus viliojo dėlionės su šventųjų atvaizdais, galimybė parašyti savo vardą senovine spausdinimo mašinėle, menančia „Katalikų Bažnyčios kronikos“ laikus. Ikonos palapinėje šventės svečiai galėjo pabūti tyloje, pasimelsti prie Pašvęstojo gyvenimo metais per Lietuvos vienuolijas keliaujančios Kristaus Valdovo ikonos, nutapytos Paštuvos vienuolyne gyvenančios karmelitės sesers Nijolės. Pokalbių kalnelyje visą dieną budėjo vienuoliai kunigai, tad jų galima buvo paprašyti patarimo ar atlikti išpažintį. Visus atvykstančius džiaugsmingai sutiko ir nuoširdžiu rūpesčiu visą šventės dieną lydėjo gausus būrys sava-norių ne tik iš Bernardinų parapijos, bet ir iš viso Vilniaus ir netgi kitų miestų.

Visą šventės dieną Bernardinų bažnyčioje vyko Švenčiausiojo Sakramento adoracija, o pasibaigus šventei sode į šią bažnyčią visi dalyviai ir svečiai susirinko švęsti iškilmingų Mišių, kurioms vadovavo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, koncelebravo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, Vilniaus vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ ir jo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, gausus būrys kunigų vienuolių ir diecezinių kunigų. Mišių metu visi pašvęstieji seserys ir broliai drauge viešai atnaujino savo vienuoliškus įžadus.

Po Mišių visi patraukė link Aušros Vartų, kur padėkojo Dievui už pašvęstojo gyvenimo dovaną, už gražią Palapinių šventę ir vieningai sugiedojo „Salve Regina“. Šventės vakarą vainikavo agapė Vilniaus arkivyskupijos svečių namuose „Domus Mariae“.

Pirmieji Lietuvą ar jos kaimynines žemes pasiekę vienuoliai buvo pagal šventojo Benedikto regulą gyvenę misionieriai. Tai įvyko per šventojo Brunono-Bonifacijaus 1009 m. misiją. XIII–XIV amžiuje per kaimynines krikščioniškas Lenkijos ir Livonijos teritorijas Lietuvą pasiekdavo nemažai dominikonų ir pranciškonų. Oficialus Lietuvos krikštas 1387 m. davė pradžią kontempliatyvių vienuolijų kūrimuisi Lietuvoje. Iš moterų vienuolijų pirmosios Lietuvoje įsikūrė Bernardinės (1494) Rudaminoje. Nuo 1918 iki 1940 m. Lietuvos vienuolijos sustiprėjo, susiformavo platus vienuolijų veiklos spektras. Kūrėsi naujos vienuolijos, ypač moterų. 1940–1941 m. buvo nutraukta socialinė vienuolijų veikla, pradėtas nacionalizuoti vienuolijų turtas. 1944–1948 m. vienuoliai ir vienuolės buvo priversti palikti vienuolynus, buvo stengiamasi sunaikinti ir pačius vienuolius. Tačiau sovietmetis Lietuvos pašvęstiesiems netikėtai atvėrė kelią į Sovietų Sąjungos platybes. Įvairių vienuolijų broliai ir seserys dirbo misijose Sibire, Kazachstane, Tadžikijoje, Moldovoje, Gruzijoje ir kitur. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas 1990 m. atskleidė naują Lietuvos vienuolių istorijos puslapį. Tiek vyrų, tiek moterų vienuolijos išėjo iš pogrindžio.

Per pastaruosius du dešimtmečius Lietuvoje veikiančių vienuolijų padaugėjo, tačiau bendras narių skaičius mažėja, ypač moterų. Šiuo metu Lietuvoje yra 612 moterų ir 137 vyrų vienuolių, iš viso Lietuvoje veikia 53 vienuolijos.

-vilmensis.lt, lmvavk, sav-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Rugpjūčio 18 d. Telšių vyskupijos katedroje vyko kasmėnesinis dvasininkų ugdymo susirinkimas. Telšių vyskupijos dvasininkus pasveikino ir bendra malda, kuriai pats ir vadovavo, susirinkimą pradėti pakvietė Telšių vyskupo augziliaras

dalyviai klausėsi Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektoriaus kun. Ramūno Norkaus katechezės apie pašaukimą, jo paieškas bei ugdymą. Visi turėjo puikią progą gvildinti tokią svarbią ir aktualią temą, diskutuoti, užduoti klausimus. Rektorius kalbėjo išsamiais pavyzdžiais bei savo asmenine patirtimi grįsdamas jauno žmogaus paieškų svarbą ir drąsino pasitikėti Dievu gyvenimo kelionėje.

-kasab-

Pašvęstojo gyvenimo seserų rekolekcijos

Liepos 5–11 d. Paštuvos Basųjų karmeličių vienuolyne jau trečius metus iš eilės vyko rekolekcijos pašvęstojo gyvenimo seserims. Rekolekcijas vedė pranciškonas konventualas t. Amedeo Ferrari. Rekolekcijose dalyvavo seserys karmelitės bei kitų įvairių apaštališkųjų moterų vienuolynų seserys.

Tėvas Amedeo rekolekcijas pradėjo mąstymu apie tai, kad turime atverti savo širdies duris Dievo dovanojamai šviesai, kad Šventoji Dvasia, įeidama į sielą, sugriautų mūsų „aš“ ir įsikūnytų mumyse. Kaip pašvęstojo gyvenimo pavyzdį rekolekcijų vedėjas nuolat primindavo Švč. Mergelę Mariją. „Marija buvo tylą, kuri suteikė galimybę kalbėti Dievui“, – dalijosi rekolekcijų vedėjas ir kvietė į širdies nuolankumą, pripažįstant savo „nuliškumą“ ir atsiduodant į gerojo Dievo rankas. Cituodamas popiežių Pranciškų, t. Amedeo kvietė pažadinti pasaulį sekant Jėzumi pranašišku būdu. Pranašystė, pasak jo, visada yra Dvasios vaisius – pašaukimo vaisius. Pašvęstasis, kuris pripažįsta, kad yra silpnas ir nusidėjėlis, ne sumažina savo pašaukimą, bet jį tik sustiprina.

Rekolekcijų vedėjas akcentavo, kad gyvename laikmečiu, kai pereiname nuo sekimo Kristumi individualiai į sekimą Kristumi bendruomenėje. Turime pereiti nuo gyvenimo bendruomenėje į gyvenimą bendrystėje. Krikščioniškasis gyvenimas sudarytas iš dviejų kolonų: vienybės su Dievu viduje ir vienybės

su Dievu bendruomenėje. Ir tai buvo įvardyta kaip bendrystės dvasingumas, prasidedantis Jėzaus žodžiais: „Tai mano įsakymas, kad vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau“ (Jn 15, 12). Iš to gimsta bendruomenės mistika. Tėvas Amedeo priminė, kad pašvęstojo gyvenimo asmens širdis turi būti pilna džiaugsmo, kuris kyla iš meilės.

Vieną mąstymą tėvas pranciškonas konventualas skyrė temai apie ištikimybę charizmai. Jis ragino klausytis Dvasios, nes charizma gimsta iš Dvasios, kvietė atnaujinti Dievo patirtį, dar kartą jį iš naujo pasirinkti. Svarbi ištikimybė charizmai bendrystėje, kuri yra Bažnyčia. Kiekviena charizma įsikūnija vietoje, laike, asmenyje, bendruomenėje. Čia jis vėl kvietė žvelgti į Švč. Mergelę Mariją. Ji yra Apaštalų Karalienė. Jos užduotis pabrėžti vertybių vertybę – Meilę. Tai didžiausia ir pati svarbiausia charizma.

Itin daug dėmesio rekolekcijų vedėjas skyrė šventumo temai. Šventumo turi siekti kiekvienas krikščionis. Cituodamas šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresę, kuri sakė: „Aš noriu tapti didžia šventąja“, kvietė pradėti gyventi šventumu, vykdyti Dievo valią dabarties akimirka. Jeigu einu melstis, einu atlikti meilės akto Dievui. Meilė daro tą veiksmą didį, o ne pats veiksmas yra didis. Meilės laikas yra dabartis. Dabartis – mažoji amžinybė. Turime pereiti nuo Dievo kaip tikėjimo objekto į Dievo meilės patirtį, ir tai yra esminis atsišventimo momentas. Arba meile gyvenimu visada, arba niekada ja negyvenu. Tai šventumo paslaptis. Švč. Mergelė Marija yra didysis šventumo pavyzdys. Šventumo kelias mums, krikščionims, yra Marijos kelias. Marija labiausiai atkartoja Dievo meilę ir gailingumą.

Viena rekolekcijų diena buvo skirta tamsos, skausmo, kančios temai. Mano naktis neturi tamsos. Naktis augina manyje Dievo meilę. Skausmas, kančia – tik perėjimas su Jėzumi, mes kartu prisikeliame, tai yra mūsų šventė. Mes kartais sustojame Kryžiaus papėdėje, bet juk

vyskupas Linas Vodopjanovas OFM. Jis vadovavo Valandų liturgijai – Rytmetinei. Po bendros maldos į susirinkusiuosius kreipėsi ir susirinkimo programą išsamiai pristatė Telšių vyskupijos ganytojas vyskupas Jonas Boruta SJ.

Jis pirmiausia kalbėti pakvietė Lietuvos ir Telšių vyskupijos katechetikos centrų direktorių mons. kan. Rimantą Gudlinkį. Monsinjoras išsamiai pristatė LVK patvirtintą ir išleistą dokumentą *Vaikų ir jaunuolių rengimo Atgailos, Eucharistijos ir Sutvirtinimo sakramentams gairės*. Direktorius išryškino pagrindinę katechezės užduotį ir tikslą – atvesti jauną žmogų į artimesnę bendrystę su Kristumi. Katechetas pašauktas, taikydamas įvairius metodus, padėti vaikams ir jaunimui atrasti asmeninį santykį su Kristumi. Paparinė katechezė kelia esminį uždavinį – mokyti maldos gyvenimo, aktyviai dalyvauti maldingumo praktikose, praktikuoti Atgailos sakramentą. Kunigų ir katechetų padedamas jaunimas pakviestas ugdyti moralinį gyvenimą, aktyvų dalyvavimą švenčiant liturgiją. Perdavimas turėtų būti pagrįstas ne tik metodais, bet ir asmeniniu pavyzdžiu bei tikėjimo liudijimu. Jaunimą reikia mokyti tikėjimo praktikos per gerus darbus, ligonių lankymą, pagalbą silpniesiems. Prelegentas taip pat išsamiai pristatė priemones, metodinius leidinius, kurie puikiai pagelbsti rengiant jaunus žmones bei jų tėvus sakramentams ir aktyvesniam gyvenimui Bažnyčioje. Vadovas išsamiai aptarė parengtas programas. Naujieji katechezės metai pradedami surinkus ir užregistravus grupes parapijose paskutinį rugsėjo sekmadienį. Sąrašai į Telšių vyskupijos kuriją turi būti pristatyti iki spalio 18 d. Sutvirtinimo sakramentui rengiami jaunuoliai, kurie sakramento teikimo metu turės 15 metų. Geriausios grupės iki dvidešimties, o idealu, jei atskirose grupelėse būtų iki dešimties žmonių. Kuo mažesnė grupė, tuo glaudesnis bendradarbiavimas, artimesnis santykis su vadovu, ir tikėjimo liudijimas tampa asmeninis ir paveikesnis. Katechezę geriausia organizuoti šalia bažnyčių esančiuose parapijos namuose. Monsinjoras gvildeno ir kitas su parapine katecheze susijusias aktualias problemas.

Po Telšių vyskupijos katechetikos centro vadovo pranešimo į susirinkusiuosius kreipėsi Telšių vyskupijos jaunimo centro direktorius, Vėžaičių parapijos klebonas ir Vėžaičių Šv. Kazimiero diecezinės šventovės rektorius kun. Viktoras Dirvonskis. Jis aptarė Jaunimo dienas, šiais metais vykusias Alytuje, kur iš Telšių vyskupijos dalyvavo daugiau nei 600 jaunimo. Vadovas džiaugėsi parapijose vykstančia jaunimo pastoracija bei kunigų darbu su jaunimu. Kun. V. Daujotis apžvelgė vasarą Telšių vyskupijoje vykusius, jaunimui skirtus renginius: dvi stovyklas ministrantams, ateitininkams ir kitoms katalikiško jaunimo grupėms.

Telšių vyskupijos Tribunolo oficiolas, Palangos dekanato dekanas, Palangos parapijos klebonas kun. dr. Marius Venskus kalbėjo apie Tribunolo darbą, sprendžiamas santuokų bylas. Padėjo kunigams už bendradarbiavimą analizuojant bylas ir pagalbą sprendžiant konkrečius atvejus. Oficiolas pristatė parengtą klausimyną, pagal kurį galima parengti prašymus – ieškinius Tribunolui.

Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ apibendrino pranešėjų temas ir kvietė kunigus naujus mokslo metus pradėti bažnyčiose šv. Mišiomis, kartu meldžiantis su mokytojais bei mokiniais. Telšių vyskupijos ganytojas taip pat aptarė kai kuriuos svarbius einamuosius vyskupijos klausimus, susijusius su liturgija ir kitomis vyskupijos gyvenimo aktualijomis.

12 val. Telšių katedroje iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo jo augiliaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM ir Telšių vyskupijos kunigai. Šv. Mišių pradžioje vyskupas pakvietė visus melstis vyskupijos reikalais, ypač prašant naujų pašaukimų į kunigystę bei vienuolystę,

palaimos Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijai naujųjų mokslo metų išvakarėse. Sakydamas pamokslą vyskupas L. Vodopjanovas OFM komentavo tos dienos šv. Mišių skaitinius – Dievo žodį. Jis pabrėžė, kaip svarbu atnaujinti pirmąją meilę ir nebijoti pasitikėti Dievu, vykdyti jo valią bei sekti Viešpačiu besąlygiškai Juo pasitikint. Po šv. Mišių vyskupas J. Boruta SJ įteikė kunigams dekretus su naujais paskyrimais, tada buvo meldžiamasi Katedros kriptoje prie ten palaidotų Telšių vyskupijos ganytojų.

-kasab-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Rugsėjo 9 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos sielovadoje besidarbuojančių kunigų susirinkimas. Po Valandų liturgijos – *Dieninės* maldos Kalvarijų bažnyčios klebonas ir Kalvarijų dekanato dekanas kun. Ruslan Vilkel visų kunigų vardu pasveikino Vilniaus arkivyskupą metropolitą Gintarą Grušą, švenčiantį penktąsias vyskupystės metines.

Ganytojas atkreipė dėmesį į emigrantų ir pabėgėlių srautus, keliaujančius į Europą, ir priminė popiežiaus prašymą parapijoms ir vienuolynams priimti bent po vieną šeimą. Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* ir parapijos globoja tris chaldėjų šeimas iš Irako. Joms suteiktas būstas, padeda savanoriai, plėtojama bendrystė. Arkivyskupas kvietė kunigus per pamokslus atkreipti dėmesį, jog 80 proc. visų žmonių persekiojimų yra būtent dėl krikščioniško tikėjimo. Reikia ir malda palaikyti visus skriaudžiamus krikščionis.

Arkivyskupas sakė, kad popiežiaus Pranciškaus iniciatyva išleistame dokumente *Motu proprio datae* dėl santuokos anuliavimo procedūros pabrėžiama, kad svarstant santuokos bylas pagrindinis teisėjas yra vyskupijos ganytojas. Tribunolo procesas nagrinėjant kai kurias bylas gali sutrumpėti, nes vyskupas turi teisę skelbti negaliojančiomis tas santuokas, kuriose paaiškėjusios kliūtys labai aiškios, abi pusės dėl to sutaria, oficiolo operatyviai surinkti faktai apie santuoką pristatomi vyskupui. Tribunolo teisėjai gali būti ne tik kunigai, bet ir keli pasauliečiai, turintys humanitarinį išsilavinimą. Be to, sprendimo dėl negaliojančios santuokos nereikės svarstyti bei tvirtinti II instancijos Tribunalui. Tai turėtų pagreitinti kai kurių santuokos bylų svarstymą ir sprendimų priėmimą. Pabrėžtina, kad Bažnyčios mokymas dėl santuokos nesikeičia, Tribunolo darbui siekiama suteikti daugiau paprastumo.

Mons. Žydrūnas Vabuolas pristatė popiežiaus Pranciškaus encikliką *Laudato Si'*. Prelegentas atkreipė dėmesį, jog tai vienuoliktoji tipiškos struktūros socialinė popiežių enciklika, kurioje įvardijama ne tik problema, apžvelgiama esama situacija, pateikiama Biblijos žinia, svarstomos problemų šaknys ir duodamas Bažnyčios atsakas, taip pat primenamas pirmtakų įnašas. Dokumente paminėtas ir kitų krikščioniškų bendrijų ir religijų įnašas į svarstomų problemų kėlimą ir svarstymų paiešką. Pranešėjas perteikė pagrindines enciklikos mintis: pasaulio veiklos tempas greitėja, žmonių ir gamtos šaltiniai sutraukiami siekiant kuo efektyvesnės ir gausesnės produkcijos gamybos, kurioje neišskaičiuojami ekologijai padaromi žalos kaštai, žemė virsta sąvartynu, vandenynuose plūduriuoja vadinamoji „plastiko sriuba“ – didžiulės sankaupos plastikinės taros atliekų. Didėja turtingųjų įprotis eikvoti, vartoti ir išmesti daugybę atliekų, geriamojo vandens poreikis – tai visuotinė žmonijos teisė į gyvybę, rūšių praradimas ne tik skurdina biologinę įvairovę, bet ir atima jų teisę savo buvimu šlovinti Dievą. Rūpinimasis gamta – visų žmonių reikalas, kūriniai – tai Dievo artumo vieta, vertingi patys savaime, tačiau dėl nuodėmės didėja žmogaus

Jėzus prisikėlė! Per sunkumus, išbandydamus, kančias Dievas stato mūsų namą ant uolos. Svečias ragino leisti, kad Jėzus mumyse perkeistų visus skausmus į meilę, kad meilė apleistajam Jėzui malšintų bendruomenės skausmus.

Rekolekcijų pabaigoje tėvas Amedeo kvietė seseris padovanoti viena kitai dovaną pasidalijant tuo, kas labiausiai per šias rekolekcijas palietė širdį.

-pbki-

Paminėtos mons. Alfonso Svarinsko mirties metinės

Liepos 17–18 d. paminėtos pirmosios mons. Alfonso Svarinsko mirties metinės. Mons. A. Svarinskas – Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo narys, buvęs Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapelionas, politinis kalinys, Tikinčiųjų teisių gynimo katalikų komiteto narys.

Liepos 17 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje už mirusį šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė vysk. Jonas Kauneckas. Šv. Mišių auką koncelebravo vysk. Jonas Boruta bei kunigai. Po šv. Mišių ant namo Odminių gatvėje, kur paskutiniaisiais metais gyveno mons. A. Svarinskas, atidengta atminimo lenta (aut. Daliutė Ona Matulaitė). Atidengdama paminklinę lentą LR Seimo pirmininkė L. Grauzinienė prisiminė monsinjorą A. Svarinską kaip autoritetą, mokytoją ir vedlį: „Savo pavyzdžiu jis atvėrė tarnystės kitiems, dvasios kuklumo, tikėjimo žmoniškumu galią ir iš jos kylančią žmogaus stiprybę.“

Liepos 18 d. Ukmergės miesto Dukstynos kapinėse ant mons. A. Svarinsko kapo buvo pašventintas paminklinis kryžius. Vėliau minėjimas persikėlė į monsinjoro gimtinėje jo paties įkurtą Didžiosios kovos apygardos partizanų parką (Vidiškių sen., Ukmergės r.), kuriame taip pat pašventintas monsinjorui atminti skirtas kryžius ir aukotos šv. Mišios. Prisiminti didžio Lietuvos bei Bažnyčios sūnaus susirinko arkivyskupai L. Virbalas ir S. Tamkevičius, vysku-

pai J. Kauneckas, J. Boruta, R. Norvila, E. Bartulis, J. Matulaitis, broliai kunigai, gausus monsinjorą pažinojusių ir su juo vardan Lietuvos kovojusių būrys.

Minėjime kalbėjęs disidentas Petras Plumpa kvietė pamąstyti, ar tikslai, dėl kurių aukojosi mons. A. Svarinskas, yra pasiekti – ar gyvename tokioje Lietuvoje, dėl kokios buvo sudėtos didžiulės dvasinės ir fizinės jėgų mylėjusių žmonių aukos. „Dievas tas pats vakar, šiandien ir visados, todėl mes galime ir turime išeiti iš nevilties į tikrą dvasinį Atgimimą“, – sakė P. Plumpa.

-kad, vilnensis.lt-

Prel. A. Bartkaus auksinis kunigystės jubiliejus

Rugpjūčio 10 d. Telšių katedroje auksinį kunigystės jubiliejų šventė prel. bažn. t. lic. Algimantas Bartkus, buvęs ilgametis Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektorius. Iškilmingai šv. Mišių liturgijai vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, koncelebravo jo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, pats jubilias ir daugiau nei penkiasdešimt Telšių vyskupijos kunigų.

Šv. Mišių pabaigoje garbusis jubilias dėkojo Telšių vyskupijos vyskupams Jonui Borutai SJ ir vyskupui Linui Vodopjanovui OFM už pakvietimą kartu atnašauti padėkos šv. Mišias Telšių katedroje ir taip atšvęsti kunigystės auksinį jubiliejų. Prel. A. Bartkus kalbėjo: „Kristus yra pasakęs „Aš esu Kelias, Tiesa ir Gyvenimas.“ Atsigręždamas į savo jau nueitą penkiasdešimties metų kunigystės kelią, dažnai savęs klausiu, ar visuomet ėjau šiuo jaunystėje pasirinktu Keliu? Ar naudojausi šiuo Žemėlapiu? Ar klausiau šio GPS, „Navigatoriaus“ balso? Atsakymus radau šios dienos šv. Mišių skaitiniuose. Šv. Raštas kalba, jog nereikia taupyti ar būti šykščiam. Šios dienos Dievo žodis kalba apie begalinį Dievo dosnumą. Dievas yra mums beribis malonių teikėjas. Jis mus ragina aukoti ir aukotis savo tarnystei bei pašaukimui. Sėti nepailstamai, dalyti ir dalytis kuo dosniau,

konfliktas su gamta. Kai suardomi santykiai su artimu, suyra darnus ryšys su gamta, su Dievu. Ekologinės krizės šaknys – technokratinė mąstymo paradigma, antropomorfizmas, paplitęs reliatyvizmas. Svarbu puoselėti integralią ekologiją, kurią apimtų aplinkos, kultūros, ekonomikos sintezė. Enciklikoje nurodomos gairės veiklai: tarptautinio lygmens dialogo plėtra, dialogas tarp politikos ir ekonomikos, mokslo ir religijos, vietinių bendruomenių tinkamos politikos skatinimas. Turtingesnėms šalims tenka didesnė atsakomybė, būtina keisti požiūrį į aplinkos apsaugą. Teko susitaikyti su tam tikroms sritims taikoma recesija, mažėjančiu vartojimu. Dera plėtoti ekologinį dvasingumą primenant, jog tariama laisvė, nežabotas poreikis vartoti byloja apie tapatybės stygių. Krikščionims ekologija turėtų būti ne pasirinkimas, o esminis rūpinimasis šios žemės bendrais namais. Būtinai ekologinis atsivertimas: asmeninis skatinant saiką, mažesnę vartojimą, atliekų rūšiavimą, energijos taupymą ir pan., taip pat bendruomeninis įdiegiant taisykles, kontrolę, baudas ir ugdant nusistatymą šeimoje, valstybėje ir Bažnyčioje, kad tinkamai rūpintumės tuo, kas mums patikėta, ir taip rengtumės Dangaus šventei.

Arkivyskupas pranešė, kad Lietuvos Vyskupų Konferencijos prašymu atsaikingos Šv. Sosto institucijos leido į Švč. Mergelės Marijos (Loreto) litaniją Lietuvoje įterpti naują kreipinį. Po „Motina Dievo malonės“ giedoti ar kalbėti „Gailestingumo Motina“. Vėliau bus svarstomas siūlymas tai padaryti ir visuotinėje Bažnyčioje.

Arkivyskupas priminė, jog keičiant interjerą bažnyčios viduje reikia arkivyskupijos Meno komisijos pritarimo, nesvarbu, ar objektas įtrauktas į saugotiną kultūros paveldą, ar ne. Jei remonto darbai didesni nei trys tūkstančiai eurų, reikia raštiško kurijos leidimo. Dekanai skatinami kuo skubiau pateikti informaciją apie parapijos nekilnojamojo turto, kad būtų galima patikrinti, ar viskas yra įtraukta į registrą.

Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis priminė, kad sužadėtiniams, kurie nepriėmę Sutvirtinimo sakramento, reikėtų per tris pasirengimo santuokai mėnesius sudaryti sąlygas deramai pasirengti, kad nustatytu laiku katedroje galėtų būti sutvirtinti. Santuokas bažnyčioje, civilinės metrikacijos įstaiga reikia informuoti per dešimt darbo dienų. Kai tuokiasi ne Lietuvos pilietis, geriausia santuoką laiminti tik tuomet, kai ji savame krašte jau yra įregistruota civilinės metrikacijos įstaigoje. Taip bus išvengta piktavališkų veiksmų. Kuriją reikėtų informuoti apie tai, kiek sutvirtinamųjų ketina vasarą priimti Sutvirtinimo sakramentą, ar numatyta į parapiją kviesti vyskupą. Kunigai ir vienuoliai kviečiami įsigyti lietuviškai išleistą Valandų liturgijos III tomą.

Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. dr. Hansas Friedrichas Fischeris pranešė, kad parengiamajame kurse Vilniuje mokysis 6 kandidatai į seminariją: trys iš Vilniaus arkivyskupijos, po vieną iš Kauno, Vilkaviškio ir Telšių vyskupijų. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje šiais mokslo metais studijuos 18 klierikų. Iš jų 14 Vilniaus arkivyskupijos, 2 Panevėžio ir 1 Kaišiadorių vyskupijų, 1 iš Marijonų vienuolijos. Susirinkimo pabaigoje arkivyskupas įteikė naujus kunigų paskyrimus.

-ksb-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Rugsėjo 8 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre, vyko vyskupijos kunigų susirinkimas. Jame aptartos Lietuvos jaunimo dienos „Kur jūsų lobis, ten ir jūsų širdis“ (Lk 12, 34), vykusios Alytuje birželio 27–28 d.,

Alytaus miesto misijos, jaunimo sielovados situacija ir pristatyta vyskupijos Jaunimo centro veikla.

Susirinkimas prasidėjo bendra malda – Valandų liturgija (Dienine), po kurios į susirinkusius kreipėsi vyskupas Rimantas Norvila. Po trumpos išangos vyskupas tarti žodį pakvietė vyskupijos Jaunimo centro komandą.

Susirinkusiems Vilkaviškio vyskupijos kunigams Jaunimo centro darbuotojai padėjo už organizuotą parapijų jaunimo atvežimą į Alytų; aktyvų dalyvavimą draugystės su Dievu vakare, kurio metu dvasininkai klausė jaunuolių išpažinčių; už parodytas iniciatyvas Alytaus miesto misijose. Ypatinga padėka – Alytaus dekanui kun. Arūnui Užupiui, kuris padėjo viskuo, kuo galėjo: buvo pagrindinis kontaktinis asmuo Alytaus mieste ir rajone, rūpinosi informacijos sklaida, visada nuoširdžiai ir šiltai palaikė organizacinę komandą – drąsino, meldėsi ir padėjo realiais darbais.

Prisiminus ir peržvelgus Lietuvos jaunimo dienų bei Alytaus miesto misijų akimirkas savo išpūdžiais pasidalijo vyskupas R. Norvila ir Alytaus dekanas kun. A. Užupis.

Vėliau kunigai buvo paprašyti užpildyti specialias anketas, skirtas išsiaiškinti, kokia šiuo metu yra jaunimo pastoracijos padėtis vyskupijos parapijose. Po trumpos pertraukėlės Jaunimo centro vadovas kun. Jonas Cikana pristatė, ką pavyko pamatyti apžvelgus kelis svarbiausius klausimus, ir trumpai pristatė, kaip turėtų atrodyti pastoracija parapijoje.

Taip pat buvo pristatyti artimiausi Jaunimo centro organizuojami renginiai: Vilkaviškio vyskupijos parapijų vaikų ir jaunimo chorų festivalis, „Sniego gniūžtės“ planuojami renginiai. Kunigų susirinkimas baigtas pietumis ir brolišku pasidalijimu prie bendro stalo. -Vk-

Betygaloje palaidotas pernai Alpėse žuvęs kun. Viktoras Aukštakalnis

2014 metų rugpjūčio 27 dieną, eidamas 56-uosius metus, Prancūzijoje kalnuose žuvo Betygalos parapijos klebonas kunigas Viktoras Aukštakalnis. Kun. V. Aukštakalnis gimė 1958 m. spalio 4 d. Kaune, Aukštosios Panemunės parapijoje. 1965–1976 m. mokėsi Kauno 4-oje vidurinėje profesinėje technikos mokykloje, ją baigęs tarnavo sovietų armijoje. Grįžęs iš karinės tarnybos keiserius metus dirbo vairuotoju Kauno 6-oje autotransporto įmonėje.

1983 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, kunigu išventintas 1988 m. gegužės 29 d. ir paskirtas vikaru Ukmergės Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. 1991 m. rugpjūtį paskirtas Viduklės parapijos klebonu, po aštuonių mėnesių jam papildomai pavesta aptarnauti Paupio parapiją, o 1997 m. administruoti dar ir Žalpių parapiją. 1998 m. paprašė leidimo pratęsti teologijos studijas, siekdamas įgyti pastoracinės teologijos licenciato laipsnį. 2000 m. kovą paskirtas Betygalos, Paliepių ir Ugionių parapijų klebonu. Betygaloje jis darbavosi iki pat savo mirties. Jo klebonavimo metais Ugionių parapija buvo prijungta prie Betygalos parapijos. 2011 m., mirus Vosiliškio parapijos klebonui, mielai sutiko prisiimti ir Vosiliškio parapijos klebono pareigas.

Nuo 1995 m., kai pakviestas žymiojo alpinisto Vlado Vitkausko drauge su juo užkopė į Kilimandžarą, kasmet stengdavosi išvykti į kalnus teigdamas, kad toje

nuoširdžiai, su šypsniu, su džiaugsmu. Esmė – mylėti, kaip jis mylėjo. Gyventi pasiaukojančia meile. Kristus mums sako, jog be jo nieko negalime, tačiau ir mums primena, kad jis nieko negali be mūsų. Kunigo sėjamos sėklos, mūsų tarnystė, mūsų geri darbai, kad ir patys mažiausi ir menkiausi, yra tos brangios sėklos, kurios pasėtos su džiaugsmu, nuoširdžiai, Dievo duotu laiku, o ne tenkinant mūsų įgeidžius, visuomet duos daugeriopai gerų vaisių.“

-kasab-

Vilniuje suskambėjo karilionas

Rugsėjo 6 d. V Šv. Jokūbo festivalio atidarymo metu Vilniuje pirmą kartą suskambėjo miesto karilionas – unikalus 61 varpo instrumentas, įrengtas Vilniaus Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčios pietiniame bokšte šalia Lukiškių aikštės. Šis itin retas ir didingas instrumentas yra didžiausias Baltijos šalyse ir vienas moderniausių pasaulyje.

„Nuo šiol harmoningai derančius varpus bus galima išgirsti kasdien, o kas sekmdienį klausytojų lauks įvairiausių žanrų koncertai. Tikime, kad varpų skambesys kvies žmones įsiklausyti, susitelkti, bent akimirka atitrūkti nuo dienos rūpesčių ir pakelti akis aukštyn“, – sakė Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčios vienuolis dominikonas brolis Pijus.

Birželio pabaigoje Vilniaus arkivyskupo metropolito Gintaro Grušo pašventinti varpai per vasarą buvo sumontuoti į vieną darnų muzikos instrumentą – karilioną. Vilniaus karilionas turi net 61 skirtingo dydžio varpą, kurių mažiausio svoris – 8 kg, o didžiausio – 3360 kg. Šiuo instrumentu bus atliekama ne tik bažnytinė muzika – kariliono repertuare skambės ir džiazo, ir klasikos žanrų kūriniai, atliekami per religines, valstybines, istorines ir miesto šventes. Be didžiausio Vilniuje ir Baltijos šalyse esančio kariliono, Lietuvoje yra dar du karilionai: vienas – Klaipėdoje, Centrinio pašto bokšte, o kitas – Kaune, Vytauto Didžiojo karo muziejaus bokšte.

-vilnensis.lt-

Nauji leidiniai

James Martin. Tarp dangaus ir džiaugsmo. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 280 p.

Sunku įvertinti, kaip smarkiai per visą religijos istoriją džiaugsmas ir juokas buvo pažeminti, sumenkinti ar laikomi netinkamais ir sunku suprasti, kodėl apskritai buvo neigiamas linksmumas. Tačiau lengva matyti šio sumenkinimo padarinius: tikriausiai sutikote žmonių, kurie mano, kad būti religingam – vadinasi, visą laiką būti mirtinai rimtam. O kai esi mirtinai rimtas, esi „rimtai“ miręs. Tikintiesiems reikėtų kito pasirinkimo – būti džiugiai gyviems. Tačiau jei džiaugsmas akivaizdžiai išauga iš gyvastį teikiančio tikėjimo, kodėl jo tiek mažai religinėje aplinkoje? Kodėl atrodo, kad per pamaldas trūksta linksmumo? Kodėl religingi žmonės labai dažnai (ir teisingai) apibūdinami kaip pernelyg rimti ir niūrūs? Trumpai tariant, kada, kodėl ir kaip džiaugsmas, humoras ir juokas pasitraukė iš religijos?

„Religinis džiaugsmas nėra greitai išnykstantis jausmas, o tvirtas ir ilgalaikis ryšio su Dievu rezultatas“, – teigia populiarus knygų autorius jėzuitas Jamesas Martinas. Remdamasis Šventojo Rašto ištraukomis, šventųjų gyvenimais, įvairių religinių tradicijų dvasiniais mokymais ir asmeninėmis pastabomis, jis aiškina, kodėl džiaugsmas, humoras ir juokas yra tokie svarbūs mūsų dvasiniame gyvenime. Knygoje gausu anekdotų, linksmų istorijų, autoriaus gyvenimo įžvalgų, pokalbių apie juoką su mokslininkais, gydytojais ir psichologais.

aukštumoje gali pasijausti esąs vienas su Dievu. 2014 m. rugpjūtį išvyko į Prancūziją ketindamas įkopti į Monblaną. Paskutinį kartą su kun. V. Aukštakalniu kalbėtasi rugpjūčio 26-ąją, tadien jis pasakė, kad rytą kops į kalnus. Po to daugiau jokių žinių apie jį niekas nebesulaukė, telefonas buvo išjungtas. Atliekant tyrimą nustatyta, kad 2014 metų rugpjūčio 27 d. kunigas Viktoras Aukštakalnis žuvo nukritęs nuo stataus šlaito. Jo palaikai, atlikus DNR ekspertizes, buvo kremuoti. Dėl teisinių sudėtingumų tik pastaruoju metu jie pargabenti į Lietuvą.

Rugpjūčio 25 d. kun. Viktoro Aukštakalnio palaikai buvo pašarvoti jo gimtojoje Kauno Aukštosios Panemunės parapijos bažnyčioje, o vakare aukotos šv. Mišios. Po Mišių palaikai pervežti į Betygalą ir pašarvoti parapijos bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos rugpjūčio 27 d. Palaidotas Betygalos bažnyčios šventoriuje.

-Kn-

Mirė kunigas jubilias Juozas Gunta

Rugpjūčio 23 d. rytmetį, eidamas 91-uosius metus, mirė Nasrėnų senelių globos namų (Kalnlio parapija, Kretingos r.) rezidentas – kapelionas, vienas seniausių Telšių vyskupijos kunigų Juozas Gunta. Kun. J. Gunta gimė 1924 m. gruodžio 11 d. Pikelių bažnytkaimyje (Mažeikių r.), mokėsi Pikelių pradžios mokykloje, Mažeikių vidurinėje mokykloje, Telšių ir Kauno kunigų seminarijose. 1950 m. rugsėjo 24 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje Panevėžio vyskupo ir Vilniaus kapitulinio vikaro Kazimiero Paltaroko iššventintas kunigu.

Telšių vyskupų paskyrimu dirbo: Kvėdarnos vikaru, Tenenių, Gadunavo, Varputėnų, Šateikių, Upynos-Kaunatavo, Tūbinių parapijų klebonu, Šilalės parapijos altaristu, Šilutės parapijos vikaru, vėliau Ubiškės-Kaunatavo, Gardamo parapijų klebonu, Kuršėnų parapijos altaristu, Ukrių parapijos rezidentu, nuo 2003 m. iki mirties Kalnlio parapijos rezidentu ir Nasrėnų senelių globos namų kapelionu.

Kun. jubil. Juozas Gunta buvo pašarvotas Kalnlio parapijos bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos Kalnlio bažnyčioje rugpjūčio 25 d. Šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ, koncelebravo 25 Telšių vyskupijos kunigai. Giedojo Kalnlio ir Kūlupėnų parapijų jungtinis choras. Sakydamas pamokslą Telšių vyskupijos ganytojas priminė kun. Juozo nueitą gyvenimo kelią. Per visus savo kunigiškos tarnystės metus buvo uolus, besistengiantis patarnauti tikintiesiems. Vyskupas kvietė melstis už mirusįjį kunigą, taip pat melsti naujų, brandžių pašaukimų į kunigystę. Velionis palaidotas Kalnlio bažnyčios šventoriuje, laidotuvių apeigoms vadovavo Telšių vyskupijos ganytojas.

-kasab-

Santuokos niekinumo bylų reforma

(KAI) Rugsėjo 9 d. Vatikano spaudos salėje buvo pristatyti du popiežiaus Pranciškaus *motu proprio* dokumentai, kuriais iš dalies reformuojamas santuokos niekinumo paskelbimo kanoninis procesas. *Motu proprio* „*Mitis Iudex Dominus Iesus*“ pakeičiami kai kurie lotynų apeigų Kanonų teisės kodekso kanonai, o *motu proprio* „*Mitis et misericors Iesus*“ – atitinkami Rytų Bažnyčių teisiniai kanonai. Abu dokumentai popiežiaus Pranciškaus pasirašyti 2015 m. rugpjūčio 15 d., o įsigalioja nuo 2015 m. gruodžio 8 d., pirmosios Gailestingumo metų dienos.

Spaudos konferencijoje Popiežiškosios įstatymų tekstų aiškinimo tarybos pirmininkas kardinolas Francesco Coccopalmerio pabrėžė, kad šia reforma popiežius nekeičia Bažnyčios mokymo apie santuoką ir neįveda „bažnytinių skyrybų“, tik dėl pastoracinių priežasčių supaprastina kai kurias bylų tyrimo procedūras. Tyrimo procesu siekiama nustatyti, ar buvo, ar nebuvo sudaryta galiojanti santuoka, o jei nustatoma, kad ji nebuvo sudaryta, skelbiamas santuokos niekinumas. Santuokos niekinumo paskelbimas nėra tas pats, kas jos nutraukimas. Pasak kardinolo, santuokos niekinumo tyrimo procesas gali būti pagreitintas, tačiau negalima pažeisti šio proceso prigimties – tiesos siekio.

Mons. Pio Vito Pinto, Romos Rotos Apaštališkojo tribunolo dekanas ir Santuokos kanoninio proceso reformos komisijos pirmininkas, pabrėžė, kad ši reforma Bažnyčios istorijoje yra trečia po 1741 m. popiežiaus Benedikto XIV ir 1908 m. Pijaus X įvestų reformų. Popiežius Pranciškus ją siekė daugiau atsakomybės suteikti vietos vyskupams.

Popiežiaus Pranciškaus *motu proprio* dokumentu pabrėžiamas Vatikano II Susirinkimo principas: vyskupas jam patikėtoje Bažnyčioje yra tikinčiųjų ganytojas, vadovas, taip pat teisėjas. Vyskupas įpareigotas paskirti tribunolą ir prižiūrėti jo veiklą. Tribunolui turi vadovauti dvasininkas, jam talkinti gali pasauliečiai teisėjai. Vyskupas taip pat įpareigojamas skelbti nuosprendį bylose, kurių sprendimas yra aiškus ir akivaizdus (vad. *processus brevior*).

Svarbi paskelbtų reformų naujovė ta, kad santuokos niekinumo paskelbimo bylose pirmos instancijos teismo sprendimo nebereikalaujama patvirtinti antros instancijos teisme. Pagal ligšiolinę tvarką byla automatiškai būdavo perduodama svarstyti antros instancijos teismui. Tačiau apeliacijos galimybė yra: galima apeliacija į bažnytinės metropolijos tribunolą arba Romos Rotą. Apeliacinis tribunolas visuomet privalo būti kolegialus, sudarytas bent iš trijų narių.

Taip pat supaprastintas bylos nagrinėjimo vietos nustatymas: tai gali būti vyskupija, kurioje gyvena viena iš šalių arba kurioje lengviausia surinkti bylos įrodymus. Kita svarbi naujovė yra „trumpesnis procesas“ (*processus brevior*). Šiuo atveju vienintelis teisėjas yra diecezinis vyskupas. Abi bylą pateikiančios šalys turi būti įsitikinusios, kad santuoka yra niekinė, taip pat būtini aiškūs ir akivaizdūs niekinumo įrodymai.

Popiežiaus dokumente pažymima, kad tribunolo darbuotojai turi teisę į teisingą atlyginimą. Drauge vyskupų konferencijos raginamos parodyti „motinišką Bažnyčios dosnumą“ ir nereikalauti mokesčio santuokos niekinumo paskelbimo bylose.

Prieš metus vykusioje Vyskupų sinodo asamblėjoje daug diskutuota apie santuokinių procesų bylas. Popiežius Pranciškus nurodo, kad dauguma Sinodo tėvų išreiškė norą paprastinti šių bylų nagrinėjimą.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 670 egz.

ISSN 1392-6098